

Az Európai Unió Hivatalos Lapja

C 123

Magyar nyelvű kiadás

Tájékoztatások és közlemények

64. évfolyam

2021. április 9.

Tartalom

III Előkészítő jogi aktusok

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 557. plenáris ülése – JDE62 – Interactio, 2021. 1. 27. – 2021. 1. 28.

2021/C 123/01	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – 2019. évi jelentés a versenypolitikáról [COM(2020) 302 final]	1
2021/C 123/02	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat tanácsi rendeletre az európai nagy teljesítményű számítástechnika közös vállalkozás létrehozásáról (COM(2020) 569 final – 2020/260 NLE)	7
2021/C 123/03	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Ajánlás tanácsi ajánlásra az euróvezet gazdaságpolitikájáról [COM(2020) 746 final]	12
2021/C 123/04	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az új migrációs és menekültügyi paktumról (COM(2020) 609 final)	15
2021/C 123/05	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A klímasemleges gazdaság létrehozása: Uniós stratégia az energiarendszer integrációjának megteremtéséért (COM(2020) 299 final)	22

HU

2021/C 123/06	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Hidrogénstratégia a klímasemleges Európáért (COM(2020) 301 final)	30
2021/C 123/07	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a 95/93/EGK tanácsi rendeletnek a Közösség repülőterein alkalmazandó résidő-felhasználási szabályokra vonatkozóan a Covid19-világjárvány miatt bevezetett ideiglenes könnyítés tekintetében történő módosításáról [COM(2020) 818 final – 2020/0358 (COD)]	37
2021/C 123/08	Az Erópai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az Atlanti-óceán térségére vonatkozó tengerstratégia új megközelítése – Atlanti cselekvési terv 2.0. – Az Európai Unió atlanti térségének fenntartható, reziliens és versenyképes kék gazdaságára vonatkozó aktualizált cselekvési terv (COM(2020) 329)	42
2021/C 123/09	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az EU 2030-ra vonatkozó éghajlatvédelmi törekvésének fokozása – Beruházás a klímasemleges jövőbe az európai polgárok érdekében (COM(2020) 562 final)	59
2021/C 123/10	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló Aarhusi Egyezmény rendelkezéseinek a közösségi intézményekre és szervekre való alkalmazásáról szóló, 2006. szeptember 6-i 1367/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról (COM(2020) 642 final – 2020/0289 (COD))	66
2021/C 123/11	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a kékúszójú tonhalra (Thunnus thynnus) vonatkozó fogási dokumentációs program létrehozásáról és a 640/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (COM(2020) 670 final – 2020/0302 (COD))	72
2021/C 123/12	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra a 2030-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról [COM(2020) 652 final – 2020/0300 (COD)]	76
2021/C 123/13	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a tengerészek képzésének minimumszintjéről (kodifikáció) (COM(2020) 739 final – 2020/0329 (COD))	80
2021/C 123/14	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodásban említett átmeneti időszak végét követően az alapszintű közúti árufuvarozási és személyszállítási összeköttetést biztosító közös szabályokról (COM(2020) 826 final – 2020/0362 (COD))	81
2021/C 123/15	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodásban említett átmeneti időszak végét követően az alapszintű légi összeköttetést biztosító közös szabályokról (COM(2020) 827 final – 2020/0363 (COD))	82
2021/C 123/16	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a légi közlekedés biztonságának egyes, a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodásban említett átmeneti időszak végével összefüggő vonatkozásairól (COM(2020) 828 final – 2020/0364 (COD))	83

2021/C 123/17	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a közlekedésre vonatkozó jogszabályok egyes területein egyes bizonyítványok és engedélyek megújítására vagy meghosszabbítására, valamint egyes időszakos ellenőrzések és továbbképzések elhalasztására vonatkozó egyedi és átmeneti intézkedéseknek a Covid19-járványra tekintettel történő megállapításáról az (EU) 2020/698 rendeletben említett referencia-időszakokat követő referencia-időszakok tekintetében (COM(2021) 25 <i>final</i> – 2021/0012 (COD))	84
2021/C 123/18	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az (EU) 2017/2403 rendeletnek az Egyesült Királyság vizein tevékenységet folytató uniós halászhajókra vonatkozó halászati engedélyek és az Egyesült Királyság halászhajói által az uniós vizeken végzett halászati műveletek tekintetében történő módosításáról (COM(2020) 830 <i>final</i> – 2020/0366 COD)	85
2021/C 123/19	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra a 2008/971/EK tanácsi határozatnak az Egyesült Királyságban és az Unióban előállított erdészeti szaporítóanyag egyenértékűsége tekintetében történő módosításáról (COM(2020) 852 <i>final</i> – 2020/0378 (COD))	86
2021/C 123/20	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra a 2003/17/EK és a 2005/834/EK tanácsi határozatnak az Egyesült Királyságban végzett szántóföldi ellenőrzések egyenértékűsége és a mezőgazdasági növényfajokra irányuló fajtafenntartó tevékenységek ellenőrzésének egyenértékűsége tekintetében történő módosításáról (COM(2020) 853 <i>final</i> – 2020/0379 (COD))	87

III

(Előkészítő jogi aktusok)

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG 557. PLENÁRIS ÜLÉSE – JDE62 –
INTERACTIO, 2021. 1. 27. – 2021. 1. 28.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – 2019. évi jelentés a versenypolitikáról

[COM(2020) 302 final]

(2021/C 123/01)

Előadó: **Gonçalo LOBO XAVIER**

Felkérés:	Európai Bizottság, 2020.8.12.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Illetékes szekció:	„Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2020.12.11.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2021.1.27.
Plenáris ülés száma:	557.
A szavazás eredménye:	230/0/6
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) üdvözli az Európai Bizottság versenypolitikáról szóló 2019. évi jelentését, amelyben a Bizottság az egységes piac megerősítését és az európai fejlesztési folyamat szempontjából nélkülözhetetlen gazdasági fejlődés és szociálpolitikai célok előmozdítását célzó megközelítést dolgozott ki.

1.2 Az EGSZB úgy véli, amint arra több korábbi dokumentum is rámutatott, hogy a hatékony és az elveket tiszteletben tartó versenypolitika az Európai Unió egyik pillére, és nélkülözhetetlen eszköze a belső piac megvalósításának az Európai Unió működéséről szóló szerződésben foglaltak szerint, és összhangban van a fenntartható fejlődési célkitűzésekkel, a szociális piacgazdaság kiépítésével és a szociális jogok európai pillérének megvalósításával⁽¹⁾. Ezek a kérdések továbbra is aktuálisak.

1.3 Az EGSZB egyetért azzal, hogy az Európai Bizottságnak intézkedéseket kell hoznia a tisztességes verseny fellendítése érdekében az uniós polgárok és vállalkozások számára fontos piacokon, például a digitális és a távközlési ágazat, az energiaügy és a környezetvédelem, a feldolgozóipar, a pénzügyi szolgáltatások, az adózás, a mezőgazdaság, az élelmiszerágazat és a közlekedés terén. Ezeknek az intézkedéseknek bizalmat kell teremteniük a fogyasztók számára, és egyértelműen meg kell határozniuk a vállalkozások megfelelő működési feltételeit. A gazdasági és társadalmi változások üteme nagyon gyors. A modern, fenntartható, zöld és digitális gazdasághoz való folyamatos alkalmazkodás sürgős és szükséges, és a versenypolitika kulcsfontosságú szereppel bír ennek elérésében.

⁽¹⁾ Az EUMSZ 7., 9., 11. és 12. cikke.

1.4 Az adatok, az algoritmusok és a piacok használatából fakadó új és állandó kihívások gyorsan változnak az egyre digitalizálódó környezetben. Ezért a tisztességes verseny egységes piacon történő fenntartása érdekében meg kell erősíteni a tagállami hatóságok és az Európai Bizottság közötti együttműködési hálózatokat. Az EU-nak tehát meg kell felelnie a digitális kornak, az EGSZB pedig tisztában van azzal, hogy változásra van szükség, és sürgeti a szükséges kiigazítások megtételét. Az EGSZB határozottan úgy véli, hogy a digitális piac és az online platformok részét képezik az új gazdaságnak, amely döntő fontosságú Európa számára, de egyértelmű és igazságos szabályokat kell alkotni minden érdekelt fél számára.

1.5 Az EGSZB felhívja az Európai Bizottság figyelmét arra, hogy folyamatosan biztosítani kell a gazdasági és politikai feltételeket a kkv-k egyenlő versenyfeltételek melletti növekedésének ösztönzése érdekében, amelyek lehetővé teszik a nagyvállalatok részvételét is a gazdasági folyamatokban. Európát egy olyan erős gazdasági térségként kell felfogni, amely minden szereplő számára tisztességes versenyt és egyértelmű szabályokat biztosít.

1.6 Az EU-n kívüli vállalatokkal folytatott verseny kapcsán az EGSZB azt kéri, hogy garantálják ugyanazoknak a szociális és környezetvédelmi szabályoknak a betartását, biztosítandó a méltányos versenyfeltételeket. Európa nem alkalmazhat ugyanazokra a kihívásokra különböző megközelítéseket. Ezenkívül Európa nem lehet naiv a versenypolitikát illetően.

1.7 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság által a feldolgozóiparra bevezetett összehangolt intézkedéseket, de szeretné, ha az EU ennél tovább lépne, és a tagállamokkal szoros együttműködésben javaslatot tenne annak tartós megoldására, hogy hogyan lehet elősegíteni az egyenlő versenyfeltételeket. Az egyes nem uniós piacokról származó termékek szállításával kapcsolatos ideiglenes szabályokat állandóvá kell tenni, különös tekintettel a létfontosságú orvostechikai felszerelések és más kulcsfontosságú termékek behozatalára. Ez a világválság megmutatta a tétovázó politika gyengeségeit. Az erős és reziliens feldolgozóiparnak a versenypolitika egyik pillérének kell lennie.

1.8 Az élelmiszeriparban és a mezőgazdasági ágazatban fontos, hogy védjék az európai eredetmegjelöléssel ellátott termékeket az utánszolgálatok és „másolatokkal szemben”. A vetőmagok és a növényvédő szerek ágazata nélkülözhetetlen a mezőgazdasági termelők és a fogyasztók számára, de olyan aggodalmakat is felvet, amelyek túlmutatnak a fogyasztóvédelemben, az élelmiszer-biztonságon, valamint a környezetvédelmi és éghajlat-politikai előírások betartásának biztosításán.

1.9 A közlekedés továbbra is az egyik legnehezebb helyzetű szolgáltatási szektor a tagállamok között a belső piacon folyó versenyben. A világos szabályoknak és az egyensúly biztosításának állandó prioritást kell képeznie nemcsak a vállalkozások, hanem a végfelhasználók szempontjából is.

2. Általános észrevételek

2.1 A versenypolitika kritikus fontosságú a hatékony és tisztességes egységes piac célja szempontjából, amely előmozdíthatja az európai értékeket és az európai projektet. Ezt szem előtt tartva elengedhetetlen a teljes szakpolitika és az iránymutatások hatékonyabb tisztázása annak biztosítása érdekében, hogy az egységes piacra a globalizáció kapcsán hozzáadott értéként tekintsenek, és hogy Európának a fenntartható és tisztességes kereskedelem megvalósítása terén vállalt vezető szerepe ne csupán lehetőségeket kínáljon, hanem kézzelfogható eredményekkel is járjon, amelyek hatást fejtenek ki más gazdasági régiókban.

2.2 Míg az állami támogatásokra vonatkozó szabályok „célravezetőségi vizsgálatának” elindítása jelentős eredmény volt 2019-ben, annak végrehajtása és nyomon követése korántsem tökéletes és gyors. Ezeknek a folyamatoknak, beleértve a nyilvános konzultációkat is, pontosaknak és gyorsabbnak kell lenniük. Az EGSZB úgy véli, hogy a civil társadalmi szervezeteket be lehet vonni a folyamatba a megfelelő érdekelt felekkel való kapcsolattartás megkönnyítése érdekében.

2.3 Az „eLeniency” online eszköz megléte megkönnyíti és gördülékenyebbé teszi a nyilatkozatok és dokumentumok Európai Bizottsághoz történő benyújtását, beleértve a kartellügyekben benyújtott engedékenységi iránti kérelmeket is. Le kell vonni a tanulságokat annak érdekében, hogy megértsük az eljárás fontosságát a nyilvánosság tisztességes részvételének biztosítása és a könnyen hozzáférhető eszközök és eljárások szempontjából, és összehasonlítást kell végezni más eszközökkel.

2.4 Az EGSZB oszti az Európai Bizottság aggodalmát azzal kapcsolatban, hogy kezelni kell a külföldi támogatások és az államosítás által okozott torzulások hatásait, és úgy véli, hogy további eszközökre van szükség a káros hatások megelőzéséhez. Ezek hatékony azonosítása történhet egyfelől az Európai Versenyhatóságok Hálózatának megfelelő kihasználásával, másfelől a szelektív támogatási rendszerek kezelésével.

2.5 Az EGSZB támogatja az általános érdekű szolgáltatások EU-n belüli fejlesztését és megerősítését, mivel ez hatékony eszköze az „európai életmód” védelmének. Az általános érdekű szolgáltatások megfelelő biztosítása érdekében el kell ismerni, hogy a digitális infrastruktúra kulcsfontosságú tényező a digitalizációban. Ezért tehát megfelelő szélessávú infrastruktúrát kell létrehozni. Az EGSZB egy olyan állami támogatási rendszer elfogadását szorgalmazza, amely ösztönzi az ezen új technológiák bevezetésére irányuló beruházásokat, miközben kezeli a nemzeti szintű területi egyensúlyhiányt.

2.6 A közös európai érdeket képviselő projektek fontos szerepet játszanak a kutatásban és a technológiai fejlesztésben, továbbá az innováció alkalmazásában. Az általuk létrehozott hozzáadott érték miatt elő kell mozdítani fejlesztésüket, és az EGSZB reméli, hogy a közös európai érdeket szolgáló fontos projektekről szóló közlemény hatékony eszközként szolgálhat a megfelelő megvalósításukhoz. Fontos figyelemmel kísérni azon kritériumok alkalmazásának kiigazítását, amelyek alapján a tagállamok támogathatják az EU számára stratégiai fontosságú transznacionális projekteket.

2.7 Az EGSZB úgy véli, hogy az EU versenypolitikájának egy még inkább előtekintő megközelítést kell alkalmaznia annak érdekében, hogy alkalmazkodni tudjon mind a digitális kihíváshoz, mind pedig a globális szinten tapasztalt versenyhez. Az EGSZB ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a versenypolitika kiemelt helyen szerepeljen a jövőállósági platform munkaprogramjának prioritásai között.

3. Részletes megjegyzések

3.1 Az uniós versenypolitika és jogérvényesítés hatékonyságának további javítása

3.1.1 Az EU versenypolitikáját átfogóbb keretben kell kialakítani és végrehajtani, figyelembe véve annak a többi kulcsfontosságú szakpolitikai területtel fennálló szoros kapcsolatát, valamint a koherens megközelítés szükségességét. Az EU versenyjogi szabályai nem választhatóak el az adójoztól (amely méltányos adózást biztosít, a digitális szektorban is), a fogyasztóvédelemtől, a szociális védelemtől és a munkajogtól. A kézzelfogható eredmények elérése érdekében harmonizációra van szükség a tisztességtelen verseny területén.

3.1.2 A tisztességtelen verseny gyakorlata elleni hatékony küzdelem érdekében az EGSZB javasolja a piaci erőfölény kérdésének új módszerrel történő kezelését: nemcsak az erőfölényt megtestesítő magatartást vagy visszaélést kell értékelni, hanem az adott vállalat teljes gazdasági jelenlétét is figyelemmel kell kísérni a különböző ágazatokban, nem csupán szektoronként.

3.1.3 Az EU-nak olyan egyéb versenyellenes gyakorlatokra is összpontosítania kell, mint például a „felfaló” jellegű terjeszkedés és a monopolizáció, a hallgatóságos összejárások és a kényszerkötődési hatások (amelyek megakadályozzák, hogy a munkavállalók egyszerre több platformon tevékenykedjenek), amelyek alááshatják a piac egyensúlyát.

3.1.4 A kkv-k az európai gazdaság egyik pillérének alkotják, ezért a versenypolitika kialakításakor és végrehajtásakor jobban figyelembe kell venni őket. Az állami támogatások hasznos eszközök, de nem minden kkv tud ezek létezéséről. Az EGSZB a kkv-k felé irányuló kommunikáció javítását javasolja tevékenységük jobb támogatása érdekében.

3.1.5 Az Európai Bizottságnak továbbra is figyelnie kell a kartellek és visszaélésszerű piaci pozíciók felderítésére és büntetőeljárás alá vonására. A fogyasztók védelme szempontjából, akik nagy mértékben érintettek, különös jelentősége van az Európai Bizottság két vizsgálatának:

- a) a BMW-vel, a Daimlerrel és a Volkswagen-csoporttal kapcsolatban folyó kartellvizsgálat, amelyben az Európai Bizottság kifogásközlést küldött, bemutatva előzetes megállapításait, hogy 2006 és 2014 között az EU versenyszabályait megsértették a dízel- és benzinüzemű autók kibocsátásának csökkentését célzó technológiai fejlesztések során a szabályok akadályozását célzó összejárással;
- b) a Mastercard-határozat, amelyben az Európai Bizottság megbírságolta a kártyatársaságot, amiért megakadályozta a kereskedőket a határokon átnyúló kártyás fizetési szolgáltatásokhoz való hozzáférésben, megsértve ezzel az EU versenyszabályait. Ezekkel a határozatokkal megszüntették azokat a határokon átnyúló szabályokat, amelyek magasabb árakat eredményeztek a kereskedők és a fogyasztók számára, megszüntetve ezzel a határokon átnyúló verseny korlátozását és a mesterséges piaci szegmentálást. Többek között ennek a lépésnek az eredményeképpen a pénzügyi szektor a bankunió tekintetében megerősödött, ami több európai bizottsági határozatnak is köszönhető.

3.2 A digitális gazdaságban, a távközlésben és a média területén jelentkező új kihívások kezelése

3.2.1 Az EGSZB a digitális gazdaságot, és különösen a GAFA álláspontját az uniós versenyjog szempontjából komoly kihívásnak tekinti. Mivel ezekre a vállalatokra nem ugyanazok a szabályok vonatkoznak, mint az európai vállalatokra, a naprakésszé tett uniós versenyszabályoknak új, hatékony eszközöket kell javasolniuk a helyzet kezeléséhez.

3.2.2 Bár ez még korai, de figyelemmel kell kísérnünk a 2019. június 20-i (EU) 2019/1150 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽²⁾ alkalmazásának hatását, amely új uniós átláthatósági szabályokat vezetett be az online platformok üzleti felhasználói számára. Az online platformok széles körű piaci használata új szereplők megjelenésével jár és új helyzetet teremt a belső piacon, aminek következményei még nem teljesen egyértelműek. A piaci szereplők és a polgárok nagyobb biztonsága érdekében, különösen a jelenlegi járvány idején, alkalmazni kell a megfelelő versenyszabályokat, és ha ezek nem elégségesek, új megoldásokat kell kilátásba helyezni.

(²) HL L 186., 2019. 7. 11., 57. o.

3.2.3 Az EGSZB üdvözlí, hogy a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály nem ütközik az online platformok munkakörülményeinek kérdését kezelő lehetséges jogi kerettel.

3.2.4 A hagyományos üzleti tevékenységekhez kialakított versenyszabályok nem alkalmasak az online platformok szabályozására. A változó üzleti környezethez való alkalmazkodás céljából sürgösen ki kell igazítani a módszereket és a célkitűzéseket.

3.2.5 Az EGSZB úgy véli, hogy a digitális piac és az online platformok részét képezik az új gazdaságnak, amely döntő fontosságú Európa számára, de egyértelmű és igazságos szabályokat kell alkotni. Az oligopolisztikus piaci struktúrák számos olyan jellemzővel bírnak, mint amelyek a monopolizációs gyakorlatokat és az online platformok, valamint az erőfölényben lévő vállalatok által mozgósított ökoszisztémák összesített hatásait is jellemzik. Az olyan jellemzők, mint a vertikális integráció, az átláthatóság hiánya a felhasználók számára, a kényszerkötődési és a hálózati hatások magas piaci koncentrációs szintekkel párosulva strukturális versenypiaci problémákat eredményeznek, amelyek mind a fogyasztókra, mind a munkavállalókra kihatnak.

3.2.6 A platformok piaci erőfölényüket a felhasználók által létrehozott tartalmakra építhetik, legyen szó akár fogyasztói adatokról vagy szokásokról, akár egyes munkaerőpiaci szolgáltatók által nyújtott szolgáltatásokról. A felhasználók az információkhoz való hozzáférés hiányát tapasztalják, és nem befolyásolhatják a működési körülményeket. Hasonlóképpen a platformokon található ajánlásokat és rangsorokat az átláthatóság hiánya jellemzi. A tisztességtelen és diszkriminatív rangsorolási gyakorlatokat tisztességtelen versenyjogi gyakorlatnak kell tekinteni.

3.2.7 A méretgazdaságosság a digitális platformok piaci dominanciájának alapvető forrása. A vállalkozások bővítésének határkölsége a hagyományos vállalkozásokhoz képest közel nulla, mivel a munkaigényes szolgáltatásokat nyújtó platformok a költségek és a kockázatok jelentős részét visszaélészerű gyakorlatok révén az egyes munkaerőpiaci szolgáltatókra hárítják. A platformok néha azt állítják, hogy a méretgazdaságosság csak az egyes járművezetők/futárok/munkavállalók fizikai kapacitásaira korlátozódik, de további munkaerő-piaci szolgáltatók „toborzása” (vagy „lekapcsolása”) a piac bővítése érdekében nem igényel beruházásokat.

3.2.8 A jelenlegi uniós versenyjogi keret nem veszi kellőképpen figyelembe a munkaerőpiacot érintő versenyjogi aggályokat, például a munkáltatók keresleti monopóliumát, aláásva a szociális normákat, ami káros következményekkel jár úgy a nem fenntartható versenyre kényszerülő munkáltatók, mint az adóbevételektől és társadalombiztosítási járulékoktól eső tagállamok számára ⁽³⁾. A versenyszabályok nem akadályozhatják az összes munkavállalót, köztük a platform-munkavállalókat megillető kollektív tárgyalást, amelynek keretében innovatív eszközökről és megállapodásokról tárgyalhatnak, ahogy azt nemzeti szinten több példa is mutatja.

3.2.9 A digitális gazdaságban a piaci erő felmérésekor jobban figyelembe kell venni a különböző piacokon végzett tevékenységek összességét és azok teljes hatását az érintett online, valamint offline piacokra. Hasonlóképpen figyelembe kell venni a termékek, ajánlatok, hirdetések és árak személyre szabása céljából a felhasználói adatok betáplálásához használt algoritmusokhoz való hozzáférést, az érintettek alapvető jogainak megfelelő tiszteletben tartása mellett.

3.3 Az EU karbonszegény energiaforrásokra vonatkozó és környezetvédelmi célkitűzéseit támogató versenypolitika

3.3.1 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottság azon céljával, hogy biztosítani kell az Európai Unió hosszú távú versenyképességét a fenntarthatóság, a biztonságos, klímasemleges és erőforrás-hatékonyabb gazdaságra való átállás, valamint a körforgásos gazdaság előmozdítása és megerősítése révén.

3.3.2 Az EGSZB szorgalmazza a zöld megállapodás megerősítését, amely fontos európai megállapodás a nulla nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátás 2050-ig történő eléréséhez. A civil társadalmi szervezetek és a szociális partnerek szerepe meghatározó lehet e tekintetben. Az uniós kötelezettségvállalások teljesítése érdekében helyénvaló lenne a környezetvédelmi irányelvek „célravezető ségi vizsgálata” is.

3.3.3 Az EGSZB helyesli az állami támogatási intézkedések előmozdítását a 2012 utáni kibocsátáskereskedelmi rendszerrel (ETS irányelvek) kapcsolatban. Támogatja ennek az állami támogatási rendszernek a felülvizsgálatát és a 2021–2030 közötti új uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerhez való hozzáigazítását, amelyhez nagy reményeket fűznek.

⁽³⁾ HL C 429, 2020.12.11., 173. o.

3.3.4 Az EGSZB szorgalmazza, hogy az EU-ban törekedjünk a szennyezőanyag-mentesség elvének betartására, valamint az összes tervezett energiahatékonysági intézkedés elfogadására és végrehajtására. Ezenkívül elő kell segíteni a fenntartható uniós beruházásokat is. Ennek érdekében a gazdasági tevékenységek környezeti szempontból fenntarthatóvá történő minősítésének kritériumait a lehető leghamarabb alkalmazni kell annak megállapítása céljából, hogy a beruházások milyen mértékben minősülnek környezeti szempontból fenntarthatónak ⁽⁴⁾.

3.3.5 Amint azt korábbi véleményeiben kifejtette, az EGSZB szükségesnek tartja a megújuló energiák bevezetésének támogatását. Az ellátás biztonságának garantálása mellett az állami támogatást a megújuló energia támogatására kell fordítani, a lehető legnagyobb mértékben kihasználva az állami források környezeti, társadalmi és gazdasági előnyeit.

3.4 A verseny védelme a feldolgozóiparban

3.4.1 A Covid19-válság rávilágított az Unió gyártási rendszerének gyengeségeire, különösen az egészségügyi ágazatban, mely területen az Unió az EU-n kívüli forrásoktól függ az orvostechnikai eszközök beszerzése tekintetében, beleértve az olyan egyéni védőeszközöket, mint például a maszkok és lélegeztetőgépek, valamint egyéb, a járvány elleni küzdelemben elengedhetetlen termékeket. Az EU-nak olyan erős feldolgozóiparra van szüksége, különösen az alapvető szektorokban, ahol európai vállalatok látják el a belső piacot. Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság által bevezetett összehangolt intézkedéseket, de szeretné, ha az EU ennél tovább lépne, és a tagállamokkal szoros együttműködésben javaslatot tenne a kérdés tartós megoldására. Az egyes nem uniós piacokról származó termékek szállításával kapcsolatos ideiglenes szabályokat egy állandó megoldással kell helyettesíteni, különös tekintettel a létfontosságú orvostechnikai felszerelések behozatalára. Az erős és reziliens feldolgozóiparnak a versenypolitika egyik pillérének kell lennie.

3.4.2 Az EU-n kívüli vállalatokkal folytatott verseny kapcsán az EGSZB azt kéri, hogy garantálják ugyanazoknak a szociális és környezetvédelmi szabályoknak a betartását, biztosítandó a méltányos versenyfeltételeket.

3.5 Egyenlő versenyfeltételek biztosítása az adózásban

3.5.1 Az adózás terén az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság által 2019-ben végrehajtott intézkedéseket. Ugyanakkor e tekintetben is fontos a tisztességes verseny biztosítása a különböző országok között. Különösen fokozott éberségre van szükség a feltételes adómegállapítás, valamint az egyes országok és a „jelentős szereplők” közötti megállapodások révén szerzett tisztességtelen versenyelőnyök tekintetében. Ez a magatartás torzíthatja a szabad piacot, káros a kkv-kra nézve és tisztességtelen versenyt teremt az országok között ⁽⁵⁾.

3.5.2 A digitális szolgáltatások szabályozása olyan kulcsfontosságú kérdés, amelyre az Európai Bizottságnak kiemelt figyelmet kell fordítania.

3.5.3 Új megközelítést kell elfogadni a GAFA-val az egyenlő versenyfeltételek biztosítása és az e társaságok által biztosított adóbevételek igazságos elosztásának előmozdítása érdekében.

3.6 A pénzügyi ágazat ellenálló képességének fokozása a bankunió kapcsán

A 2008-as pénzügyi válság és a reálgazdaságra, valamint a piaci bizalomra gyakorolt hatása miatt az ágazat tevékenysége állandó ellenőrzés alatt áll, amit a súlyos problémák megismétlődésétől való jogos félelem indokol. Az ideiglenes állami támogatások megmentették a pénzügyi ágazatot az összeomlástól. Az ágazat szerkezetátalakításával eltűnt néhány intézmény, ugyanakkor tanúi lehettünk olyan egyesüléseknek is, amelyek aggodalomra adhatnak okot egyrészt a pénzügyi ágazat stabilitása szempontjából (amennyiben esetleg ismét válsághelyzet merülne fel), másrészt különösen az ezeknek az új csoportoknak a méretéből adódó versenytorzulás lehetősége miatt is. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy körültekintően és elővigyázatossággal figyelje az erőfölénnyel való esetleges visszaéléseket, amelyek károsak lehetnek a fogyasztók érdekeire és a vállalkozások, különösen a kkv-k finanszírozására.

3.7 A tisztességes verseny biztosítása az élelmiszeriparban, a fogyasztási cikkek ágazatában és az egészségügyi ágazatban

3.7.1 Az élelmiszeriparban és a mezőgazdasági ágazatban fontos az európai eredetmegjelöléssel ellátott termékek védelme. A vetőmagok és a növényvédő szerek ágazata nélkülözhetetlen a mezőgazdasági termelők és a fogyasztók számára, de olyan aggodalmakat is felvet, amelyek túlmutatnak a fogyasztóvédelmen, az élelmiszer-biztonságon, valamint a környezetvédelmi és éghajlat-politikai előírások betartásának biztosításán.

3.7.2 A fogyasztóvédelemnek egyensúlyban kell lennie az innovatív vállalatok és kkv-k támogatására és ösztönzésére irányuló intézkedésekkel (oly módon, amely nem befolyásolja hátrányosan a dinamikus piaci versenyt). Ez a minőségi munkahelyek létrehozásának és a termelési rendszer dinamikus fenntarthatósága biztosításának legfőbb módja.

⁽⁴⁾ HL L 198., 2020.6.22., 13. o.

⁽⁵⁾ HL C 97., 2020.3.24., 62. o.

3.8 Közlekedési és postai szolgáltatások

Az EGSZB elismeri a közlekedési és postai szolgáltatások fontosságát és az egyenlő versenyfeltételek megteremtésének szükségességét annak érdekében, hogy az ágazatok támogatni tudják a közösséget. A közlekedés vonatkozásában azt javasoljuk, hogy az Európai Bizottság ellenőrizze, hogy a kerozinadó alóli mentesség indokolatlan támogatást jelent-e a légitársaságok számára a vasúti szállítással szemben, és ha igen, milyen mértékben.

4. Közös erővel a globális versenykultúra előmozdításáért

4.1 A versenypolitika nemzetközi dimenziójának kulcsfontosságú szerepet kell betöltenie a szabályok meghatározásában és érvényesítésében. A versenypolitika egy olyan nemzetközi szintű formálódik, ahol a versenyjog meghatározásai és alapelvei szerteágazók, ami hátrányos helyzetbe hozza az uniós vállalatokat.

4.2 Számos kkv szenved attól, hogy az uniós szabályok nemzetközi versenytársaikhoz képest nem megfelelőek. A tisztességtelen verseny olyan kérdés, amelyet az uniós normák védelme érdekében kezelni kell. Számos panasz érkezett az európai vállalatoktól (a rugalmasság hiánya miatt). A harmadik országokban néhány feldolgozóipari területen nem hajtják végre az uniós környezetvédelmi és szociális normákat, ami a piac torzulásához vezet az európai vállalkozások, főként a kkv-k hátrányára. Európának foglalkoznia kell ezzel a kérdéssel.

4.3 Az EU versenypiaci modelljét nemzetközi szinten is elő kell mozdítani. Az EU-nak egy olyan globális versenykultúrával kell példát mutatnia, amely a vállalatokat és a munkavállalókat egyaránt védő rendszert biztosít. Az európai versenyjog fogalmának alapos megvitatására van szükség, összevetve azt – például fenntarthatósági és környezetvédelmi szempontból – más gazdasági térségekkel, nevezetesen az Amerikai Egyesült Államokkal és Kínával.

4.4 A piaci szabadság és az összefonódások közötti egyensúly biztosítása érdekében nem elég pusztán a többi nagy globális szereplő jelentette versenyre hivatkozni, különösen, ha ezek a szereplők olyan országokból származnak, amelyek nem nyitottak a külföldi vállalkozások általi verseny előtt. Az EGSZB hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az Unió következetes megközelítést kövessen, amely arra törekszik, hogy összekapcsolja az emberi jogok és a munkavállalói jogok tiszteletben tartását, a fenntartható fejlődési célok megvalósítását és környezetvédelmi normák és fenntartható befektetések előmozdítását az üzleti tevékenységekben szerte a világon. Felül kell vizsgálni a különböző harmadik országoknak biztosított preferenciális kereskedelmi és vámrendszereket, és azokat még inkább a fenntartható fejlődésre vonatkozó normák tényleges bevezetésétől kell függővé tenni, hogy tisztességes és egyenlő versenyfeltételeket teremtsenek az európai vállalkozások számára. Ezzel kapcsolatban az EGSZB azt javasolja, hogy a versenyt gyengítő vállalatfúziók alternatívájaként léptessenek életbe olyan intézkedéseket, amelyek célja, hogy támogassák a vállalkozásokat a fenntartható beruházások fejlesztése során a harmadik országok piacain. Ezek az intézkedések lehetnek a K+F-re nyújtott adózási ösztönzők, valamint az európai gyártók közötti megállapodások ösztönzése arra, hogy az Unió gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi normáival összhangban egyeztessék export- és befektetési stratégiáikat külföldön.

Kelt Brüsszelben, 2021. január 27-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat tanácsi rendeletre az európai nagy teljesítményű számítástechnika közös vállalkozás létrehozásáról

(COM(2020) 569 final – 2020/260 NLE)

(2021/C 123/02)

Előadó: **Louise GRABO**

Felkérés:	az Európai Unió Tanácsa, 2020.10.26.
Jogalap:	Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 187. cikke és 188. cikkének első bekezdése
Illetékes szekció:	„Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2020.12.11.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2021.01.27.
Plenáris ülés száma:	557.
A szavazás eredménye:	240/0/5
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB megerősíti e stratégiai kezdeményezés aktualitását és az EuroHPC (európai nagy teljesítményű számítástechnika) közös vállalkozás hozzáadott értékét, amely az Európai Unió számítási felhőre vonatkozó stratégiájával összhangban tett kézzelfogható lépést jelent, valamint egy átfogóbb uniós stratégia szerves részét alkotja (amely kiterjed többek között a kiberbiztonságra, a digitális egységes piacra, a gigabit alapú európai információs társadalomra, a nyílt tudományra, „az EU az egészségügyért” programra és a rescEU-készletre).

1.2 Az EGSZB úgy véli, hogy a világszínvonalú szuperszámítógépek beszerzésére és üzemeltetésére irányuló, az utóbbi években, vagy akár a Covid19-világjárvány kitörése után elindított meglévő uniós beruházások még mindig nincsenek optimális szinten a versenytársakhoz (USA, Kína stb.) képest. További erőforrásokra és beruházásokra van szükség, többek között az uniós tagállamok – és különösen azon tagállamok – részéről, amelyek a terület fejlettségét, illetve részvételüket tekintve lemaradásban vannak. Ahhoz, hogy az EU globális szinten versenybe tudjon szállni a HPC alkalmazások területén, létfontosságú, hogy ezekhez az erőforrásokhoz a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretben – ideértve a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt is – koherens uniós kutatási és innovációs programok társuljanak.

1.3 Az EGSZB támogatja az alacsony energiaigényű mikrochipek új generációjának kifejlesztésére vonatkozó – a megújított uniós ipari stratégia és abba beágyazott kkv-stratégia keretében alkalmazott – ágazati megközelítést, amelynek révén csökkenhet az EU importtól való függősége, és biztosítottá válhat a csúcsmínőségű HPC technológiához és know-how-hoz való hozzáférés.

1.4 Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy kettőzze meg erőfeszítéseit annak érdekében, hogy egy „többéves menetrendet” készítsen, amely garantálja az uniós civil társadalom szerepvállalását, és gyakorlatiasan hozzá tud járulni a közös vállalkozás irányításának megfelelő szintjeihez a stratégiai ágazatokban (egészségügyi prevenciók célú korai figyelmeztető rendszerek, felkészültség, katasztrófa kockázat-csökkentési és kiberbiztonsági képzésekkel kapcsolatos kísérleti programok). E célból a meglévő HPC kompetenciaközpontokon és digitális innovációs központokon túl sürgősen integrálni kell az állandó civil társadalmi párbeszéd hozzáadott értékét és multiplikátor szerepét a közös vállalkozások meglévő tanácsadó csoportjaiba. Az EGSZB – jelleghén fogva – ideális partner lenne egy nyílt EuroHPC közös vállalkozás éves uniós párbeszéd fórum megrendezéséhez, amelyet oktatási célú figyelemfelhívó kampányok kísérnének a tudományos és tudáshálózatok, a szociális és gazdasági partnerek, a civil társadalmi szervezetek és a média aktív részvételével.

1.5 Az EGSZB megítélése szerint szükség lenne az uniós civil társadalom visszajelzéseinek gyűjtésére, hogy az uniós intézmények és a tagállamok jobban nyomon tudják követni, alá tudják támasztani és elő tudják mozdítani az EuroHPC közös vállalkozás rövid és középtávú hozzáadott értékét, valamint az általa mint jogi és stratégiai eszköz által nyújtott ágazati előnyöket és lehetőségeket. Az EuroHPC közös vállalkozásnak nemcsak a tudományos/kutatói közösségek javát kell szolgálnia, hanem garantálnia kell az érdekelt közvetítők, így például a közintézmények, az uniós szociális partnerek, civil társadalmi szervezetek, az ipari, valamint a kis- és középvállalkozásokat (kkv-k) képviselő szervezetek, illetve a szoftveralkalmazások fejlesztésének értékláncában működő szereplők nagyobb mértékű „felelősségvállalását” és részvételét is, hozzáférést biztosítva az infrastruktúrához, ami különösen a kisebb országok számára nagyon fontos, valamint növelve a HPC közös vállalkozáshoz nyújtott természetbeni hozzájárulásokat.

1.6 Az EGSZB üdvözli, hogy az Európai Bizottságnak a köz- és magánszféra közötti szerződéses partnerségben (cPPP) részt vevő partnerei közül ketten most először magánszektorbeli tagok lehetnek, aminek kulcsszerepe van abban, hogy az uniós iparágak már a kezdetektől fogva részt vesznek a közös vállalkozás alapításában. Ez különösen igaz a versenyképes megoldásokat/alkalmazkodóképességet kínáló mikrovállalkozásokra és kkv-kra, ezek esetében azonban fennáll annak a kockázata, hogy a közbeszerzés kizárja vagy szankcionálja őket, ha nem vonatkozik rájuk külön jogszabályi fejezet és/vagy meglévő konzorciumi formák. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy korszerűsíteni kell a konkrét közbeszerzési eljárásokat és az odaítélési kritériumokat, hogy könnyebb legyen a meglévő vagy új kkv-klaszterek bevonása a hagyományos HPC szuperszámítógépekre és szoftveralkalmazásokra, valamint a kvantumszámítógépek/szimulátorok beszerzésére is kiterjedő közös vállalkozásról szóló konkrét uniós rendeletbe ⁽¹⁾.

1.7 Az EGSZB üdvözli azt a lehetőséget, hogy több partner is csatlakozhat, azonban ragaszkodik ahhoz is, hogy minden új partner esetében teljesüljön a viszonyosság követelménye, különös tekintettel az EU-n kívüli partnerekre.

1.8 Az Uniónak a lehető legtöbbet kell kihoznia az EuroHPC közös vállalkozás technológiai fejlődése által teremtett lehetőségből, hogy fejlessze az érintett európai ipari ágazatokat, hogy azok a teljes termelési láncot (tervezés, gyártás, bevezetés és alkalmazás) le tudják fedni.

1.9 Az EU-nak középtávú célként annak elérését kell kitűznie, hogy képes legyen európai technológia felhasználásával HPC-t tervezni és előállítani.

2. Általános észrevételek

2.1 2020. március 10-én az Európai Bizottság elfogadta az *Új európai iparstratégia* című közleményt, amely nagyratörő ipari stratégiát határoz meg Európa számára, hogy a klímasemlegességre és a digitális vezető szerepre való kettős átállás élére álljon. Közleményében az Európai Bizottság hangsúlyozza többek között, hogy meg kell erősíteni az olyan kulcsfontosságú alaptermotechnológiák fejlesztését, amelyek stratégiai jelentőséggel bírnak Európa iparának jövője szempontjából, ideértve a nagy teljesítményű számítógépeket és a kvantumtechnológiát is. Az *Európa nagy pillanata: Helyreállítás és felkészülés – a jövő generációért* című későbbi, 2020. május 27-i közleményben ⁽²⁾ a HPC alkalmazásokat olyan digitális stratégiai kapacitásként azonosították, amelyet kiemelten kezelnek majd Európa helyreállításának beruházási forrásai, mint például a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, az InvestEU és a Stratégiai Beruházási Eszköz szempontjából.

2.2 Az EuroHPC közös vállalkozás alkalmazások, amelyek rendkívül nagy számítógépes teljesítménnyel rendelkező ügynevezett szuperszámítógépeket használnak, nagymértékben összetett és megterhelő problémákat képesek megoldani. Ezek az alkalmazások napjainkban a tudományos, ipari és biológiai kockázatokkal, valamint a (kiber)terrorizmussal összefüggő kockázatokkal kapcsolatos stratégiák terén betöltött globális vezető szerep kulcsfontosságú tényezői, és ily módon alapvetőek a nemzetbiztonsági, védelmi és geopolitikai kihívások, általánosabban pedig társadalmunk digitális és zöld átállása szempontjából. Az EuroHPC közös vállalkozás alkalmazások képezik az adatgazdaság alapját is, lehetővé téve az olyan alaptermotechnológiák alkalmazását, mint a mesterséges intelligencia (MI), az adatelemzés és a kiberbiztonság, a nagy adathalmazokban rejlő hatalmas potenciál kiaknázására.

2.3 Ezenkívül a HPC globális szinten is egyre fontosabb eszközzé válik, amely a természeti katasztrófák (pl. szökőárak, árvizek, tűzvészek, földrengések stb.) kockázataival és az ember okozta katasztrófák kockázataival (pl. ipari kockázatok) kapcsolatban forgatókönyvek szimulálásával, illetve a globális és regionális közös felkészültséget és reagálást, valamint a tudáshálózatokat segítve támogatja az állami döntéshozatalt. Ennek kapcsán az EuroHPC közös vállalkozási rendszerek különösen akkor bizonyíthatják és növelhetik hozzáadott értéküket, amikor több kockázat egyidejűleg áll fenn, jelentős negatív hatást gyakorolva társadalmainkra.

2.4 Az EuroHPC közös vállalkozás több ipari ágazatot von be annak érdekében, hogy újítson, és nagyobb értékű termékekre és szolgáltatásokra álljon át a belső és a globális piacokon való bevezetés céljából, és ezáltal utat nyit új ipari alkalmazások és egyéb fejlett digitális technológiák egyidejű fejlesztése előtt.

2.5 A HPC alkalmazások és infrastruktúrák alapvetőek majdnem minden kutatási területen, az alapfizikától a biomedicináig, a tudományos ismeretek elmélyítése és áttörések elérése érdekében.

⁽¹⁾ A Tanács (EU) 2018/1488 rendelete (2018. szeptember 28.) az európai nagy teljesítményű számítástechnika közös vállalkozás létrehozásáról (HL L 252., 2018.10.8., 1. o.).

⁽²⁾ „Európa nagy pillanata: Helyreállítás és felkészülés – a jövő generációért” – COM(2020) 456 final.

2.6 A HPC-t a Covid19-világjárvány kapcsán is felhasználják, mégpedig gyakran a mesterséges intelligenciával együttesen, hogy felgyorsítsák új gyógyszerek felfedezését, kiszámítsák a vírus terjedését, megtervezzék a szűkös egészségügyi erőforrások használatát és elosztását, előre jelezzék a járvány megfékezésére irányuló intézkedések hatékonyságát, illetve a járvány utáni forgatókönyveket.

2.7 A HPC fontos eszköz a kutatók és a politikai döntéshozók számára is a főbb társadalmi kihívások kezelésében, az éghajlatváltozástól a migráción, az intelligens és környezetbarát fejlődésen, a fenntartható mezőgazdaságon át a személyre szabott orvoslásig és az EU-ban történő válságkezelésig, a szomszédos és harmadik országokkal együtt.

2.8 Az (SWD) [...] bizottsági szolgálati munkadokumentum) ⁽³⁾ szerint Európa világvezető volt és továbbra is világvezető a HPC alkalmazások terén, de szuper-számítástechnikai infrastruktúrája egyre lejjebb csúszik a világrangsorban.

2.9 A HPC terén a regionális versenyképesség egyik széles körben elfogadott kiemelt mutatója a világ első 10, illetve első 500 szuperszámítógépet tartalmazó listán szereplő rendszerek száma a világ egyes régióiban.

2.10 A kiinduló helyzet az EuroHPC közös vállalkozás hatásvizsgálatában és az EBB-tanulmányban ⁽⁴⁾ leírtak szerint a következő: az EuroHPC közös vállalkozás hatásvizsgálata szerint az „1. számú probléma (A világ legjobb szuperszámítógépei nem az EU-ban találhatók...). Jelenleg a világ 10 legjobb szuperszámítógépének egyike sem az EU-ban található. Az EU és a tagállamok együttesen lényegesen kevesebbet fektetnek be a HPC technológiák eszközeibe és infrastruktúrába, mint az USA, Kína vagy Japán”.

2.11 Az elkövetkező években Európa adatgazdaságban betöltött vezető szerepe, tudományos kiválósága és ipari versenyképessége nagymértékben azon múlik majd, hogy képes lesz-e kifejleszteni kulcsfontosságú HPC technológiákat, hozzájárulást biztosítani a világszínvonalú szuper-számítástechnikai és adatinfrastruktúrákhoz és fenntartani jelenlegi kiválóságát a HPC alkalmazások terén. Ehhez alapvető egy közös vállalkozásokban testet öltő páneurópai stratégiai megközelítés.

2.12 Az első EuroHPC közös vállalkozás 2018 októberében jött létre jogi és politikai keretként, hogy összevonzja az EU, 32 ország és két magánszereplő, a Nagy Teljesítményű Számítástechnika Európai Technológiai Platformja (ETP4HPC) és a Big Data Value Association (BDVA) forrásait.

2.13 Mostanáig a közös vállalkozás a 2014–2020-as többéves pénzügyi keret (MFF) pénzeszközeit használta fel stratégiai beruházásaira. 20 hónapnyi működése alatt jelentősen növelte a HPC-be irányuló összes beruházását európai szinten, és elkezdte megvalósítani azt a célkitűzését, hogy Európát ismét vezető pozícióba juttassa a HPC terén. 2020 végére világszínvonalú szuper-számítástechnikai és adatinfrastruktúrát helyez üzembe, amely egész Európában az állami és magánfelhasználók rendelkezésére áll. Beruházásai támogatják a HPC kompetenciaközpontok létrehozását Európa-szerte, amelyek gondoskodnak arról, hogy a HPC széles körben rendelkezésre álljon az Unióban, emellett speciális szolgáltatásokat és forrásokat biztosítanak az ipari innovációhoz (a kkv-kat is ideértve), a HPC készségek fejlesztéséhez, valamint a kulcsfontosságú HPC hardver- és szoftvertchnológiák és alkalmazások kutatásához és innovációjához. Ez fokozza az EU innovatív HPC technológia előállítására való képességét.

2.14 Az EuroHPC közös vállalkozást létrehozó rendelet 2018-ban ⁽⁵⁾ azt a célt tűzte ki, hogy elérje a következő szuper-számítástechnikai áttörést, azaz olyan számítástechnikai rendszereket fejlesszen ki, amelyek másodpercenként több mint egybillió (10^{18}) műveletet képesek végrehajtani. Lásd a (12) preambulumbekendést: „A közös vállalkozásnak legkésőbb 2019 elején létre kell jönnie és meg kell kezdenie a működését ahhoz, hogy teljesítse azt a célt, hogy az Unió 2020-ig rendelkezzen az exaszinthez közelítő teljesítményű infrastruktúrával, valamint hogy 2023–2025 körül pedig kifejlessze az exaflop teljesítmény-nagyságrendű kapacitás eléréséhez szükséges technológiákat és alkalmazásokat”. A számítástechnikai teljesítmény e növekedése a kvantumszámítógépek üzembe helyezése és az exaszintet meghaladó teljesítményű technológiák felé való elmozdulás eredménye is.

2.15 A jelenlegi rendeletjavaslat lényegében az (EU) 2018/1488 tanácsi rendelettel létrehozott, meglévő kezdeményezés folytatása, és módosításokat vezet be, hogy a 2018-as rendeletet a következő többéves pénzügyi keret programjaihoz igazítsa, de azért is, hogy megjelenítse az Európai Bizottság prioritásait, és hogy lehetővé tegye a közös vállalkozás számára az új, 2021–2027-es többéves pénzügyi keretbe tartozó programok pénzeszközeinek igénybevételét.

2.16 Az SWD(2020) 179 final bizottsági szolgálati munkadokumentum az EU 2020–2025-re vonatkozó politikai prioritásainak figyelembevételével elemzi a fő társadalmi-gazdasági és műszaki tényezőket, továbbá a felhasználói igények alakulását, amely érinti a HPC és adatinfrastruktúrák, technológiák és alkalmazások jövőbeni fejlődését az EU-ban és világszinten.

⁽³⁾ Európa felkészítése a világszínvonalú nagy teljesítményű számítástechnikára a következő évtizedben, SWD(2020) 179 final.

⁽⁴⁾ Európa felkészítése a világszínvonalú nagy teljesítményű számítástechnikára a következő évtizedben, SWD(2020) 179 final.

⁽⁵⁾ (EU) 2018/1488 tanácsi rendelet.

2.17 A HPC-t több mint 800 tudományos, ipari és közszektorbeli alkalmazásban használják, amelyek jelentős szerepet játszanak az ipar innovációs kapacitásának növelésében, a tudományos haladásban és az emberek életminőségének a javításában. Európa jelenleg számos terület – így például a személyre szabott orvoslás, az időjárás-előrejelzés, az új repülőgépek, személygépjárművek tervezése, a gyógyszerek, az energia, a mérnöki tudományok és a gyártás – HPC alkalmazásai terén világszerte vezető.

2.18 A javaslat szerinti közös vállalkozás irányítása és a szavazati jogok eloszlása sem változott az (EU) 2018/1488 tanácsi rendeletben meghatározottakhoz képest. Az EuroHPC közös vállalkozás a HPC ökoszisztéma megeremtése érdekében továbbra is végrehajtja a HPC stratégiai menetrendjét, amelyet az EuroHPC közös vállalkozás kutatási és innovációs tanácsadó csoportja (RIAG) és az EuroHPC infrastrukturális tanácsadó csoportja (INFRAG) által kidolgozott többéves stratégiai kutatási és innovációs menetrendek határoznak meg, és az EuroHPC magánszektorbeli tagjainak stratégiai kutatási menetrendje egészíti ki. Az Unió által a 2021–2027-es több éves pénzügyi keret szerint a közös vállalkozásnak nyújtott pénzügyi hozzájárulás [XXX] EUR lenne, amelyhez az EuroHPC közös vállalkozásban részt vevő államok és magánszektorbeli tagok összesen legalább ugyanilyen összegű hozzájárulása társul. A közös vállalkozás ezeket a pénzeszközöket elsősorban a fent bemutatott öt pillér szerinti tevékenységeinek végrehajtására fogja felhasználni.

2.19 A javaslat szerinti EuroHPC közös vállalkozás várható eredményei a következő évtizedben többek között a következők lesznek:

- egyesített, biztonságos és fokozottan összekapcsolt EuroHPC közös vállalkozás és adatinfrastruktúra közepes méretű (mid-range) szuperszámítógépekkel, és legalább két legmagasabb színvonalú, exaszintű és két legmagasabb színvonalú, az exaszintet meghaladó teljesítményű rendszerrel (az egyes kategóriákon belül legalább egy európai technológiával készült),
- hibrid számítástechnikai infrastruktúrák, amelyek fejlett számítástechnikai rendszereket,
- különösen kvantumszimulátorokat és kvantumszámítógépeket integrálnak a HPC infrastruktúrákba,
- biztonságos, felhőalapú HPC- és adatinfrastruktúra az európai magánfelhasználók számára,
- HPC-vel működtetett kapacitások és szolgáltatások, amelyek európai nyilvános adattereken alapulnak, a tudósok, az ágazat és a közszektor számára,
- új generációs technológiai építőelemek (hardver és szoftver), valamint ezek beépítése innovatív HPC architektúrákba az exaszintű és az exaszintet meghaladó teljesítményű rendszerek számára,
- a HPC alkalmazásokkal és a HPC szoftver iparosításával foglalkozó kiválósági központok, a szuperszámítógépek jövő generációira optimalizált új algoritmusokkal, kódokkal és eszközökkel,
- nagyléptékű ipari kísérleti tesztelési környezet és platformok a HPC- és adatalkalmazások és -szolgáltatások számára a főbb ipari ágazatokban,
- tagállami HPC kompetenciaközpontok, amelyek biztosítják az EU-ban a széles körű HPC-lefedettséget, egyedi szolgáltatásokkal és forrásokkal az ipari innováció (ideértve a kkv-kat) számára,
- a HPC készségben és know-how-ban jártas európai munkaerő létszámának jelentős növekedése,
- megerősített adattárolási, feldolgozási kapacitások és új szolgáltatások a tagállamokban a közérdekű területeken.

2.20 A közös vállalkozások fő eredményei:

- Az EuroHPC közös vállalkozás a tagállamok egyetlen összehangolt erőfeszítése révén jelentősen növelte a HPC-re irányuló európai szintű beruházások mértékét és minőségét.
- 2020 végére az EuroHPC közös vállalkozás a világ legjobb szuperszámítógépeivel fogja ellátni az EU-t.
- Az EuroHPC közös vállalkozás kulcsfontosságú technológiák európai forrását fogja biztosítani.
- A HPC technológia európai kínálata és piaca.
- Az EuroHPC közös vállalkozás stratégia és annak hatása a HPC-értéklánra.

3. Piaci trendek és a legfontosabb tanulságok

3.1 A bizottsági szolgálati munkadokumentum bemutatja az EuroHPC közös vállalkozásra vonatkozó legfrissebb piaci adatokat, emellett áttekintést nyújt a közös vállalkozás tevékenységeiből eddig levont főbb tanulságokról.

3.2 Az EuroHPC közös vállalkozás irányításából és igazgatásából levont tanulságok: az EuroHPC közös vállalkozás már komoly munkatapasztalatot szerzett az érdekeltekkel az irányításról, az igazgatásról és más üzemeltetési szempontokról folytatott, kiterjedt konzultáció révén. Erre példaképpen említhetők a következők:

- az EuroHPC közös vállalkozás irányító testületének 13 ülése, amelyre az Európai Bizottság és a 32 részt vevő állam küldöttjeinek rendszeres részvételével került sor,
- a közös vállalkozás tanácsadó csoportjai (a RIAG és az INFRAG) már számos ülést tartottak, és e csoportokat a két magánszektorbeli tag (az ETP4HPC és a BDVA) is aktív részvételével támogatta,
- a nyolc üzemeltetési hely kiválasztása és a nyolc EuroHPC közös vállalkozás szuperszámítógépére vonatkozó közbeszerzési eljárás elindítása, valamint a közös vállalkozás 2019-es és 2020-as felhívásainak elindítása.

3.3 22 végrehajtási szempont van, amelyek eddigi főbb tanulságai a következőképpen foglalhatók össze:

- a társfinanszírozási rendszer egyszerűsítése,
- a különböző EuroHPC közös vállalkozási tevékenységeket érintően az uniós és nemzeti pénzeszközök kombinálását egyszerűsíteni és optimalizálni kell,
- az ajánlások között szerepel a részvételi jogosultsági feltételek egységes készletének meghatározása (a 32 különböző nemzeti jogosultsági feltételrendszer helyett),
- az összes pénzügyi hozzájárulás központi kezelésének bevezetése (kivéve indokolt esetekben), összhangban az Európai horizont létrehozásáról szóló rendeletjavaslat 8. cikke (1) bekezdésének c) pontjával, valamint rugalmasság a résztvevők K+I tevékenységeinek finanszírozására szolgáló uniós és nemzeti finanszírozás különböző százalékarányainak bevezetése során,
- nagyobb rugalmasság a magánszektorbeli tagok és más magánszektorbeli szereplők EuroHPC tevékenységeihez való hozzájárulása terén, mégpedig az együttműködés újszerű formái, például ipari felhasználásra szolgáló konkrét HPC infrastruktúrák társfinanszírozása révén.

4. Részletes megjegyzések

4.1 A projektpartnerek többsége kutatóhelyektől érkezik („a jövőbeni és kialakulóban lévő technológiák” projektjei teljes finanszírozásának 75 %-a), amelyeknek nem az elért eredmények ipari hasznosítása a fő mozgatórugója. Nemcsak az EuroHPC közös vállalkozás által finanszírozott következő exaszinthez közelítő és exaszintű szuperszámítógépek, hanem a jövőbeli számítógép-generációk maradéktalan kihasználása terén is jelentős tényező lesz a képzési erőfeszítések növelése és fenntartása. Jelentős kihívás a szimulációközpontú HPC-től a HPC-nek az IT-infrastruktúra teljes kontinuumába való integrálása felé – a pereminformatikától a HPC felé – való elmozdulás. Ez erős kapcsolat kialakítását tenné szükségessé a HPC közösség és más ökoszisztémák, így például a big data technológia, az MI és a dolgok internete között. Ha nem hagy alább a Horizont 2000 által teremtett lendület, Európa világvezető lehet e téren.

Kelt Brüsszelben, 2021. január 27-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Ajánlás tanácsi ajánlásra az euróövezet gazdaságpolitikájáról

[COM(2020) 746 final]

(2021/C 123/03)

Előadó: **Judith VORBACH**

Felkérés:	Európai Bizottság, 2020.11.27.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Illetékes szekció:	„Gazdasági és monetáris unió, gazdasági és társadalmi kohézió” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2020.12.14.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2021.1.27.
Plenáris ülés száma:	557.
A szavazás eredménye:	234/1/8
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EU a történelmének eddigi legmélyebb gazdasági recessziójába süllyedt. Bizonytalanság uralkodik, és komoly kockázatokkal kell számolni. A világválság okozta válság valószínűleg az egyensúlyhiányt és az egyenlőtlenségeket is tovább fogja súlyosbítani. Ennek fényében az EGSZB örömdetesnek tartja az Európai Bizottság ajánlásait. Az EGSZB emellett egy olyan gazdaságpolitikai megközelítést pártol, amely támogatja a helyreállítást, növeli a beruházásokat, előmozdítja az egységes piac integrációját, tisztességes munkakörülményeket biztosít és elmélyíti a GMU-t. Az EGSZB határozottan támogatja a Next Generation EU csomagot, és a szükséges megállapodások mielőbbi elérését szorgalmazza.

1.2 A helyreállítás csak akkor lehet sikeres, ha azt gazdaságunk szerkezetátalakítása és társadalmunk átrendeződése kíséri. A bizalom helyreállítása kulcsfontosságú a kereslet stabilizálásához. A költségvetési szabályoknak a jólétre összpontosító gazdasági kormányzás felé kell elmozdulniuk – a költségvetési egyensúlyi szabályt is ideértve –, és csak akkor léphetnek hatályba, ha jelentősen csökkent a munkanélküliség. Behatóbban meg kell vizsgálni a válság egyenlőtlenségre és társadalmi-gazdasági bizonytalanságra gyakorolt hatását. A vállalkozási és a társadalmi környezetnek egyaránt javulnia kell. Jobban be kell vonni a szociális partnereket és a civil társadalmat az éghajlat-politika és a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek kidolgozásába, valamint a gazdasági, társadalmi és környezeti kihívások kezeléséhez határozott adópolitikai reformokra van szükség. Ki kell teljesíteni a bankuniót és a tőkepiaci uniót, de a pénzügyi piac stabilitásának elsőbbséget kell élveznie.

2. Háttér-információk

Az Európai Bizottság azt ajánlja, hogy az euróövezeti tagállamok tegyenek intézkedéseket a következők érdekében:

2.1 Biztosítsák a fellendülést támogató politikai irányvonalat: a költségvetési politikáknak minden euróövezeti tagállamban támogató jellegűnek kell maradnia 2021 egészében. Ha a körülmények engedik, fokozatosan szüntessék meg a támogatást oly módon, hogy az enyhítse a válság szociális és munkaerőpiaci hatását, valamint biztosítsák az államadósság fenntarthatóságát. Javítsák az államháztartási gazdálkodást, valamint a közkiadások tekintetében a gazdaság helyreállításával és a rezilienciaépítéssel kapcsolatos szükségletekre összpontosítsanak.

2.2 Hajtsanak végre olyan reformokat, amelyek fokozzák a termelékenységet és a foglalkoztatást, valamint a gazdaságélénkítés támogatása érdekében a méltányos, inkluzív, zöld és digitális átállással összhangban fokozzák a beruházásokat. Folytassák az egységes piac integrálását. Biztosítsanak aktív munkaerőpiaci politikákat és tisztességes munkakörülményeket, valamint biztosítsák a szociális partnerek politikai döntéshozatalba való hatékony bevonását. Kezeljék a digitalizációból fakadó adóügyi kihívásokat, küzdjenek az agresszív adótervezés ellen, valamint támogassák a szén-dioxid-árazást és a környezetvédelmi adóztatást.

2.3 Erősítsék meg a nemzeti intézményi kereteket: ütemezzék előre az uniós források felhasználásnak biztosítását célzó reformokat, erősítsék meg a közigazgatás hatékonyságát, csökkentsék a vállalatok adminisztratív terheit, valamint hozzanak létre hatékony kereteket a csalás, a korrupció és a pénzmosás elleni küzdelemhez. Javítsák a fizetésképtelenségi keretrendszereket, a nemteljesítő kitételeket és a tőkeallokációt.

2.4 Biztosítsák a makroszintű pénzügyi stabilitást: tartsák fenn a gazdaságba irányuló hitelcsatornákat és az életképes vállalkozások támogatását célzó intézkedéseket. Rendezett mérleget tartsanak fenn a bankszektorban, többek között a nemteljesítő hitelek további kezelése révén.

2.5 A reziliencia fokozása érdekében érjenek el előrehaladást a GMU elmélyítése terén. Ennek révén javulni fog az euró nemzetközi szerepe, és világszerte érvényesíteni lehet majd Európa gazdasági érdekeit.

3. Általános megjegyzések

3.1 Megalapozottak voltak a 2020. tavaszi gazdasági előrejelzésében vázolt komor kilátások, amelyek szerint 2020-ban „az EU a történelme eddigi legmélyebb gazdasági recessziójának szakaszába lépett”. A Covid19-válság egy sor jelentős keresleti és kínálati oldali sokkhatást eredményezett, ami 2020-ban várhatóan 7,8 %-os csökkenést okoz a GDP-ben. A munkaerőpiaci helyzet ugyancsak romlott, de az ambiciózus szakpolitikai intézkedések – például a csökkentett munkaidős foglalkoztatás bevezetése – miatt a munkanélküliségi ráták nem tükrözik hűen a gazdasági visszaesést. Mindazonáltal az összes ledolgozott munkaóra számának és az aktivitási ráta csökkenésével kell szembenéznünk, mivel az elbátortalanodott munkavállalók elhagyták a munkaerőpiacot.

3.2 A 2021-es fellendülés az előrejelzések szerint a korábban vártnál lassabb lesz. Jelentős bizonytalanság uralkodik. Az EGSZB hangsúlyozza annak fontosságát, hogy előre lássák a komoly veszélyeket, többek között a kettős mélypontú recessziót, a tömeges munkanélküliséget, a csődöket, a pénzügyi piac instabilitását, a pénzkínálat csökkenését, valamint a bizonytalanság magára a fogyasztásra és beruházásra gyakorolt kedvezőtlen hatásait. A világválság okozta válság valószínűleg a meglévő problémákat – például az alacsony beruházási szintet, a tagállamok és régiók közötti egyre nagyobb különbségeket, a társadalmi egyenlőtlenségeket és a politikai feszültségeket – is tovább súlyosbítja. Ráadásul 2021-ben ezek a fejlemények hosszú távú kedvezőtlen hatásokat idézhetnek elő, míg az éghajlatválság kezelése továbbra is égető kérdést jelent.

3.3 Ennek fényében az EGSZB üdvözlöi az Európai Bizottság ajánlásomagját. E csomagban *Az euróvezet gazdaságpolitikája (2020)*⁽¹⁾ című kiegészítő EGSZB-véleményben megfogalmazott számos megfontolás visszaköszön. Ráadásul a helyreállítás csak akkor lehet sikeres, ha azt gazdaságunk szerkezetátalakítása és társadalmunk átrendeződése kíséri, hogy egy integráltabb, demokratikusabb és társadalmilag fejlettebb Unió jöhessen létre. 2021-ben a gazdaságpolitikai döntéshozók fő feladata az lesz, hogy egy olyan környezetet teremtsenek, amely előmozdítja a fenntartható és inkluzív növekedést. Ezért elengedhetetlen helyreállítani a bizalmat.

3.4 Az EGSZB határozottan támogatja, hogy uniós szinten határozott választ adjanak a válság kezelése érdekében, ideértve a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt is. A gyors és hatékony helyreállítás lehetővé tételéhez sürgető szükség van a szolidaritásra. Az európai vállalkozásoknak, munkavállalóknak és civil társadalomnak erőforrásokra van szükségük, hogy dacolhassanak a válsággal. Éppen ezért nem szabad kétségbe vonni a helyreállítási tervet, sem pedig késleltetni annak végrehajtását. Mielőbb meg kell születnie minden szükséges megállapodásnak.

4. Részletes megjegyzések

4.1 Az EGSZB üdvözlöi a helyreállítást támogató politikai irányvonal biztosítására irányuló európai bizottsági ajánlásokat. A támogatási intézkedések túl korai felszámolása gátolná, hogy az uniós válságkezelési intézkedések kifejtsék hatásukat. A kormányoknak – jelenlegi adósságszintjüktől függetlenül – képesnek kell lenniük arra, hogy végrehajtsák a szükséges intézkedéseket. A fenntartható államháztartás elérésének legjobb módja a fenntartható és inkluzív növekedés biztosítása. A termelékenység támogatásával a következő években gyorsabb ütemben csökkenhet a hiány⁽²⁾. A régi költségvetési szabályokhoz való visszatérés megakadályozása és a jólétre összpontosító gazdasági kormányzás irányába való sikeres elmozdulás érdekében⁽³⁾ az EGSZB a felülvizsgálati eljárás mihamarabbi folytatását sürgeti. A korszerű költségvetési szabályok mindaddig nem léphetnek életbe, amíg nem csökken jelentős mértékben a munkanélküliség.

4.2 Az EGSZB üdvözlöi az Európai Bizottság arra irányuló ajánlásait, hogy fokozzák a magán- és állami beruházások mértékét. A helyreállítás rövid távú megvalósítása, a versenyképesség megerősítése, a globális gazdasági hatalom megőrzése, valamint a jövő nemzedékek jóllétét szavatoló társadalmi és környezeti alapok megőrzése érdekében haladéktalanul át kell állni a fenntartható és környezetbarát beruházásokra, az infrastrukturális és egészségügyi beruházásokra és/vagy a nagyobb termelékenységet biztosító beruházásokra. A munkavállalók átképzésére fordított kiadásokat szintén beruházásnak kell tekinteni. Az EGSZB felhívja a figyelmet a költségvetési egyensúlyi szabály elfogadását szorgalmazó ajánlására.

⁽¹⁾ HL C 10., 2021.1.11., 79. o.

⁽²⁾ A Belga Nemzeti Bank becslései szerint a 2020-as – a válsághoz kapcsolódó egyedülálló – hiány a GDP - 4,6 %-ának megfelelő egyszeri hatással járhat.

⁽³⁾ HL C 429., 2020.12.11., 227. o.

4.3 A vilájárvány fokozza az egyenlőtlenségeket és a társadalmi kirekesztést. A válságot sok nő, migráns, fogyatékossgal élő és fiatal szenved meg. A járvány hatásai azokat sújtották leginkább, akik a válság előtt is kiszolgáltatott helyzetben voltak. Ám a jó minőségű munkahelyekkel rendelkező munkavállalók is érzékelik a munkakörülmények vagy a jövedelmi helyzet romlása, illetve a munkanélküliség veszélyét. Az EGSZB kéri, hogy valamennyi tervezett helyreállítási intézkedés esetében kezeljék prioritásként az egyenlőtlenség elleni küzdelmet. Behatóbban meg kell vizsgálni a válság társadalmi kirekesztésre, de egyúttal a lakosság jelentős részét érintő, növekvő társadalmi-gazdasági bizonytalanságra gyakorolt hatását is. Gondoskodni kell arról, hogy a helyreállítás előnyeiből mindenki egyformán részesüljön. Ez a bizalom megerősítése és a kereslet stabilizálása szempontjából is döntő fontosságú.

4.4 Továbbra is a legfőbb prioritásként kell kezelni az egységes piac további integrációját. Ez magában foglalja a szociális jogok európai pilléréhez kapcsolódó alapelvek megvalósítását is. A vállalkozási és a társadalmi környezet javításának együtt kell járnia. Az EGSZB rámutat az ENSZ fenntartható fejlődési céljai kapcsán elért eredményekről szóló európai bizottsági munkadokumentumra, amely megállapítja, hogy „... a fenntartható fejlődési célok segítenek az Uniónak, hogy a bolygónk tűrőképességének határaival összeegyeztethető, fenntartható növekedési pályára, a jólétre, a befogadásra és a méltányosságra összpontosítson. Ezzel azt is elismerjük, hogy a gazdaságnak az emberekért és a bolygóért kell működnie”. A szociálisabb Európa megvalósításával kapcsolatos kezdeményezések közé tartozik – többek között – a megfelelő minimálbérre vonatkozó irányelvjavaslat és a szociális jogok európai pillérének végrehajtását célzó cselekvési terv. Az EGSZB véleményt fogadott el a minimumjövedelemre vonatkozó európai keretirányelvről⁽⁴⁾ és a munkanélküliségi biztosításra vonatkozó közös uniós minimumszabályokról⁽⁵⁾ is.

4.5 Az EGSZB ugyancsak örvendetesnek tartja az Európai Bizottság munkaerőpiaci ajánlásait, ideértve a tisztességes munkakörülmények biztosításának előmozdítását, a szociális partnerek szakpolitikai döntéshozatalba való bevonásának biztosítását, valamint a szociális párbeszéd és a kollektív tárgyalások megerősítését. Az EGSZB a szociális partnerek és a civil társadalom éghajlat-politikába való bevonását illetően szigorúbb előírásokat szorgalmaz. A szén-dioxid-mentes gazdaság megteremtéséhez szükséges strukturális változást a szociális szempontok érvényesülése érdekében az érintett régiók és szociális partnerek közötti szociális párbeszéd támaszthatná alá. Annak biztosítása is döntő fontosságú, hogy a civil társadalmat bevonják a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközhöz kapcsolódó nemzeti tervek kidolgozásába és végrehajtásába. A szemeszter folyamatában várhatóan ezt is nyomon fogják követni.

4.6 Hatékony keretrendszerekre van szükség az adókiájtás, az agresszív adótervezés, a pénzmosás és a korrupció elleni küzdelemhez. Az EGSZB a gazdasági, társadalmi és környezeti kihívások kezeléséhez határozott adópolitikai reformokat szorgalmaz. E reformok közé tartozik az is, hogy a munkát terhelő adóktól olyan adóalapok felé mozduljunk el, amelyek kevésbé rontják a munkaerő-kínálatot, miközben figyelembe veszik a kapcsolódó elosztási hatásokat és elkerülik a regresszív következményeket. Az EGSZB egyúttal sürgős fellépést kér a minősített többségi szavazással kapcsolatban a korábbi véleményeiben javasolt feltételek mellett⁽⁶⁾. Meg kell vizsgálni a társasági nyereség minimális tényleges megadóztatásának fogalmát és annak lehetséges alkalmazását. Végetetül az EGSZB jelentős előrehaladást szorgalmaz az új saját források helyreállítási tervben vázolt bevezetése terén.

4.7 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy ki kell teljesíteni a bankuniót és a tőkepiaci uniót, prioritásként szem előtt tartva a pénzügyi piac stabilitását. A bankszektorban jelenleg – főként önkéntes alapon – korlátozzák az osztalékkifizetéseket. Mérlegelni kellene annak lehetőségét, hogy ezt a korlátozást a helyreállítás ideje alatt is fenntartsák, és ismét vezessék be a kifizetések végleges felfüggesztését olyan bankok esetében, amelyek többféle állami támogatási intézkedésből profitálnak. Ezáltal csökkenne a pénzügyi piac instabilitásának kockázata, és a bankok várható hozamai is javulhatnának.

Kelt Brüsszelben, 2021. január 27-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

⁽⁴⁾ HL C 190., 2019.6.5., 1. o.

⁽⁵⁾ HL C 97., 2020.3.24., 32. o.

⁽⁶⁾ HL C 353., 2019.10.18., 90. o.; HL C 364., 2020.10.28., 29. o.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az új migrációs és menekültügyi paktumról

(COM(2020) 609 final)

(2021/C 123/04)

Előadó: **José Antonio MORENO DÍAZ**

Társelőadó: **Cristian PÎRVULESCU**

Felkérés:	Európai Bizottság, 2020.11.11.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Illetékes szekció:	„Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2020.12.17.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2021.1.27.
Plenáris ülés száma:	557.
A szavazás eredménye:	203/0/19
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EU-nak megfelelő egyensúlyt kell találnia a migráció hatékony és realisztikus – ugyanakkor humánus és fenntartható – szabályozása, valamint aközött, hogy eközben gondoskodik külső határainak biztonságáról és ellenőrzéséről. Emellett az EU-nak egyértelmű üzenetet kell küldenie az európaiaknak arra vonatkozóan, hogy a migráció közösen jobban kezelhető.

1.2. Az EGSZB tudomásul veszi az új migrációs és menekültügyi paktumot, amely részletesen ismerteti az Európai Bizottság öt éves munkatervét a bevándorlás- és menekültügyi kérdések közös kezelésére vonatkozóan. Ebben az értelemben inkább egy európai bizottsági munkaprogramról, mint egy paktumról van szó. Az új migrációs és menekültügyi paktumot kísérő javaslatok fontosak, de nem elégségesek a migrációkezelés hatékony, ugyanakkor az uniós értékekkel és célkitűzésekkel összhangban lévő közös európai keretének kialakításához. Az EGSZB sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az új migrációs és menekültügyi paktum javaslatainak nagy része a külső határok kezelésére és a visszaküldésre irányul, miközben nem fordít kellő figyelmet a reguláris bevándorlási csatornákra, a menedékkérés biztonságos útjaira vagy a nem uniós állampolgárok uniós befogadására és integrációjára.

1.3. Az EGSZB sajnálja, hogy a migrációs és menekültügyi paktum nem említi az ENSZ biztonságos, rendezett és szabályos migrációra vonatkozó globális megállapodását (2018) mint a migráció nemzetközi szabályozására irányuló javaslat multilaterális előfutárát. Támogatjuk a szabályokon alapuló globális multilaterális rendszer megerősítését⁽¹⁾, többek között a mobilitás és a migráció területén, és arra ösztönözzük az Európai Bizottságot, hogy az új menetrendet hangolja össze a globális politikákkal és eszközökkel⁽²⁾. Ezenkívül arra ösztönözzük az EU intézményeit és tagállamait, hogy a migrációt és a mobilitást foglalják bele az ENSZ fenntartható fejlődési célokra vonatkozó tágabb keretrendszerébe.

1.4. A migrációs és menekültügyi paktum helyesen emeli ki a tagállamok menekültügyi és visszaküldési rendszerei között meglévő következetlenségeket, és hangsúlyozza, hogy erősíteni kell a szolidaritást. Nem világos azonban, hogy az önkéntes és szelektív szolidaritás elve elősegíti-e a legfontosabb koordinációs kihívások megoldását. Nincs utalás azokra az ösztönzőkre, amelyek a tagállamokat a mechanizmusban való részvételre sarkallják, különösen azt követően, hogy egyes tagállamok elutasították az előző áthelyezési programban való részvételt. Ha ösztönzik is őket a részvételre, akkor erre nem az áthelyezés – amely a legsürgetőbb, legnehezebb és legkölségesebb kérdés –, hanem a kapacitásépítés és a visszaküldés területén kerül sor.

⁽¹⁾ HL C 14., 2020.1.15., 24. o.

⁽²⁾ Az Európai Bizottság 2021. évi munkaprogramja 2021 második negyedévére egy közös közlemény elfogadását irányozza elő a szabályokon alapuló multilateralizmushoz való uniós hozzájárulás megerősítéséről.

1.5. Az EGSZB úgy véli, hogy a tervezett, belépést megelőző szűrési rendszer és a határon folytatott eljárások nem megfelelőek. Először is a szűrési rendszer nem nyújt elegendő eljárási garanciát arra vonatkozóan, hogy az ahhoz hozzáférő személyek tiszteletben tartják az alapvető jogokat. A jelenlegi formájában nagyobb nyomást gyakorol az országokra, hogy gyorsan döntsenek, és így nem szentelnek kellő figyelmet az 1951. évi genfi egyezményben rögzített, személyhez fűződő jogoknak, különösen a visszaküldés tilalmának. Másodsor, a migránsok és a menedékkérők befogadásának feltételei – hasonlóan az uniós fogadóállomásokon alapuló megközelítéshez – komoly aggodalomra adnak okot, amire teljes körű megoldást kell találni ⁽³⁾.

1.6. Az EGSZB várakozással tekint az elé, hogy megkapja az EU önkéntes hazatérésre és reintegrációra vonatkozó stratégiáját. Ez a dokumentum remélhetőleg jelentősen elő fogja mozdítani az erőteljes reintegrációs intézkedéseket, és így eltávolodik az elsősorban rendfenntartásra összpontosító megközelítéstől. A visszaküldés terén különféle társadalmi, gazdasági és politikai szereplőket kell bevonni, akik befogadóbb és humánusabb környezetet tudnak teremteni.

1.7. Az EGSZB üdvözli azon tengeri mentési kezdeményezéseket, amelyek valóban életek megmentésére törekuszenek. Az EGSZB számára a tengeri kutatás-mentés nemzetközi jogi kötelezettség, amelyet a tagállamoknak teljesíteniük kell, és erre a célra hatékony és megfelelő állami mechanizmusokat kell biztosítani. Ehhez kapcsolódóan az EGSZB szerint folyamatos erőfeszítésekre van szükség, hogy megakadályozzák az igencsak szükséges kutatási-mentési műveleteket végző humanitárius szereplők kriminalizálását.

1.8. Az EGSZB üdvözli azon kezdeményezéseket, amelyek célja az EU-n kívüli országokkal megosztott felelősség erősítése és a migrációs áramlások megfelelőbb irányítása. Az EGSZB ugyanakkor aggodalmát fejezi ki az olyan együttműködési mechanizmusok alkalmazása miatt, amelyek a migráció uniós kezelésének kiszervezéséhez vezethetnek, vagy amelyek révén a migráció kezelése negatív ösztönzővé válhat ezen országok számára, valamint azon kísértés miatt, hogy a fejlesztési támogatást és az együttműködést a migrációs szabályozási és/vagy visszafogadási politika fejlesztésétől tegyék függővé.

1.9. Az EGSZB üdvözli az Európa területére való bejutás biztonságos és legális útvonalainak kialakítását, különösen az áttelepítési és a közösség által támogatott programok révén. Úgy véli azonban, hogy ezek a csatornák csak meghatározott profilú egyének igényeit elégítik ki, és nem nyújtanak átfogó, hatékony vagy biztonságos választ az EU-ba irányuló bevándorlás reguláris csatornáira iránti igényre. Az EGSZB sajnálattal veszi tudomásul, hogy a legális belépési útvonalak javítására irányuló intézkedések a tehetségek vonzására és a kékkártya, valamint a tanulmányi és kutatási irányelvek felülvizsgálatára korlátozódnak. A mobilitást átfogó módon kell megközelíteni ahhoz, hogy a határellenőrzésen és a visszaküldésen túlmutató alternatívákat lehessen nyújtani.

1.10. Az EGSZB fel kívánja hívni a figyelmet számos harmadik országbeli állampolgár munka- és életkörülményeire, különös tekintettel a mezőgazdaságban dolgozóakra. A tagállamoknak és szakosodott szerveknek fel kell venniük a harcot a visszaélések és kizsákmányolás ellen, és ösztönözni kell a civil társadalmi szervezeteket és a szakszervezeteket, hogy – foglalkoztatási és bérezési szintjükre való tekintet nélkül – foglalkozzanak a harmadik országok állampolgáraival.

1.11. Az EGSZB aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a hálózatok elleni küzdelem az embercsempészség és -kereskedelem áldozatai jogainak megsértésével járhat, és különösen aggódnak az olyan nem uniós országok részvétele miatt, ahol az ilyen személyek alapvető jogait vagy a tisztességes életkörülményeket nem tartják tiszteletben. Például láthattuk, hogyan használják az embercsempészség elleni harcot a humanitárius cselekmények bűncselekménnyé nyilvánítására.

1.12. Az EGSZB úgy véli, hogy folytatni kell az emberkereskedelmi és embercsempész hálózatok elleni küzdelmet, és teljes mértékben elismeri, hogy hatékonyabbá kell tenni az illegális foglalkoztatók szankcionálásáról szóló irányelvet.

1.13. Az EGSZB várakozással tekint a nemrég előterjesztett, 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó, integrációról és befogadásról szóló cselekvési terv ⁽⁴⁾ fejlesztése elé. Az EGSZB csalódott, hogy e társadalmaink együttélése szempontjából kulcsfontosságú kérdés ennyire kevés figyelmet kap a migrációs és menekültügyi paktumban. A közleményben nincs utalás az integrációs intézkedések támogatásának mértékére és felépítésére vonatkozóan. Az EGSZB nagy tapasztalattal rendelkezik az integrációval kapcsolatos kérdésekben, és sajnos jelenlegi formájában az új migrációs és menekültügyi paktum nem elég ambiciózus és egyértelmű a különböző érdekelt felek számára kínált eszközök és ösztönzők tekintetében.

2. Háttér-információk

2.1. Szeptember 23-án az Európai Bizottság bemutatta a bevándorlási és menekültügyi politikára vonatkozó új munkaprogramját, az *új migrációs és menekültügyi paktumot*. Ez a dokumentum az ezen a területen 1999 óta kidolgozott munkaprogramokat követi, melyek időrendi sorrendben: Tampere (1999), Hága (2004), Stockholm (2009) és az európai migrációs stratégia (2015).

⁽³⁾ Az EGSZB aktívan látogatta az uniós fogadóállomásokat, és kapcsolatba lépett azon civil társadalmi szereplőkkel, amelyek a migráció és az integráció valamennyi vonatkozásával foglalkoznak.

⁽⁴⁾ Lásd COM(2020) 758 final.

2.2. Az új migrációs és menekültügyi paktum célja, hogy egy új cselekvési keretet kínáljon a schengeni térségben való szabad mozgás biztosításához, az alapvető jogok védelméhez és a hatékony migrációs politika megvalósításához. A migrációs és menekültügyi paktum 2019 decembere óta készül, ennek során a különféle nézőpontok beépítése céljából két teljes körű konzultációt is felőlet valamennyi tagállam, az Európai Parlament, a nemzeti parlamentek, a civil társadalom, a szociális partnerek és vállalkozások bevonásával. A migrációs és menekültügyi paktumot hamarosan a Parlament és a Tanács elé terjesztik.

2.3. A 2015. évi európai migrációs stratégia azonnali választ adott a földközi-tengeri térség válsághelyzetére, a migrációs és menekültügyi paktum azonban új, tartós európai keretet kíván biztosítani a tagállamok előtt álló különböző kihívások kezelésére, mind normál körülmények között, mind pedig válsághelyzetben vagy válsághelyzetben, mindig tükrözve az európai értékeket.

2.4. Az Európai Bizottság megjegyzi a migrációs és menekültügyi paktumban, hogy 2019-ben 20,9 millió nem uniós állampolgár élt Európában (a teljes népesség 4,7 %-a), és hogy az említett évben mintegy 3 millió első tartózkodási engedélyt adtak ki a tagállamokban. Az uniós országok 2019-ben 2,6 millió menekültet fogadtak (az EU teljes népességének 0,6 %-a); ugyanebben az évben 698 000 új menedékkérelmet nyújtottak be. Az Európai Bizottság azt is megjegyzi, hogy 2019-ben 142 000 személy próbált illegálisan belépni az Európai Unió területére, és hogy a visszaküldéseknek csak egyharmadát hajtották végre.

2.5. A 2015–2016-os időszaktól nagyon eltérő, jelenlegi új helyzetnek a kezelése érdekében a migrációs és menekültügyi paktum arra törekszik, hogy a felelősséget egyenletesebben ossza meg a tagállamok között, és javítsa a szolidaritást közöttük, hozzájárulva a migráció, a menekültügy és a határok hatékonyabb igazgatásához a jobb irányítás és a jelenlegi hiányosságok megszüntetése révén.

2.6. A migrációs és menekültügyi paktum három fő területre összpontosít: (1) a nem uniós származási és tranzitországokkal való együttműködés javítása a migrációkezelés javítása érdekében, (2) az EU külső határai igazgatásának javítása, a technikai együttműködés és az azonosítási mechanizmusok fokozása, valamint az eljárások módosítása és naprakészé tétele a feladatok elosztásának egyértelműbbé tétele érdekében és (3) új állandó szolidaritási mechanizmus létrehozása.

2.7. A migrációs és menekültügyi paktum konkrétan az alábbiak előmozdítására törekszik: a külső határok szilárd és méltányos igazgatásának előmozdítása, beleértve a személyazonossági, egészségügyi és biztonsági ellenőrzéseket is; méltányos és hatékony menekültügyi szabályok, a menekültügyi és a visszaküldési eljárások egyszerűsítése; új szolidaritási mechanizmus a kutatási-mentési, illetve nyomás alatti és válsághelyzetek esetére; jobb előrejelzés, válságra való felkészültség és reagálás; hatékony visszaküldési politika és a visszaküldések EU által koordinált megközelítése; átfogó irányítás uniós szinten a menekültügyi és migrációs politikák hatékonyabb kezelése és végrehajtása érdekében; kölcsönösen előnyös partnerségek a fő származási és tranzitországokkal; fenntartható törvényes utak kialakítása a védelemre szorulóknak számára és a tehetségek EU-ba vonzásához; valamint a hatékony integrációs politikák támogatása.

2.8. A migrációs és menekültügyi paktum bemutatásához további új dokumentumok társulnak, amelyek alaposabb elemzést igényelnek, mivel meghatározzák a migrációs és menekültügyi paktumban javasolt menetrend részleteit. Az Európai Bizottság 1) javaslatot tesz egy új szolidaritási mechanizmust is magában foglaló menekültügyi és migrációkezelési rendeletről; és a külső határon alkalmazandó előszűrési eljárást létrehozó új jogszabályra; 2) módosítja a menekültügyi eljárásokról szóló új rendeletről irányuló javaslatot, hogy az magában foglaljon egy új, határon folytatott eljárást, valamint hatékonyabbá tegye a menekültügyi eljárásokat; 3) módosítja az Eurodac-rendeletről irányuló javaslatot annak érdekében, hogy kielégítse az új uniós menekültügyi és migrációkezelési keret adatigényét; 4) kidolgozza az önkéntes visszatérésre és a visszailleszkedésre vonatkozó új stratégiát; 5) ajánlást fogad el a tagállamok közötti együttműködésről a magánjogi jogalanyok által végzett mentési tevékenységek tekintetében; 6) előterjeszti az uniós védelemhez vezető legális beutazási lehetőségekről szóló – az áttelepítésre kiterjedő – ajánlást; 7) javaslatot tesz a válsághelyzetek és vis maior helyzetek kezeléséről, valamint az átmeneti védelemről szóló irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló jogszabályra, valamint 8) előterjeszti a migrációs felkészültségi és válságkezelési tervet.

3. Az új migrációs és menekültügyi paktum bemutatásával kapcsolatos észrevételek

3.1. Az EGSZB tudomásul veszi az új migrációs és menekültügyi paktum bemutatását, mivel az részletesen ismerteti az Európai Bizottság öt éves munkatervét a bevándorlás- és menekültügyi kérdések közös kezelésére vonatkozóan. Az új migrációs és menekültügyi paktumot kísérő javaslatok fontosak, de nem elégségesek a migrációkezelés közös európai keretének kialakításához, amelynek hatékonyan kell lennie, ugyanakkor összhangban kell állnia az uniós értékekkel és célkitűzésekkel. Az EGSZB ezért elengedhetetlennek tartja ezek részletes vizsgálatát.

a) A migráció és a menekültügy kezelésének közös európai kerete

3.2. A migrációs és menekültügyi paktum helyesen emeli ki a tagállamok menekültügyi és visszaküldési rendszerei között meglévő következetlenségeket, és hangsúlyozza az EU-n belüli szolidaritás fokozásának szükségességét a végrehajtás hiányosságainak kiküszöbölése, valamint az EU-n kívüli országokkal való együttműködés javítása és megerősítése révén. Nem világos azonban, hogy az önkéntes és szelektív szolidaritás elve elősegíti-e az elmúlt évtized főbb koordinációs kihívásainak megoldását.

3.3. A migrációs és menekültügyi paktum a belépési eljárások javítására törekszik a menedéket kérő személyek gyors azonosításának elősegítésével, valamint az olyan személyek visszaküldésére irányuló folyamatok előmozdításával, akik irregulárisan próbálnak Európa területére jutni. A belépést megelőző új szűrési eljárásokra irányuló javaslat célja a gyors feldolgozás megkönnyítése, lehetővé téve a biztonságos vagy származási hely szerinti harmadik országba történő visszaküldést, ugyanakkor biztosítva a kérelmek eseti alapon történő vizsgálatát.

3.4. Az EGSZB úgy véli, hogy a belépést megelőző szűrési mechanizmusok megfontolandó, újszerű hozzájárulást jelentenek, ugyanakkor kérdés, hogy mennyire megvalósíthatók a gyakorlatban. A szűrés elvégzésének ötnapos határideje nemcsak hogy nem segíti azokat az országokat, amelyek a legtöbb tengeri úton jogellenesen érkező embert fogadják, hanem úgy tűnik, hogy még nagyobb nyomást is gyakorolna ezekre az országokra, hogy gyors döntést hozzanak, és nagyon megnehezítené, hogy mindez a szükséges garanciákkal és a biztonság és jogvédelem nemzetközi menekültügyi rendszer szerinti elveivel összhangban – más szóval az 1951. évi genfi egyezményben rögzített, személyhez fűződő jogokra kellő figyelmet fordítva – valósuljon meg. Az sem tűnik egyértelműnek, hogy miként javítják majd a visszaküldési eljárásokat, márpedig ezek többsége – amint azt a migrációs és menekültügyi paktum is elismeri – nem működik megfelelően, nemcsak az EU-országok technikai kapacitásának hiánya miatt, hanem azért is, mert a fogadó országok nem reagáltak.

3.5. A javaslat szerint az EU külső határain benyújtott menedékjog iránti kérelmeket az uniós menekültügyi eljárások részeként kell értékelni, ugyanakkor ezek nem biztosítják automatikusan az EU-ba való belépés jogát. Ez az eljárás valószínűleg komoly problémákat okoz a belépés előtti helyszíneken, ahol fel kell készülni jelentős számú személy fogadására, és további ösztönzéseként szolgál majd a gyorsabb visszaküldéshez. A határon folytatott eljárás a biztosítékok csökkenésének kockázatát rejti magában, és azzal a veszéllyel jár, hogy az érintettek gyakrabban kerülnek őrizetbe vagy az őrizethez hasonló körülmények közé. Különösen problematikus a származási országra vonatkozó információ és a biztonságos országok koncepciójának használata a belépés előtti szűrés megszervezésében, mivel nem segítik elő az eseti alapon történő értékelést⁽⁵⁾. A nemzetközi védelem megadása nem az állampolgárság, hanem az egyének életét fenyegető veszélyek és kockázatok függvénye.

3.6. Az EGSZB üdvözli, hogy – az eddig feltárt nehézségek fényében – alternatív megközelítésekre törekszenek a nemzetközi védelem iránti kérelem elbírálásért felelős állam meghatározása terén. Az EGSZB felveti a kérdést, hogy vajon mik lesznek ezek az alternatívák és miből áll majd a változás, ha a nemzetközi védelmi eljárásokról szóló, egy új határeljárás beépítését és a menekültügyi eljárások hatékonyabbá tételét célzó új rendeletre irányuló javaslat egyszerűen ugyanazt a megközelítést vázolja fel, amelyet a jelenleg hatályos dublini rendelet alkalmaz.

3.7. Az új szolidaritási mechanizmus értelmében a tagállamok részt vehetnének a rendezetlen jogállású személyek áthelyezésében vagy szponzorált visszaküldésében. Az EGSZB kétségeit fejezi ki e mechanizmus megvalósíthatóságát illetően, amely emellett feltételezett önkéntes szolidaritáson alapul. Nem történik utalás azokra az ösztönzőkre, amelyek a tagállamokat a mechanizmusban való részvételre sarkallnák, különösen azt követően, hogy egyes tagállamok elutasították az előző áthelyezési programban való részvételt⁽⁶⁾. Nincs utalás továbbá a kifejezett kötelezettség hiányára sem: ki kell emelni, hogy a „szolidaritáson alapuló” mechanizmus ellenkező hatást is kiválthat az érintett személy támogató tagállamba való áthelyezése kapcsán, ha a visszaküldésre ténylegesen nem kerül sor nyolc hónapon belül. Ez a visszatérésre kötelezett személyek jogai tekintetében hiányosságokhoz vezethet az elszámoltathatóság terén. Ezenfelül a javasolt új szolidaritási mechanizmus értelmében a tagállamokat arra ösztönzik, hogy ne vegyenek részt az áthelyezésben – a legsürgetőbb, legnehezebb és legköltségesebb kérdésben, és helyette választhatják a visszaküldésben való részvételt⁽⁷⁾.

3.8. Az EGSZB üdvözli, hogy a huzamos tartózkodási engedély megszerzéséhez szükséges időtartamot öt évről három évre rövidítik a nemzetközi védelemben részesülő személyek számára, ha azok abban a tagállamban maradnak, amely e védelmet biztosította számukra. A cél egyértelműen a helyi közösségekbe történő beilleszkedés megkönnyítése, bár ez az EU-n belüli mobilitás korlátozásának tekinthető.

3.9. Az EGSZB üdvözli a menekültügyi és visszaküldési politikákkal kapcsolatos nemzeti stratégiák közötti koordináció javítását célzó intézkedéseket, de sajnálja, hogy több javaslat született a visszaküldési eszközök koordinálására, mint a menekültügyi és a menekültek befogadására vonatkozó eljárások koordinálására.

3.10. Az EGSZB üdvözli az Európai Unió Menekültügyi Ügynökségének tervezett létrehozását is, amely szükséges lépés a menedékjogra vonatkozó közös szabályok fokozott konvergenciájának és jobb végrehajtásának elősegítése érdekében.

⁽⁵⁾ Lásd: HL C 71., 2016.2.24., 82. o.

⁽⁶⁾ A C-715/17., C-718/17. és C-719/17. sz. egyesített ügyekben hozott ítélet – Európai Bizottság kontra Lengyel Köztársaság, Magyarország és Cseh Köztársaság.

⁽⁷⁾ Sajnos nincsenek biztosítékok olyan helyzetek ellen, amelyekben egyes kormányok a migránsok és menekültek elleni populista mozgósítás részeként a visszaküldés kulcsszereplőivé válnak.

3.11. Az EGSZB úgy véli, hogy elengedhetetlen a legkiszolgáltatottabb csoportok védelme és a nekik való segítségnyújtás terén történő előrelépés – így például a kiskorú migránsok esetében, különösen, ha családjuk nélkül utaznak ⁽⁸⁾. Az Európai Gyámügyi Hálózatnak nagyobb szerepet kell játszania az ilyen személyek védelmében, és javítani kell beilleszkedésüket és befogadásukat az EU-országokba azáltal, hogy jogi segítséget, szállást, oktatáshoz való hozzáférést stb. kínálnak számukra.

3.12. Az EGSZB arra ösztönzi az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy tanúsítsanak proaktívabb hozzáállást azonnok és lányok azonosítását és védelmét illetően, akik a szexuális kizsákmányolási célú emberkereskedelem vagy a nemi alapú erőszak egyéb formáinak áldozataivá váltak.

3.13. Az EGSZB tudomásul veszi az uniós országok által a hatékony visszaküldés biztosítása terén tapasztalt nehézségeket, valamint az Európai Bizottság hajlandóságát a közös és hatékony európai visszaküldési rendszer felé történő előrelépést illetően. A javaslat a visszaküldések operatív támogatásának javításán alapul, és a visszaküldéssel foglalkozó nemzeti koordinátorok kinevezését javasolja. Az EGSZB sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a visszaküldési programok működése során felmerülő problémákat nem határozzák meg megfelelően ⁽⁹⁾, ami miatt ez a stratégiai fontosságúnak tekintett helyzet az EU-n kívüli országok együttműködési hajlandóságától függ, akár származási, akár tranzitországról van szó.

3.14. Az EGSZB várakozással tekint az elé, hogy megkapja az EU önkéntes hazatérésre és reintegrációra vonatkozó stratégiáját. Ez a dokumentum remélhetőleg jelentősen elő fogja mozdítani az erőteljes reintegrációs intézkedéseket, és így eltávolodik az elsősorban rendfenntartásra összpontosító megközelítéstől. Ez a kockázat akkor áll fenn, ha a Frontex kibővíti megbízatását a hatékonyabb visszaküldési folyamatok elősegítése érdekében, és műveletei nem kapcsolódnak olyan különböző társadalmi, gazdasági és politikai szereplőkhöz, amelyek befogadóbb és humánusabb környezetet teremthetnek a visszaküldéshez.

3.15. Az EGSZB alapvetően fontosnak tartja a FRONTEX tevékenységeinek nyomon követését, az azokkal kapcsolatos elszámoltathatósági mechanizmusok javítását és annak biztosítását, hogy e tevékenységek védjék és szavatolják az emberek alapvető jogait.

3.16. Az EGSZB kiemeli az Eurodacban rögzített személyes adatok védelmének fontosságát és azt, hogy a megtett intézkedések szükségességét és arányosságát indokolni kell, tekintettel a benne foglalt adatok érzékenységre, különösen a nemzetközi védelmet kérelmezők és az eljárás titkossága tekintetében ⁽¹⁰⁾.

b) Szilárd migrációs válságkészültségi és válságreakálási rendszer

3.17. Az EGSZB üdvözli a migrációs válságok megelőzésének és kezelésének javítása terén elért előrehaladást, valamint a tagállamok közötti szolidaritás és az ilyen válságok által valószínűleg érintett személyek alapvető jogainak védelmét biztosító lehetséges intézkedéseket. Az EGSZB ugyanakkor sajnálja, hogy ez a megközelítés a „hotspotok” koncepcióján alapul, amelyek bizonyítottan olyan helyek, ahol sérülnek az EU-ban nemzetközi védelmet kérő személyek jogai.

3.18. Az EGSZB megérti, hogy javítani kell a válsághelyzetek kezelésének mechanizmusait, de kétségbe vonja például az átmeneti védelemről szóló irányelv újragondolásának értékét, mivel azt nem hajtották végre megfelelően az elmúlt években. Az előzőekben megállapítottak szerint az EGSZB sürgeti az Európai Bizottságot és a többi uniós intézményt, hogy semmilyen módon ne korlátozzák a nemzetközi védelemhez való hozzáférést, és ne korlátozzák annak tartalmát.

c) Integrált határrendszer

3.19. A külső határok igazgatása az EU és tagállamainak közös felelőssége, a végrehajtási eszközök értékelése pedig kulcsfontosságú. Az EGSZB hangsúlyozni kívánja, hogy az emberi vagy technológiai erőforrások felhasználásának mindig arányosnak kell lennie a tényleges helyzettel, és kivétel nélkül kellő figyelmet kell fordítania az egyének alapvető jogaira és szabadságaira.

3.20. Az informatikai rendszerek teljes interoperabilitásának elérése a koherens és hatékony EU-szintű politika kiépítése felé való szükséges lépés. A teljes interoperabilitást gyorsan, a személyes adatok és az alapvető jogok védelmének kellő figyelembevételével kell megvalósítani.

3.21. Az EGSZB ezért üdvözli az olyan tengeri mentési kezdeményezéseket, amelyek valóban életek megmentésére törekszenek, de aggodalmát fejezi ki az olyan magánvállalkozások részvétele miatt, amelyek tevékenységét és az emberi jogi kereteknek való megfelelését nem követik szigorúan nyomon. Az EGSZB számára a tengeri kutatás-mentés egy nemzetközi jogi kötelezettség, amelyet az államoknak teljesíteniük kell, és erre a célra hatékony és megfelelő állami mechanizmusokat kell biztosítani.

⁽⁸⁾ Lásd: HL C 429., 2020.12.11., 24. o.

⁽⁹⁾ COM(2017) 200 final közlemény.

⁽¹⁰⁾ HL C 34., 2017.2.2., 144. o.

3.22. Ehhez kapcsolódóan az EGSZB szerint folyamatos erőfeszítésekre van szükség, hogy megakadályozzák az igencsak szükséges kutatási-mentési műveleteket végző humanitárius szereplők kriminalizálását.

3.23. Az EGSZB aggodalmának kíván hangot adni azon kockázat miatt, hogy – tekintettel néhány tagállam passzívítására – a magánhajók a menedékkérőket fogva tartó központokká válhatnak.

3.24. Az EGSZB üdvözli a schengeni térségben való szabad mozgás normalizálásának biztosítására irányuló erőfeszítéseket, és reméli, hogy hamarosan további részleteket láthat a schengeni értékelési mechanizmusról. Az EGSZB a schengeni rendszer jövőjére vonatkozó tervezett stratégiát is érdeklődéssel várja, és reméli, hogy ez egy erősebb és teljesebb schengeni rendszerhez vezet majd.

d) *Az embercsempészség elleni küzdelem megerősítése*

3.25. Az EGSZB úgy véli, hogy folytatni kell az emberkereskedelmi és embercsempész hálózatok elleni küzdelmet, és teljes mértékben elismeri, hogy hatékonyabbá kell tenni az illegális foglalkoztatók szankcionálásáról szóló irányelvet: az EGSZB ezért hasznosnak tartja olyan mechanizmusok létrehozását, amelyek ösztönzik az olyan esetek bejelentését, amikor emberek vagy vállalkozások kihasználják az emberkereskedelem és embercsempészség áldozatait, illetve a munkavállalási engedéllyel nem rendelkezőket⁽¹¹⁾.

3.26. Az EGSZB aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a hálózatok elleni küzdelem az embercsempészség és -kereskedelem áldozatainak jogainak megsértésével járhat, és különösen aggódik az olyan nem uniós országok részvétele miatt, ahol az ilyen személyek alapvető jogait vagy a tisztességes életkörülményeket nem tartják tiszteletben. Például láthattuk, hogyan használják az embercsempészség elleni harcot a humanitárius cselekmények bűncselekménnyé nyilvánítására.

e) *Együttműködés nemzetközi partnereinkkel*

3.27. Az EGSZB üdvözli azon kezdeményezéseket, amelyek célja az EU-n kívüli országokkal megosztott felelősség javítása és a migrációs áramlások megfelelőbb irányítása. Az EGSZB ugyanakkor aggodalmát fejezi ki az olyan együttműködési mechanizmusok alkalmazása miatt, amelyek a migráció uniós kezelésének kiszervezéséhez vezethetnek, vagy amelyek révén a migráció kezelése negatív ösztönzővé válhat ezen országok számára, valamint azon kísértés miatt, hogy a fejlesztési támogatást és az együttműködést a migrációs szabályozási és/vagy visszafogadási politika fejlesztésétől tegyék függővé. Fontos megismételni, hogy a migrációs politikát, az együttműködési és fejlesztési segélypolitikát, valamint a kereskedelempolitikát meg kell különböztetni az EU külső fellépéseiben, mindezt az emberi jogok teljes mértékű tiszteletben tartásával.

3.28. Hasonlóképpen az EGSZB szükségesnek tartja az együttműködés megerősítését azokkal az országokkal, amelyek jelentős számú menekültet fogadnak be, feltéve, hogy ez nem jelenti azt, hogy korlátozzák e személyeknek az európai területre való bejutási lehetőségeit, és feltéve, hogy az EU proaktívan javítani próbálja az EU-n kívüli fogadó országokban a menekültek életkörülményeit, illetve jogaik tiszteletben tartását.

3.29. Az EGSZB üdvözli az EU-n kívüli országokban az összetartó társadalmak kiépítésében való előrelépés, az ottani szegénység és egyenlőtlenségek csökkentése, valamint a demokrácia, a béke és a biztonság előmozdítása érdekében tett valamennyi közös kezdeményezést, de nem gondolja, hogy ezeket a kérdéseket össze kellene kapcsolni az érintett országok által a migrációs áramlások kezelése terén folytatott együttműködéssel. Az EU-n kívüli országok migrációkezelési kapacitásának megerősítéséhez nyújtott segítség üdvözlendő, de azt nem szabad összekapcsolni a kifelé irányuló áramlások kezelésében betöltött szerepükkel vagy a visszafogadási megállapodásokkal.

3.30. Az EGSZB megjegyzi, hogy a migrációs és menekültügyi paktum nagy jelentőséget tulajdonít az EU-n kívüli országokkal a visszafogadás kérdéseiben folytatott együttműködésnek. Ugyanakkor azt is figyelembe kellene vennie, hogy a visszatérők jogai sérülhetnek, illetve hogy ezek az országok milyen ösztönzőket kérhetnek az EU-val való együttműködés elfogadásáért.

3.31. Az EGSZB üdvözli az Európa területére való bejutás biztonságos és legális útvonalainak kialakítását, különösen az áttelepítési és a közösség által támogatott programok révén. Úgy véli azonban, hogy ezek a csatornák csak meghatározott profilú egyének (a nemzetközi védelmet kérők) igényeit elégítik ki, és nem nyújtanak átfogó, hatékony vagy biztonságos választ az EU-ba történő bevándorlás jogszerű csatornáira iránti igényre.

⁽¹¹⁾ A spanyol jogszabályokban például szerepel a „munkavégzési kötelék” fogalma, amely szerint – bizonyos feltételek mellett – ha egy jogszerűtlenül alkalmazott külföldi munkavállaló bejelenti szabálytalan munkaadóját, tartózkodási engedélyt kaphat. Portugáliában is létezik konkrét helyzetekben alkalmazható állandó eljárás a jogállás eseti alapon történő rendezésére.

f) A tehetségek és készségek EU-ba vonzása

3.32. A tehetséggondozási partnerségek legális útvonalat kínáló, hozzáadott értéket képviselő kezdeményezésnek számítanak, és az EGSZB üdvözli ezt a kezdeményezést ⁽¹²⁾, annak ellenére, hogy negatív következményekkel jár majd a származási országokra nézve, különösen a fenntartható fejlődés megvalósítására való képességük tekintetében. Az EGSZB sajnálattal veszi tudomásul, hogy a legális belépési útvonalak javítására irányuló intézkedések a tehetségek vonzására és a kékkártya, valamint a tanulmányi és kutatási irányelvek felülvizsgálatára korlátozódnak, mivel azok hatálya korlátozott. A mobilitást átfogó módon kell megközelíteni ahhoz, hogy a határellenőrzésen és a visszaküldésen túlmutató alternatívákat lehessen nyújtani.

3.33. Az EGSZB részt kíván venni a tehetségek és készségek EU-ba való vonzásáról folytatott nyilvános konzultációkban, de megismétli a munkaerőpiacok e területeken túlmutató, átfogó kezelésének szükségességét.

3.34. Az EGSZB fel kívánja hívni a figyelmet számos harmadik országbeli állampolgár munka- és életkörülményeire, különös tekintettel a mezőgazdaságban dolgozóakra. A tagállamoknak és szakosodott szerveiknek fel kell lépniük a visszaélések és a kizsákmányolás eseteivel szemben, és ösztönözni, illetve sarkallni kell a civil társadalmi szervezeteket és a szakszervezeteket, hogy – foglalkoztatási és bérezési szintjükre való tekintet nélkül – foglalkozzanak a harmadik országok állampolgáraival.

g) Az integráció támogatása a befogadóbb társadalmak érdekében

3.35. Az EGSZB úgy véli, hogy a nem uniós állampolgárok befogadása és integrációja kulcsfontosságú az EU társadalmi kohéziójának biztosításához, és örömmel elvégzi majd a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó, integrációról és befogadásról szóló új cselekvési terv elemzését. Az EGSZB csalódott, hogy ez a társadalmi együttélés szempontjából kulcsfontosságú kérdés ennyire kevés figyelmet kap a migrációs és menekültügyi paktumban.

3.36. A közleményben nincs utalás az integrációs intézkedések támogatásának mértékére és felépítésére vonatkozóan. Az EGSZB reméli, hogy a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó, integrációról és befogadásról szóló új cselekvési terv foglalkozik majd a migrációs és menekültügyi paktum e hiányosságával. Az EGSZB nagy tapasztalattal rendelkezik az integrációval kapcsolatos kérdésekben, és sajnós a paktum a jelenlegi formájában nem elég ambiciózus és egyértelmű a különböző érdekelt felek számára kínált eszközök és ösztönzők tekintetében.

Kelt Brüsszelben, 2021. január 27-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

⁽¹²⁾ Lásd: HL C 341., 2013.11.21., 50. o. és HL C 458., 2014.12.19., 7. o.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A klímasemleges gazdaság létrehozása: Uniós stratégia az energiarendszer integrációjának megteremtéséért

(COM(2020) 299 final)

(2021/C 123/05)

Előadó: **Lutz RIBBE**

Felkérés:	Európai Bizottság, 2020.9.23.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Közgyűlési határozat:	2020.7.14.
Illetékes szekció:	„Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2020.12.16.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2021.1.27.
Plenáris ülés száma:	557.
A szavazás eredménye:	242/3/10
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) támogatja az Európai Bizottság közleményében ismertetett elképzelést: a villamosenergia-rendszer hőtechnikai és közlekedési rendszerrel való integrációja elengedhetetlen ahhoz, hogy elérhető legyen a klímasemlegességi célkitűzés, az ellátásbiztonsággal kapcsolatos cél – amely az energiainport csökkentését is magában foglalja –, valamint az a célkitűzés, hogy az európai fogyasztók és gazdaság számára megfizethető árakat biztosítsanak.

1.2. Ettől függetlenül az EGSZB-nek meg kell állapítania, hogy az Európai Bizottság a közleményében megválaszolatlanul hagy néhány, az európai energetikai átmenet sikere szempontjából nagyon fontos kérdést.

1.3. Az Európai Bizottság nem ad választ arra a kérdésre, hogy miként kívánja elérni az energiabiztonságot a szén-dioxid-kibocsátástól mentes vagy alacsony szén-dioxid-kibocsátású energiaforrásokra támaszkodva. Említést tesz arról, hogy a villamosenergia-szükséglet 84 %-át megújuló energiából kell fedezni, de arra már nem tér ki, hogy a fennmaradó villamos energiát milyen energiaforrásokból kellene előállítani. Ez elfogadhatatlan, mivel az energiabiztonság alapvető fontosságú az európai fogyasztók és gazdaság számára, ráadásul abból kell kiindulnunk, hogy az energiahatékonyság terén tett előrelépések ellenére a hőellátás és a közlekedési ágazat villamosítása miatt növekedni fog a villamosenergia-szükséglet.

1.4. Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy ha a fűtési és közlekedési ágazatban nem vagy nem megfelelően árazzák be a CO₂-kibocsátást, az a rendszerintegráció szempontjából komoly problémát jelent. Nem elég azonban ismertetni a problémát: konkrét megoldási javaslatokra van szükség. Az Európai Bizottság ebben a kérdésben túl bizonytalan és nem elég konkrét.

1.5. Az energiarendszer integrációja bizonyos területeken korszerűsítést és fejlesztést kíván meg, egyes esetekben pedig új energetikai infrastruktúra kiépítését is szükségessé teszi. Ehhez hatalmas beruházásokra van szükség, amelyeket esetleg elő lehetne segíteni egy célzott európai pénzügyi keret révén, amely valamennyi tagállamban hozzáférhető lenne a vállalkozások számára. A beruházások komoly gazdasági ösztönzést jelenthetnek a Covid19-világjárvány által elindított recesszió leküzdéséhez, és várhatóan megfelelő és tisztességes munkahelyeket is teremtenek. Fontos azonban, hogy a beruházási döntéseket úgy hozzák meg, hogy azok támogassák az energia- és éghajlat-politikai célokat. Tekintettel a nagy tőkeigényre, az is igen fontos, hogy a meglévő infrastruktúrát a lehető legjobban kihasználjuk. Ehhez fontos, hogy rangsoroljuk a gyors és hatékony rendszerintegrációhoz rendelkezésre álló technológiai lehetőségeket. Az energiahatékonyságot – mindenekelőtt az ipari folyamatokban – feltétlenül előnyben kell részesíteni minden más megközelítéssel szemben. Emellett a rangsorolás során azt is azonosítani kell, hogy melyik technológia a legmegfelelőbb a rendszerintegrációt lehetővé tevő egyes alkalmazásokhoz. A megfelelő infrastrukturális beruházásokat ez alapján lehet majd tervezni. Az Európai Bizottság közleménye e tekintetben egyértelműen nem elég konkrét.

1.6. A közlemény különös hangsúlyt helyez a hidrogénre és a tengeri szélenergiára. Ezek fontos technológiák, de csak kiegészítésképpen kellene alkalmazni őket, olyan területeken, ahol szárazföldi szélenergiával és napenergiával, valamint rövid távú energiátároló rendszerekkel, például akkumulátorokkal nem lehet kellő eredményt elérni. A szárazföldi szélenergia és a napenergia azonban belátható időn belül nemcsak a leginkább költséghatékony energiatermelési módot jelenti, hanem egyúttal a legjobb módját annak is, hogy elérjük az energiaunió egy fontos stratégiai célját: a decentralizációt, és ezzel biztos és megfelelő munkahelyeket teremtünk és általában véve kiaknázzuk az energetikai átalakulás szociálpolitikai és regionális gazdasági előnyeit, megerősítjük a fogyasztók energiatermelői szerepét és az energiarendszerek középpontjába állítjuk őket, leküzdjük az energiaszegénységet, növeljük az ellátásbiztonságot, előmozdítva eközben a regionális fejlődést, és elérjük, hogy az emberek elfogadják az átállást. Elsősorban a szárazföldi szélenergia és a fotovoltai tesztelhetővé a közvetlen rendszerintegrációt, például azáltal, hogy helyben, napenergiából termelt áramot használunk az elektromos gépkocsik töltéséhez, illetve szélenergiából termelt áramot a villamos energiát hőenergiává alakító alkalmazásokhoz. Az Európai Bizottság a közleményében figyelmen kívül hagyja ezeket a szárazföldi szélenergiában és a fotovoltikában rejlő óriási lehetőségeket, amit az EGSZB hatalmas hiányosságnak tart.

1.7. A rendszerintegráció az innováció terén lendületet adhat az európai gazdaság számára, és ezáltal fokozhatja az európai gazdaság nemzetközi versenyképességét. Ez azonban csak akkor sikerülhet, ha a rendszerintegrációt illetően kihasználjuk mindenekelőtt a digitalizációban rejlő lehetőségeket: a mesterséges intelligencia és a gépi tanulás lényeges változást hozhat a villamosenergia-, a fűtési és közlekedési ágazat szükségletekhez igazodó energiaellátása terén. Ezek alkalmazását azonban indokoltságuk és az esetleges – mindenekelőtt az adatszuverenitást érintő – etikai problémák fényében gondosan mérlegelni kell, és a megfelelő szakemberek képzésére irányuló kezdeményezés révén elő kell készíteni. Érthetetlen, hogy miért nem ismeri ezt el az Európai Bizottság a közleményében.

1.8. Végül pedig a rendszerintegrációhoz teljesen új alapokra épülő energiapiacokra van szükség, amelyeket úgy kell kialakítani, hogy előmozdítsák a polgárok részvételével történő, decentralizált energiatermelést és erősítsék a fogyasztók helyzetét. Csak ily módon érhető el a villamos energia belső piacáról szóló (EU) 2019/944 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁾ és a megújuló energiaforrásokból előállított energiáról szóló (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽²⁾ célkitűzései. A rendszerintegráció sokkal gyorsabban megy végbe, ha a fogyasztók – termelő-fogyasztóként, saját célra energiát termelőként és a megújulóenergia-közösségek tagjaiként is – gyakorolhatják jogait. Ugyanakkor figyelmet kell fordítani a közigazgatási szerveknek az ellátás biztonságában betöltött szerepére is. A közlemény egyáltalán nem foglalkozik ezekkel a szempontokkal.

1.9. Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság azon elképzelését, hogy nagyszabású rendezvényt szervezzen az energiarendszerek integrációjáról, és kész arra, hogy ebben aktívan közreműködjön. Szándékában áll ennek keretében az ebben a véleményben felvetett és az Európai Bizottság közleményében nem elég részletesen tárgyalt szempontokkal behatóbban is foglalkozni. Mindenekelőtt azt kell kiemelni, mennyire fontos a polgárok aktív részvétele az energiarendszer integrációja szempontjából. Éppen e tekintetben okoz csalódást az Európai Bizottság közleménye, mivel úgy tekinti, hogy a polgárok csak fogyasztók, akiknek mindössze az a gondjuk, hogy nem rendelkeznek elegendő információval.

2. Általános megjegyzések az európai bizottsági dokumentumhoz

2.1. Az Európai Bizottság közleménye az Európai Tanács az iránti elkötelezettségéhez kapcsolódik, hogy 2050-ig megvalósuljon a klímasemlegesség. Mivel az energiarendszerek felelnek az üvegházhatásúgáz-kibocsátás 75 %-áért, az e cél elérése felé vezető legfontosabb lépést a csaknem kibocsátásmentes és szén-dioxid-mentes energiarendszerek létrehozása jelenti.

2.2. E tekintetben döntő szerepet játszik az eddig csak nagyon korlátozott mértékben összekapcsolt különféle energiaágazatok, azaz a villamosenergia-, a közlekedési és a fűtési ágazat (ideértve a hűtést és a technológiai célú hőtermelést is) integrációja, illetve összekapcsolása – e szemponttal csak meglehetősen érintőlegesen foglalkoztak a tiszta energiáról szóló csomagban, jóllehet vannak olyan alkalmazások, például a kapcsolt hő- és villamosenergia-termelés, amelyek már régóta megvalósítják a rendszerintegrációt.

2.3. Az Európai Bizottság a jelenlegi állapot ismertetése közben hangsúlyozza, hogy az energiarendszert eddig különböző, egymással párhuzamosan működő, vertikális értékláncok jellemezték.

⁽¹⁾ HL L 158., 2019.6.14., 125. o.

⁽²⁾ HL L 328., 2018.12.21., 82. o.

2.4. Ellentétes megközelítésként most ezzel állítják szembe az energiarendszerek integrációját. Az Európai Bizottság ez alatt az energiarendszer egységes egészként való, összehangolt megtervezését és működtetését érti, amelyen belül az energiaforrások, az infrastruktúrák és a fogyasztási ágazatok egymással szorosabban összekapcsolódnak. A közlemény felsorolja e rendszerintegráció különböző előnyeit: az éghajlat-politikai célok elérésének elősegítése, az energiaforrások hatékonyabb felhasználása, magán az energiarendszeren belül nagyobb rugalmasság biztosítása, ennél fogva a fogyasztók helyzetének javítása, a reziliencia javítása és az ellátásbiztonság növelése, bár az továbbra sem világos, hogy uniós vagy tagállami szintű ellátásbiztonságról van-e szó. Holott ez fontos szempont, hiszen a tagállamok e téren részben rendkívül eltérő stratégiát követnek, és az általánosan rendelkezésre álló energiaforrások terén részben nagyon különböző előfeltételekkel rendelkeznek.

2.5. Az Európai Bizottság ennek eléréséhez a közleményben felvázol egy tervet, amely hat pilléren nyugszik:

1. „körforgásos energiarendszer”, amelynek középpontjában egyértelműen az energiahatékonyság áll (többek között a következő intézkedések tartoznak ide: az energiahatékonyság elsődlegessége elvének végrehajtása; a primerenergia-tényezők felülvizsgálata; a hulladékok energetikai hasznosításával kapcsolatos megközelítések előmozdítása);
2. a végfelhasználói ágazatok fokozott villamosítása (többek között a következő intézkedések tartoznak ide: a tengeri szélenergia fejlesztése; a megújuló energia kötelező figyelembe vétele a közbeszerzéseknél; az épületfűtések villamosításának előmozdítása, az elektromos járművek töltőállomásainak kiépítése; a megújulóenergia-irányelv felülvizsgálata; a személygépjárművekre és a könnyű haszongépjárművekre vonatkozó új CO₂-kibocsátási előírások; az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájának kiépítéséről szóló irányelv felülvizsgálata);
3. bioüzemanyagok használata bizonyos területeken (többek között a következő intézkedések tartoznak ide: a megújuló, alacsony szén-dioxid-kibocsátású és fenntartható tüzelőanyagokra vonatkozó európai tanúsítási rendszer, adott esetben olyan intézkedésekkel kiegészítve, mint bizonyos fogyasztási ágazatokban a minimális hányadok vagy kvóták bevezetése; a szén-dioxid-leválasztás kiterjesztése a szintetikus tüzelőanyagok előállításánál való felhasználás céljából);
4. a piacok jobb felkészítése a dekarbonizációra és a decentralizációra (többek között a következő intézkedések tartoznak ide: az energiától független áresszetezők közelítése a különböző energiaforrások esetében; az energiaadók harmonizációja; a kibocsátáskereskedelmi rendszer esetleges bővítése; a fosszilis tüzelőanyagok közvetlen támogatásának megszüntetése; a gázpiac szabályozási keretének felülvizsgálata, tájékoztató kampány a fogyasztók jogairól, a fogyasztók jobb tájékoztatása);
5. integrált energetikai infrastruktúra (többek között a következő intézkedések tartoznak ide: a transzeurópai hálózatok új szabályozása; az intelligens távfűtési és -hűtési hálózatokba irányuló beruházások fokozása);
6. az energiarendszer digitalizálása és innovációs támogatási keret (többek között a következő intézkedések tartoznak ide: hálózati kiberbiztonsági kódexek; átjárhatósági követelményekre vonatkozó végrehajtási jogi aktusok).

3. Az EGSZB általános megjegyzései

3.1. A jelenlegi helyzettel kapcsolatos problémák elemzése nagyon pontos, és mindenképpen üdvözlendő az Európai Bizottság alapvető megközelítése: sürgősen elő kell mozdítani az energiarendszerek integrációját – különös tekintettel arra, hogy Európában fel kell gyorsítani a közlekedési és fűtési/hűtési ágazat dekarbonizációját. A rendszerintegráció nemcsak a klímasemlegességi célkitűzés elérése, hanem a stabil ellátásbiztonság, valamint a lakosság és a gazdaság számára egyaránt megfizethető árak szempontjából is fontos. Az EGSZB ezért kifejezetten támogatja az Európai Bizottság arra irányuló tervét, hogy előmozdítsa a villamosenergia-, a fűtési és a közlekedési ágazat integrációját. Ügyelni kell azonban arra, hogy ezt a tervet ne használják alapnak az általános érdekű szolgáltatások további liberalizációjához, amíg az eddigi liberalizációs kezdeményezés hatásait ki nem értékelik. Az EGSZB azonban arra is nyomatékosan felhívja a figyelmet, hogy az Európai Bizottságnak arra kellene ösztönöznie az Európai Unióval szomszédos országokat, mindenekelőtt a keleti partnerség országait, hogy ők is kövessék, illetve politikájukban tegyék magukévá ezt a tervet. Meg kell vizsgálni, hogy e tekintetben hasznos lehet-e egy „szén-dioxid-vám” bevezetése.

3.2. A 2.5. pontban felsorolt hat koncepció helytálló és célravezető megközelítést jelent. Az egyes intézkedések többségükben szintén meggyőzőek, még akkor is, ha a részleteket tekintve helyenként nem teljesen egyértelmű, hogy valójában mennyiben járulnak hozzá az energiarendszer integrációjához.

3.3. Bírálható viszont, hogy a stratégia szakpolitikai célkitűzései nem elég nagyratörők, valamint következetessége és logikai felépítése is hagy némi kívánnivalót maga után. Ezenkívül a polgárok/fogyasztók által betöltött/betöltendő szerepet szinte teljesen figyelmen kívül hagyja. Ez azért különösen zavaró, mert az Európai Bizottság még a tiszta energiáról szóló csomagban ígéretet tett arra, hogy az energetikai átmenet középpontjába a polgárokat állítja majd.

3.4. Az Európai Bizottság elmulasztotta olyan egyértelmű, ambíciós és konkrét alcélok meghatározását, amelyek az átfogó klímasemlegességi célkitűzésen alapulnak. Ez különösen a megújuló energiaforrások arányának növelésére vonatkozik, amely sok tagállamban elmarad a kitűzött céloktól.

3.4.1. El kell ismerni, hogy az Európai Bizottság rendkívül (ön)kritikus a megvalósítás esélyeit illetően. Közleményében ez áll: „Határozott szakpolitikai fellépés nélkül a 2030-as energiarendszer jobban fog hasonlítani a 2020-as energiarendszerhez, mint mindahhoz, amire a klímasemlegesség 2050-ig történő eléréséhez szükség lenne. [...] A következő öt-tíz évben tett lépések döntő fontosságúak lesznek egy olyan energiarendszer kiépítése szempontjából, amely a 2050-ben elérendő klímasemlegesség irányába tereli Európát.”

3.4.2. Az Európai Bizottság azonban maga is híján van a politikai bátorságnak, ahogy az a közleményből kitűnik. Az a kijelentés ugyanis, hogy a villamos energia végsőenergia-fogyasztáson belüli részarányának előrelátható jelentős növekedése alapján elegendő, ha a megújuló energia villamosenergia-mixen belüli részaránya 2030-ig eléri az 55–60 %-ot, valamint 2050-ig a 84 %-ot, sok kérdést hagy megválaszolatlanul. A legfontosabb kérdés a következő: Hogyan érhetjük el a stabil ellátásbiztonságot? A szél- és napenergia ingadozásának ellensúlyozásához biogáz, bioüzemanyagok, köztük szintetikus üzemanyagok, például hidrogén, valamint bizonyos körülmények közt vízenergia használható. Ezenfelül két olyan technológiai lehetőség is van, amely fedezheti a fennmaradó 16 %-ot, emellett szén-dioxid-mentesnek, illetve alacsony szén-dioxid-kibocsátásúnak tekinthető: az atomenergia és a szén-dioxid-leválasztást és -tárolást alkalmazó gáz- vagy szénerőművek. Ezekhez azonban jelentős gazdasági, környezeti és társadalmi kihívások társulnak. Még ha az energiatermelési szerkezet pontos meghatározása a tagállamok feladata is, érthetetlen, hogy az Európai Bizottság miért nem fejt ki, hogyan gondolja megvalósítani a szén-dioxid-mentes ellátásbiztonságot.

3.5. A kellő bátorság hiánya máshol is megmutatkozik. Ahogy az Európai Bizottság helyesen rámutat, az energiarendszer integrációja főként azért halad ilyen lassan, mert elmarad a közlekedési és mindenekelőtt a fűtési ágazatban használt fosszilis tüzelőanyagok szén-dioxid-árzása. Ezenkívül sok tagállamban magasak a villamos energiához kapcsolódó adók és illetékek, még akkor is, ha azt megújuló energiaforrásokból állítják elő. Egyes tagállamokban a rendkívül magas hálózati díjak is problémát jelentenek. E piaci torzulás például azzal a következménnyel jár, hogy sok helyzetben a villamosenergia-többlet hőtermelésre való felhasználása (a villamos energia hőenergiává alakítása) – ha úgy tetszik a rendszerintegráció legegyszerűbb formája – gazdaságilag nem valósítható meg.

3.6. Az energiarendszer integrációja csak akkor tud valóban előrehaladni, ha megoldódik a piaci torzulás problémája. „A fosszilis tüzelőanyagok közvetlen támogatásának fokozatos megszüntetésére irányuló munka” folytatására és „a kibocsátáskereskedelmi rendszer új ágazatokra való esetleges kiterjesztésére irányuló javaslat” benyújtására vonatkozó bejelentés csak üres frázis. Ennél többre van szükség. Ezek ugyanis ugyanazok az üres közhelyek, amelyeket a társadalom már évek óta hall az Európai Bizottságtól anélkül, hogy valóban lényegi változásokra került volna sor. Az Európai Bizottság által a stratégiájának első három pillérében prioritásként bemutatott technológiai támogatás (lásd a közlemény 3.1–3.3. pontját) jelentősen veszíteni fog hatékonyságából, ha az Európai Bizottság nem tesz meg mindent az említett piaci torzulások megszüntetése érdekében.

3.7. Örvendetes ugyan, hogy az Európai Bizottság a technológiai feladatok sorrendbe állítását javasolja, ezzel összefüggésben azonban az Európai Bizottságnak világosan meg kellett volna fogalmaznia, hogy a tüzelőanyagok elégetése a hatások szempontjából soha nem versenyezhet a fotovoltaikus vagy szélenergia révén termelt villamos áram közvetlen energetikai felhasználásával – hacsak nem kapcsolt energiatermelő létesítményben történik, ahol a hőt közvetlenül helyben hasznosítják. Ez az aspektus mindenekelőtt a közlekedés dekarbonizációja szempontjából nagyon fontos, amely bizonyos területeken nem valósítható meg villamosítással. Az Európai Bizottság ezt a közlemény egyes részeiben szereplő példákban érintőlegesen említi. A különböző technológiai lehetőségek értékelésénél azonban a hatásokot nem tekinti irányadó kritériumnak, ami viszont az energiarendszerek energetikai és gazdasági szempontból észszerű integrációjához elengedhetetlen lenne.

3.8. Az Európai Bizottság nem ismeri fel kellőképpen az infrastruktúra alapvető jelentőségét sem. A rendszerintegráció gazdaságilag hatékony kialakítása csak akkor valósítható meg, ha a rendszerintegráció tervezésénél és megvalósításánál fontos alapként tekintenek a meglévő energetikai infrastruktúrára, illetve értékelik a különböző technológiai lehetőségek infrastrukturális hatásait. Ebben az esetben a következőket látnánk:

- a) Az elektromos járművek töltésére elsősorban a fotovoltaika kínál jó lehetőséget (különösen pedig a tetőre szerelt panelek), mivel a fotovoltaikus rendszerekből az áram betáplálása többnyire kifizetésű szinten történik, és az elektromos járműveket ezen a szinten töltik.
- b) A villamos energiát – például hőszivattyúk segítségével vagy hőtárolókon keresztül – hőenergiává alakító alkalmazásokhoz a szélerőművek vagy a nagyobb naperőműparkok alkalmasak, ha a hőt táv- vagy helyi fűtési hálózaton keresztül szállítják. Ebben az esetben ugyanis a szivattyúk vagy a hőtárolók működtetéséhez nagyobb mennyiségű villamos energiára van szükség.
- c) A villamosenergia-többlet hidrogén formájában való hosszú távú tárolására különösen a gáztároló létesítmények alkalmasak.

3.9. Az említett „power-to-X-technológiák” egyike sem igényel feltétlenül teljesen új infrastruktúrát. Inkább a meglévő technológiákat kell okosan használni, illetve szükség esetén korszerűsíteni és fejleszteni⁽³⁾. Sok tagállamban az infrastruktúra is megszenvedte a megszorításokat. Az infrastruktúra korszerűsítésénél és fejlesztésénél fontos szempont a költséghatékonyság, de a jó munkahelyek létrehozását sem szabad figyelmen kívül hagyni. Az Európai Bizottságnak ennek alapján mérlegelnie kell, hogy legalább rövid és középtávon a „power-to-X-alkalmazások” támogatását a meglévő infrastruktúrák használatától tegye függővé, hogy először a lehető legkisebb ráfordítással kiaknázható lehetőségeket használják ki. Ennek fényében kérdés, hogy indokolt-e hogy a közlemény egyoldalúan az offshore szélenergiára összpontosít.

3.10. A közlemény ugyan megemlíti a digitalizációt, azonban nem foglalkozik az abban rejlő valódi lehetőségekkel. A hatékony és biztonságos energiaellátáshoz haladéktalanul szükség van olyan intelligens hálózatokra, amelyek konkrét jelzéseket küldenek a piaci szereplőknek, és ezáltal maga a piac is intelligenssé válik. Amennyiben a digitális alkalmazásokon keresztül a piaci szereplők rendelkezésére bocsátják a megfelelő információkat, az elektromos gépkocsik – különösen a „jármű-hálózat” rendszerek részeként –, a hőszivattyúk vagy a hidrogéntároló rendszerek fontos rendszerszolgáltatásokat nyújtanak és tehermentesítik a hálózatot. A mesterséges intelligencia, a gépi tanulás és az energiaszolgáltatási folyamatok automatizálása – akár a magánháztartások, akár az ipar szintjén – új szintre emeli a terheléselhelyezést és elősegíti a virtuális erőművekbe való integrációt.

3.11. Végül a közlemény figyelmen kívül hagy sok olyan szempontot, amely az Európai Bizottság számára korábbi közleményekben, például az energiaunió stratégiai keretéről szóló közlemény esetében fontos volt, vagy amely a tiszta energiáról szóló csomag révén már a hatályos európai jog részét képezi: ez a villamos energia belső piacáról szóló (EU) 2019/944 irányelv szerinti aktív felhasználókat érinti, akiknek hozzáférést kell biztosítani az összes releváns villamosenergia-piachoz. Ez az elképzelés semmilyen szerepet nem játszik a közleményben – ahogyan a saját célra termelők vagy a helyi energiaközösségek tevékenységei sem, amelyeket a megújuló energiaforrásokról szóló (EU) 2018/2001 irányelv foglal jogszabályba. Semmitmondó az a kijelentés, miszerint „a polgárok központi szerepet játszanak a rendszerintegrációban. Ez azt jelenti, hogy kreatívan hozzá kell járulniuk e stratégia végrehajtásához”, ha az egyetlen konkrét intézkedés egy tájékoztató kampány.

3.12. Az EGSZB már többször rámutatott arra, hogy sok tagállamban olyan komoly akadályok vannak, amelyek gyakorlatilag lehetetlenné teszik a polgárok szerepvállalását. Így még érthetlenebb, hogy a közlemény figyelmen kívül hagyja ezt a problémát. További célok is vannak, amelyeket az Európai Bizottság hasonló dokumentumokban kiemelt, de a közleményben figyelmen kívül hagy: az energiamporttól való függőség csökkentése, a regionális gazdasági körforgások megerősítése, tisztességes és megfelelő munkahelyek teremtése stb. Ezek olyan szempontok, amelyeket figyelembe kell venni az energiaintegráció kialakításánál, és amelyek miatt bizonyos technológiai megoldások előnyösebbnek tűnnek más megoldásokkal szemben. Az Európai Bizottságnak ezen kívül arra kell törekednie, hogy ezeket a szempontokat a harmadik országok is figyelembe vegyék az energiapolitikájukban. A szén-dioxid-vámok ezzel kapcsolatban is stratégiai lehetőséget kínálhatnak.

⁽³⁾ Csak egy példa: bár a fosszilis gáz szerepe egyre csekélyebb lesz, a meglévő gázhálózatokat teljes egészében vagy megosztva fel lehetne használni „zöld gáz” vagy hidrogén szállítására.

3.13. E tekintetben számtalan lehetőség kínálkozik arra, hogy a polgárok az ágazati összekapcsolódások olyan „szereplőivé” váljanak, akik maguk is aktívak lehetnek és ebből hasznot húzhatnak. Csak hogy egy példát említsünk: a legújabb szélenergia-átalakítók átlagos körülmények között annyi villamos energiát termelnek, amennyivel 7 000 elektromos gépkocsi energiaszükségletét lehet fedezni. 10 millió EUR alatti beruházási költségek mellett már jócskán van értelme, hogy a „lakossági szélenergia-átalakítók regionális töltőállomássá” avassák. Ám a benyújtott közlemény még csak érintőlegesen sem említi az ilyen megközelítéseket, amelyek rendkívüli mértékben növelnék az elfogadottságot, már csak azért is, mert jelentősen csökkentenék a polgárok költségeit és kedvezően hatnának a regionális gazdaságra.

3.14. Meg kell erősíteni a fogyasztói jogokat, hogy a rendszerintegráció az emberek számára is előnyös legyen. Ennek a termelés-fogyasztásra és a klasszikus fogyasztói szerepre egyaránt ki kell terjednie. A közlemény a polgárokat csupán ügyfélnek, illetve fogyasztónak tekinti, akiknek csak erre a célra előkészített információkat kell nyújtani. Az EGSZB számára ez – tekintettel az „európai energiaunióval” kapcsolatos ígéretekre is – több mint kiábrándító.

3.15. Elvi síkon az Európai Bizottság ugyan elismeri, hogy a gáz és a távfűtés terén foglalkozni kell a fogyasztói jogokkal, mégis 2021 legfőbb intézkedéseként csupán annyit jelent be, hogy a gázágazatra vonatkozó új keretszabályozás keretében meg kívánja erősíteni a gázfogyasztók jogait. A helyi és távfűtési szektort illetően hiányoznak a konkrét intézkedések, jóllehet a fogyasztói jogokat épp ezen a területen sokkal gyengébben határozzák meg, mint a villamosenergia- és gázszektorban. A meglévő rendszerintegráció megőrzése érdekében azonban a fűtési ágazatban el kell tekinteni a további liberalizálási lépésektől.

3.16. Ezzel kapcsolatban az EGSZB emlékeztet azon álláspontjára, miszerint mindenáron el kell kerülni a kétsésszerű energetikai átmenet kialakulását (*). Nem történhet meg, hogy csak a kellő pénzügyi erőforrásokkal és technológiai eszközökkel rendelkező háztartások húzzanak hasznot az energetikai átmenetből, de a költségeket az összes többi háztartásnak viselnie kelljen. Ehelyett nemzeti és európai szinten egyaránt konkrét intézkedésekre van szükség az energiaszegénység elleni küzdelem érdekében. Ide tartozik az energiaszegénységtől szenvedő háztartások hőtechnikai felújításához vagy fűtési rendszerének cseréjéhez nyújtott támogatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása, valamint az energiaszektorban kötelező alapeljárású modellek és a fogyasztókat – például a túl magas villamosenergia-hálózati díjakkal és a monopóliumok általi visszaélésekkel szemben – védő általános rendelkezések bevezetése.

4. Részletes megjegyzések

A körforgásosabb energiarendszerről

4.1. Az EGSZB már a TEN/660. sz. saját kezdeményezésű véleményében ismertette a körforgásosabb energiarendszerrel kapcsolatos elképzelést, és örömdetesnek tartja, hogy az Európai Bizottság átveszi ezt a fogalmat.

4.2. E fogalomnak azonban nemcsak az energiamegtakarításra és az energiahatékonyságra kellene kiterjednie, ahogy azt a közleményben értelmezik, hanem ezen túlmenően általában az energiaáramokra is. Ez különösen az energiarendszerek gyors helyszíni, azaz a végfelhasználás helyén történő integrációja szempontjából fontos.

4.3. Az EGSZB üdvözlöi az Európai Bizottság arra irányuló bejelentését, hogy megvizsgálja a primerenergia-tényezőket. Már most is nyilvánvaló ugyanis, hogy sok tagállamban a jelenlegi gyakorlat miatt kedvezőtlenebb helyzetbe kerülnek a villamos energiát hőenergiává alakító alkalmazások és a bioüzemanyagok. Azt is mérlegelni kell, hogy a primerenergia-tényezőket egyértelműen a fellépő szén-dioxid-kibocsátásokkal összhangban igazítsák ki.

4.4. A közlemény 3.1. pontja kulcsfontosságú intézkedésként említi meg az energiahatékonyság elsődlegessége elvének érvényesítését, ami azt sugallhatja, hogy magasabb energiaárakat kell megállapítani. E tekintetben azonban figyelemmel kell lenni a kiszolgáltatók energiaszegénysége, és el kell kerülni, hogy fokozódjon az energiaszegénység. Az EGSZB többször is szorgalmazott erre irányuló stratégiákat, és konkrét javaslatokat is tett (lásd például a SC/53. sz. véleményt). Ez a szempont mások mellett különösen számos kelet-európai polgár és az átmeneti régiók számára fontos. Ennélfogva az ambíciós hatékonysági célok elérése érdekében régióként eltérő megközelítésre van szükség.

Az energiaszükséglet villamosításának felgyorsításáról

4.5. Az Európai Bizottság megközelítése helytálló: a fűtési és közlekedési ágazat villamosítása a rendszerintegráció legjobb megközelítése. Annak érdekében, hogy ez összhangban álljon a klímasemlegesség céljával, a megújuló energiaforrások gyors, ám a szükségletekhez igazodó és azokon alapuló fejlesztésére van szükség.

(*) Lásd: HL C 429., 2020.12.11., 85. o.

4.6. Kívánatos lett volna, hogy az Európai Bizottság egyértelműbbé tegye, hogy ez pontosan mit jelent a megújuló energiaforrásokból előállított energiáról szóló (EU) 2018/2001 irányelv említett felülvizsgálata szempontjából. Az EGSZB úgy véli, hogy a felvázolt fejlesztési célok közel sem elegendők.

4.7. A közlemény 3.2. pontja egyértelműen a tengeri szélenergiára összpontosít. A fotovoltaikát és a szárazföldi szélenergiát egyáltalán nem említi. Ez érthetetlen, hiszen e területeken – az e vélemény 3.7. pontjában ismertetettek szerint – gyorsan és hatékonyan feltárhatók a rendszerintegrációs lehetőségek, ellenben a tengeri szélenergia a hidrogéntermeléshez az energetikai infrastruktúra terén hatalmas beruházásokat igényel. Az Európai Bizottságnak tehát azt tanácsolhatjuk, hogy intézkedései prioritási sorrendjének meghatározásánál az elsődleges teendőket rangsorolja előre.

A hidrogén szerepéről

4.8. Helytálló az a kijelentés, miszerint a hidrogén a klímasemleges energiamix nélkülözhetetlen eleme lesz. A hidrogén különösen három területen lesz nélkülözhetetlen, amikor a közvetlen villamosítás eléri a határait:

- hosszú távú villamosenergia-tárolás a „sötét szélcsend” helyzeteinek, azaz az olyan időszakoknak az áthidalásához, amikor sem elegendő napsütés, sem kellő szél nincs,
- tüzelőanyag a légi közlekedéshez, a hajózáshoz, valamint néhány kivételes esetben a közúti nehéztehergépjárműforgalomhoz, továbbá a tömegközlekedés néhány speciális területén,
- tüzelőanyag bizonyos ipari folyamatokhoz.

4.9. A hidrogén előállítása azonban drága és nagy energiavesztéssel jár. A közleménynek ezért tisztázni kellene, hogy a hidrogén csak akkor jelenthet megoldást, ha technikailag nem (vagy csak jóval magasabb költségek mellett) valósítható meg a közvetlen fűtés vagy a villamosítás.

A piacok szerkezetéről és nyitottságáról

4.10. Sok tagállamban az figyelhető meg, hogy mereven a központi nagykereskedelmi piacra összpontosítanak, ami sok esetben akadályozza az energiarendszer integrációját. Például műszakilag (a villamosenergia-hálózat tehermentesítése szempontjából) és nemzetgazdaságilag (a költséghatékonyság szempontjából) sokkal észszerűbb lehet a helyi szinten keletkező villamosenergia-többletet közlekedési vagy a villamos energiát hőenergiává alakító alkalmazásokhoz felhasználni, amelyek helyi szinten ugyancsak villamosenergia-keresletet támasztanak. Az egyazon helyen működő különböző energiaszektorok ilyen közvetlen – optimális esetben a már meglévő állami és települési közüzemi szolgáltatók és tartós hálózataik bekapcsolásával történő – integrációját gyakran lehetetlenné teszik a központi nagykereskedelmi piacok.

4.11. Az a tény, hogy az Európai Bizottság nem ismeri el, hogy a villamosenergia-szektorban a kevés központi nagykereskedelmi piacra való merev összpontosítás akadályozza a rendszerintegrációt, annál is inkább meglepő, mivel a kereskedelem más formáit már említik és elismerik a hatályos jogszabályok: például a villamos energia belső piacáról szóló (EU) 2019/944 irányelv kifejezetten elismeri az aktív fogyasztóknak az egyenrangú szereplők közötti kereskedelemhez és a lakossági energiaközösségeken belüli közös energiahasználathoz (energiamegosztáshoz) való jogát. Mindkét forma lehetővé teszi a polgárok, illetve a kkv-k és a települések számára is, hogy helyileg közvetlenül és rendkívül hatékonyan hozzájáruljanak a rendszerintegrációhoz. Az Európai Bizottság közleménye ezért e tekintetben csalódást kelt. Seholy sem fejtí ugyanis ki, hogy miként kell úgy kialakítani a piacot, hogy a fogyasztók be tudják tölteni az említett szerepet.

Az integrált energetikai infrastruktúráról

4.12. Az infrastruktúra-tervezéssel kapcsolatos holisztikus megközelítés iránti elkötelezettség üdvözlendő, mivel jelentős beruházási igény várható, amely adott esetben egy közös európai finanszírozási keret révén lenne kezelhető. Ennek során azonban az energiatermelési lehetőségekre és a fogyasztási szerkezetre tekintettel fontos figyelembe venni a meglévő infrastruktúrát, annak optimalizálását és bővítését – a fogyasztás rugalmasabbá tételét is beleértve –, továbbá fontos figyelembe venni azt is, hogy milyen kölcsönhatások érvényesülnek a piaci, illetve kereskedelmi struktúrák és az infrastruktúrák között. Az Európai Bizottság nem tér ki erre a kérdésre.

4.13. Nem ismeri tehát fel, hogy az infrastruktúra megszabja, mely technológiákat kell elsősorban alkalmazni: azokat, amelyekkel – ha minden más feltétel azonos – a legjobban ki lehet használni a meglévő infrastruktúrát.

Kelt Brüsszelben, 2021. január 27-én.

*az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke*
Christa SCHWENG

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Hidrogénstratégia a klímasemleges Európáért

(COM(2020) 301 final)

(2021/C 123/06)

Előadó: **Pierre Jean COULON**

Felkérés:	Európai Bizottság, 2020.9.23.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Közgyűlési határozat:	2020.7.14.
Illetékes szekció:	„Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2020.12.16.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2021.1.27.
Plenáris ülés száma:	557.
A szavazás eredménye:	229/4/3
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB véleménye szerint az Európai Uniónak úgy kell leküzdenie a Covid19-válságot, hogy közben új társadalmi modellt épít ki, és zöldebbé, igazságosabbá és a jövőbeni sokkokkal szemben ellenállóbbá teszi gazdaságainkat. Az európai helyreállítási alapoknak lehetővé kell tenniük a vállalatok, az újítók, a munkavállalók és a beruházók számára, hogy világszinten megerősítsék vezető szerepüket a tiszta energia egyre bővülő piacain.

1.2. Az EGSZB ezért támogatja az Európai Bizottság stratégiáját, amelynek célja egy olyan környezet kialakítása, amely egy klímasemleges gazdaság érdekében elősegíti a hidrogén iránti kereslet és a kínálat erősödését. Hangsúlyozza, hogy a tiszta hidrogént prioritásként kell kezelni, többek között az Európai Tisztahidrogén-szövetség keretében is, mivel ez az egyetlen olyan lehetőség, amely összeegyeztethető a klímasemlegességi célkitűzésekkel.

1.3. Az EGSZB rámutat arra, hogy a tisztahidrogén-alapú európai gazdaság létrehozása csupán egy eleme annak a stratégiának, amelynek célja az EU különböző energiaipari ágazatainak jobb összekapcsolása. Az EGSZB ezért hangsúlyozza, hogy az Uniónak fokoznia kellene törekvéseit annak érdekében, hogy kialakulhasson egy tiszta energiarendszer – amely a megújuló energiát és az energiahatékonyságot is magában foglalja –, és ezáltal olyan szilárd belső piacot lehessen kínálni az európai vállalkozások számára, ahol teljes biztonságban lehet alkalmazni az innovációt egy olyan integrált iparstratégia mellett, amelynek célja a tiszta energián alapuló megoldások exportálása a világ többi részébe.

1.4. Az EGSZB emlékeztet arra, hogy magas termelési és szállítási költségei miatt a tiszta hidrogént csak olyan esetekben szabad használni, amikor más meglévő szén-dioxid-mentesítési lehetőségek nem jöhetnek szóba, például azokban az ágazatokban, ahol a kibocsátás nehezem csökkenthető⁽¹⁾ vagy a közlekedési és építőipari ágazatban alkalmazott nagyon specifikus alkalmazások esetében.

1.5. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a tiszta hidrogén terjedésének lehetővé tétele érdekében az uniós alapoknak nem szabad fosszilis tüzelőanyagokat támogatniuk, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy az MFF+, az InvestEU, az uniós helyreállítási alap és az állami támogatások keretében nyújtott valamennyi közfinanszírozásra alkalmazza a „ne árts” elvet.

⁽¹⁾ „Hard-to-abate sectors” (pl. az acél-, a petrokémiai, az alumínium-, a cement- és a műtrágyaipar), mivel a szén-dioxid-mentesítési megoldások magasabb csökkentési költségekkel járnak, mint a jelenlegi, magasabb szén-dioxid-tartalmú technológiák.

1.6. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy egy „hidrogéngazdaság” létrehozásához szükség van arra, hogy az európai polgárok – akár mint vállalkozók, akár mint munkavállalók vagy fogyasztók – elfogadják azt és részt vegyenek benne. Az EGSZB sajnálja, hogy nem került sor eszmecserére a stratégia különböző ágazatokon belüli végrehajtásáról, és kéri, hogy közvetlen és reprezentatív konzultáció és részvétel révén jobban vonják be ebbe a folyamatba a polgárokat. Az EGSZB arra is kéri az Európai Bizottságot, hogy mérje fel a tiszta hidrogén fejlesztésének a háztartások energiaköltségeire gyakorolt hatását.

1.7. Az EGSZB emlékeztet arra, hogy az energetikai átállás mérsékelt sikerrel fog járni, ha egyes munkavállalók a „vesztesei” lesznek, vagy ha a legkiszolgáltatottabbak nem részesülnek az előnyeiből. Akkor, amikor a munkanélküliség különösen magas⁽²⁾, kiváltképp a fiatalok körében, elengedhetetlen a fejlődő ágazatokon belüli munkahelyteremtési potenciál maradéktalan kiaknázása, emellett elejét kell venni annak, hogy az átállás egyes régiókban gazdasági hanyatláshoz vezessen, strukturális munkanélküliséget eredményezve. Az EGSZB ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy kezdeményezzen elemzést, amelynek révén fel lehet tárni, hogy a hanyatló ágazatokban dolgozó munkavállalók mely készségei lehetnek hasznosak a hidrogénhez kapcsolódó új munkahelyeken.

1.8. Az EGSZB rámutat arra, hogy az „Európai Tisztahidrogén-szövetség” kulcsszerepet tölt be az európai iparágak átalakulásának felgyorsításában⁽³⁾, és kéri, hogy a szervezett civil társadalom képviselőjeként vonják be ebbe a szövetségbe. Az EGSZB javasolja továbbá, hogy az Európai Bizottság az egyes ágazatok egyedi szükségleteinek megfelelően adjon pontos leírást az ipar számára az átmeneti időszakokról. Az acél-, a cement- és a vegyipart támogatni kell a gyártási módszereik megváltoztatásában. Máskülönben az EGSZB véleménye szerint fennáll a veszély, hogy ezek az ágazatok, amelyek jelentősen hozzájárulnak a CO₂-kibocsátás csökkentéséhez, nem élék túl ezt az átalakulást.

1.9. Az EGSZB üdvözli a szomszédságpolitikában részt vevő országokkal a jövőben kialakítandó partnerségeket. Egyértelműbb tájékoztatást kér azonban az Európai Bizottságtól azzal kapcsolatban, hogy megújuló hidrogén termelése céljából 40 GW elektrolizátor-kapacitást telepítenek az Unió szomszédságában⁽⁴⁾, amely jelenleg politikailag instabil országokat foglal magában, amelyek nagyon eltérő energetikai átállási és megújulóenergia-fejlesztési politikákkal rendelkeznek. Az EGSZB azt is hangsúlyozza, hogy az alkalmazkodóképes energiaunióra vonatkozó keretstratégiájában⁽⁵⁾ az Európai Bizottság azt a célt tűzte ki maga elé, hogy csökkentse az EU energiainporttól való függőségét⁽⁶⁾.

1.10. Az EGSZB emellett emlékeztet arra, hogy az európai vállalkozások versenyképessége innovációs képességükön alapul. A kutatás és az innováció a Covid19-világjárvány által súlyosan érintett társadalmunk rezilienciájának növeléséhez is kulcsfontosságú. Ennek érdekében az EGSZB hangsúlyozza, hogy az Európai horizont és az Európai Innovációs Tanács (EIC) keretében elegendő költségvetési forrást kell biztosítani a tiszta energia számára.

2. Az európai bizottsági közlemény lényegi tartalma

2.1. Az Európai Bizottság – egy olyan helyzetben, amikor az európai gazdaságot súlyosan érinti a Covid19-világjárvány⁽⁷⁾ – megerősíti azon törekvését, hogy fel kell gyorsítani a szuverén, klímasemleges, versenyképes gazdaságra való áttérést.

2.2. Az Európai Bizottság rámutat arra, hogy a tiszta hidrogén kulcsszerepet játszik egy intelligensebb, integráltabb és optimalizált szuverén energiarendszer megteremtésében, ahol valamennyi ágazat teljes mértékben hozzá tud járulni a dekarbonizációhoz. A tiszta hidrogén, valamint a kapcsolódó értéklánc fontos szerepet tölthet be a megújuló energia ingadozásainak kompenzálásában és azon ágazatok ellátásában, amelyek nem alkalmasak a villamosításra. E potenciál kiaknázásához Európának ki kell alakítania a hidrogéngazdaságot.

2.3. E célból az Európai Bizottság három szakaszból álló stratégiát terjeszt elő a 2050-ig terjedő időszakra:

— 2020–2024: 6 GW megújuló hidrogén előállítására alkalmas elektrolizátorok a meglévő hidrogéntermelés szén-dioxid-mentesítése érdekében,

— 2025–2030: 40 GW az Unióban és 40 GW Európa szomszédságában, az EU-ba irányuló exporttal, új alkalmazások, köztük az acélgyártás és egyes közlekedési módok szén-dioxid-mentesítése érdekében,

⁽²⁾ Az Eurostat 2020 augusztusában közzétett adatai szerint a koronavírus a második negyedévben a foglalkoztatottság 2,6 %-os csökkenéséhez vezetett az Unióban.

⁽³⁾ Azaz az áruk és szolgáltatások szén-dioxid-kibocsátás nélküli előállításában.

⁽⁴⁾ Ideértve a Nyugat-Balkánt, Ukrajnát és a déli szomszédság országait.

⁽⁵⁾ Lásd COM(2015) 80.

⁽⁶⁾ Lásd: COM(2020) 299 – „A klímasemleges gazdaság létrehozása: Uniói stratégia az energiarendszer integrációjának megteremtéséért”.

⁽⁷⁾ Az Eurostat, az EU statisztikai hivatala szerint 2020 második negyedévében az uniós GDP 11,9 %-kal csökkent.

— 2030–2050: a telepített kapacitások tömegtermelésre való átállása a „nehezen csökkenthetőnek” minősülő (*) ágazatok mindegyikének hidrogén segítségével történő szén-dioxid-mentesítése érdekében.

2.4. Az Európai Bizottság a megújuló hidrogén Unión belüli versenyképessé tételére irányuló stratégiájában öt fő dimenzióval foglalkozik:

- az Unión belüli beruházások,
- a kereslet ösztönzése és a termelés növelése,
- a megfelelő infrastruktúra és a piaci szabályok kialakítása,
- a kutatás és az innováció (K+I) támogatása,
- nemzetközi vonatkozások.

2.5. Ezen ökoszisztéma kialakítása érdekében az Európai Bizottság becslése szerint mintegy 320–458 milliárd euró összegű beruházásra van szükség ebben az évtizedben ahhoz, hogy el lehessen érni a hidrogénstratégia 2030-ra kitűzött céljait: 24–42 milliárd euró szükséges az elektrolízátorokhoz, 220–340 milliárd euró a nap- és szélenergia termelési kapacitásának növeléséhez (80–120 GW), körülbelül 11 milliárd euró a meglévő üzemek szén-dioxid-leválasztás és -tárolás tekintetében történő korszerűsítéséhez, valamint 65 milliárd euró a hidrogénszállítás, -elosztás és -tárolás, valamint a hidrogéntöltő állomások kiépítéséhez. Csak a termelési kapacitásokba irányuló beruházásokhoz 180–470 milliárd euróra lenne szükség 2050-ig. Másfelől a végfelhasználói ágazatok ehhez történő hozzáigazítása is beruházásokat igényel: egy, az EU-ban konvencionális acélmű átalakítása például mintegy 160–200 millió euróba kerül, 400 kis méretű hidrogéntöltő állomás üzembe helyezése pedig 850 millió–1 milliárd euró összegű beruházást tehet szükségessé.

2.6. Ebben az összefüggésben az EU az alábbi főbb stratégiai eszközöket tudja felhasználni a tiszta hidrogén területén történő magánberuházások ösztönzése érdekében:

2.6.1. Az ipari és közlekedési célú tisztahidrogén-alkalmazások fejlesztése lehetővé teszi a kereslet ösztönzését. A stratégia értelmében ehhez két különböző szakaszban célszerű eljárni: először a hidrogént az acélgégyártás szén-dioxid-mentesítésére használnák fel, majd kiterjedhetne olyan kötött felhasználásokra, mint a városi buszok vagy bizonyos vonatok, amennyiben a villamosítás a költségek szempontjából nem versenyképes, továbbá – a nehézipari gépjárművek esetében – a villamosítással párhuzamosan. A küszöbön álló fenntartható fejlődési és intelligens mobilitási stratégiában, amelyet ez év végén tesznek közzé, foglalkozni kell a hidrogén közlekedésben játszott szerepével. Ennek vonatkozásában keresletoldali támogatási politikákat kell előírni, amelyek jelenthetik a megújuló hidrogén minimális részarányának vagy kvótáinak bevezetését bizonyos végfelhasználói ágazatokban (például a vegyipari, illetve a közlekedési alkalmazásokban).

2.6.2. Az Európai Bizottság hangsúlyozza, hogy a termelés növelése érdekében nagyobb egyértelműséget és kiszámíthatóságot kell biztosítani a befektetők és az ipar számára. Ehhez egy olyan közös karbonszegénységi szabványt javasol, amely a hidrogéntermelő létesítmények támogatását célozza azok közvetlen üvegházhatásúgáz-kibocsátása alapján. Emellett az Európai Bizottság előterjeszthet egy átfogó terminológiát és európai szintű kritériumokat is a megújuló hidrogén tanúsítására vonatkozóan, támaszkodva például az olyan meglévő kezdeményezésekre, mint a CertHy. Továbbá az uniós kibocsátás-kereskedelmi rendszer (EU ETS) következő felülvizsgálata során további mechanizmusokat kellene bevezetni a megújuló és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén termelésének ösztönzése céljából. Ezenkívül a szén-dioxid kötési ára (azaz 55–90 EUR / tCO₂) és a tényleges szén-dioxid-ár közötti különbség fedezésére mérlegelni lehetne a szén-dioxidra vonatkozó különbségi ügylet (CCfD, *Carbon Contract for Difference*) bevezetését, amely egy állami partnerrel megvalósuló hosszú távú projektekre irányuló felhívás. Végeterül tervbe lehetne venni a megújuló hidrogén közvetlen és átlátható, piaci alapú támogatási rendszereinek kialakítását, amelyek odaítélése pályázatok útján történne.

2.6.3. Az Európai Bizottság javasolja az infrastruktúra fokozatos kiépítését, kiegészítve a tiszta hidrogénnel működő berendezések kínálatának felfejlődését. A hidrogén iránti kereslet kielégítésére kezdetben a termelés helyszínén vagy a közelben kerül sor. Ezt követően regionális hidrogénklaszterek (úgynevezett hidrogénvölgyek) fejlődnek ki, aminek nyomán növekedni fog a külön infrastruktúra iránti igény, nemcsak az ipari és a közlekedési célú alkalmazások és a villamosenergia-kiegyenlítés vonatkozásában, hanem a lakó- és kereskedelmi épületek fűtésének céljára is. A meglévő gázhálózatot részben fel lehetne használni gázszállítás helyett a megújuló hidrogén nagyobb távolságokra történő szállításához, emellett idővel nagyobb volumenű hidrogéntároló létesítmények válnak majd szükségessé.

2.6.4. Az európai piacvezetők megjelenésének előmozdítása érdekében az Európai Bizottság útjára indít egy „Európai Tisztahidrogén-szövetséget”, amelyben a hatóságok, az ipar és a civil társadalom működnek együtt egymással. Ennek feladata lehet 1) egy beruházási menetrend és egy konkrét projektportfólió kidolgozása; 2) a regionális, nemzeti és európai beruházási projektek hálózatain belüli együttműködés elősegítése a hidrogénértéklánc mentén, többek között a közös európai érdeket szolgáló fontos projektekben; valamint 3) a finanszírozás növelése, segítve a fennálló beruházási hiány megszüntetését. A Tisztahidrogén-szövetség széles körű fórumot kínálna valamennyi érdekelt fél beruházásainak koordinálásához.

(*) Nehezen csökkenthetőnek minősülnek, mivel a kibocsátáscsökkentés költségei magasak, és a kibocsátás csökkentése terén történő előrehaladás lassú és nehéz.

2.6.5. Az Európai Bizottság helyreállítási és rezilienciaépítési tervének keretében támogatni kívánja a tiszta hidrogénre irányuló stratégiai beruházásokat, különösen az *InvestEU* európai stratégiai beruházási keretén keresztül (2021-től).

2.6.6. Emellett egy intézményesített, „Európai partnerség a tiszta hidrogénért” elnevezésű kezdeményezés, valamint a közlekedés és az ipar területét érintő fontos partnerségek – köztük a *2Zero*, illetve a *Clean Steel* – révén támogatja a kutatást és az innovációt (K+I). Az Európai Bizottság külön erre a célra létrehozott eszközök (pl. *InnovFin* energetikai demonstrációs projektek, *InvestEU*) segítségével célzott támogatást nyújt tagállami projektekhez. A következő finanszírozási időszakban egy interregionális innovációs beruházási eszközt és egy, a sok szén-dioxidot kibocsátó régiókban alkalmazható hidrogéntechnológiákkal kapcsolatos kísérleti fellépést az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA) fognak finanszírozni.

2.6.7. Végezetül, a tiszta hidrogénnel kapcsolatos új együttműködési lehetőségek tevékeny előmozdítása érdekében a stratégia javasolja a szomszédos országokkal és régiókkal (az EU keleti szomszédságával, különösen Ukrajnával, valamint a déli szomszédsággal) fennálló energiaügyi partnerségek újratervelését a vonatkozó nemzetközi fórumokon, például az Energiaközösségen, illetve a tiszta energiáról szóló miniszteri konferencián keresztül. Ehhez a Szomszédsági Beruházási Platformmal és a nyugat-balkáni beruházási kerettel beruházási támogatás is járul. Az Európai Bizottság referenciamutatót fog kidolgozni a hidrogénnel kapcsolatos, euróban denominált tranzakciókhoz, hozzájárulva ezzel az euró fenntartható energiakereskedelemben betöltött szerepének megszilárdításához. Beépíti továbbá a tiszta hidrogén kérdését az EU energiával, éghajlattal, kutatással, kereskedelemmel és nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos nemzetközi, regionális és kétoldalú diplomáciai erőfeszítéseibe.

3. Általános megjegyzések

3.1. Az európai zöld megállapodás célkitűzésének megvalósításához – amely szerint 2050-re klímasemlegessé kell tenni a kontinenst – konkrét politikákra van szükség. Ezenkívül az Európai Unióban jelenleg a Covid19-világjárvány miatt egészségügyi és gazdasági vészhelyzet áll fenn. Ezért az Európai Uniónak és a tagállamoknak össze kell hangolniuk az ezen válságokra adott válaszlépéseiket, hogy a gazdasági helyreállítás ugródeszkaként szolgáljon egy tiszta és reziliens jövő felé. Ehhez a jövőhöz – részben a megújuló energia és a kapcsolódó tárolókapacitások fejlesztése révén – növelni kell az EU gazdasági szuverenitását.

3.2. Az EGSZB ezért támogatja az Európai Bizottság stratégiáját, amelynek célja egy olyan környezet kialakítása, amely egy klímasemleges gazdaság érdekében elősegíti a hidrogén iránti kereslet és a kínálat erősödését. Ugyanakkor hangsúlyozni kell, hogy a tiszta hidrogén sikerének feltétele energiarendszerünk hatékonyságának jelentős javítása, valamint a megújuló energia széles körű kiépítése és ezáltal alkalmazásaink villamosításának kiterjesztése.

3.3. Noha az EGSZB üdvözli a stratégia ambiciózus célkitűzéseit a megújuló hidrogén termeléséhez szükséges elektrolízátorok kiépítése tekintetében, rámutat arra, hogy a villamos energia, valamint a tiszta hidrogén előállítása iránti növekvő kereslet kielégítése érdekében prioritásként az Európában telepített megújuló kapacitást kell megerősíteni. Jelenleg a megújuló energia fejlesztésére vonatkozó teljesítési pályában nem szerepel a hidrogéntermelés, és az uniós villamosenergia-fogyasztásnak csupán mintegy egyharmadát biztosítja megújuló energia⁽⁹⁾.

3.4. Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság pontosításait a tiszta hidrogén fogalommeghatározását illetően, amely szerint a tiszta hidrogént elektrolízissel állítják elő megújuló villamos energiából, szél-, nap- és vízenergia felhasználásával, valamint biogáz átalakításával, továbbá üdvözli, hogy ezt az EU prioritásnak tekinti mint az egyetlen opciót, amely összeegyeztethető a klímasemlegesség célkitűzéseivel.

3.5. Ugyanakkor az EGSZB megjegyzi, hogy a stratégia rövid és középtávon teret enged a hidrogén olyan egyéb, alacsony szén-dioxid-kibocsátású formáinak is, amelyeket fosszilis tüzelőanyagokból állítanak elő szén-dioxid-leválasztás és -tárolás (CLT) alkalmazásával⁽¹⁰⁾, amely technológia még fejlesztés alatt áll. Az EGSZB emlékeztet arra, hogy a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás alkalmazásával előállított hidrogén semmilyen körülmények között nem tekinthető zöld energiaforrásnak, ha használata fosszilis energia közvetlen vagy közvetett kitermeléséhez kapcsolódik. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy eszközökre van szükség a szén-dioxid-leválasztással és -tárolással összekapcsolt hidrogén értékláncának egészére vonatkozó szén-dioxid-elemzéshez, hogy az inkább alacsony szén-dioxid-kibocsátásúnak, mintsem szén-dioxid-mentesnek minősüljön⁽¹¹⁾, és el lehessen kerülni azt a helyzetet, amelyben az elkerült kibocsátás nem elegendő a hosszú távú kibocsátási célok eléréséhez.

⁽⁹⁾ Az Eurostat adatai, [nrg_ind_peh].

⁽¹⁰⁾ Vagy elektrolízissel, amelynek esetében a teljes életciklusra vetített üvegházhatásúgáz-kibocsátás lényegesen alacsonyabb.

⁽¹¹⁾ A földgázzal működő bojlerok használatához képest 60–85 %-os kibocsátáscsökkentést tesz lehetővé a teljes életciklusra vetítve.

3.6. Ezenkívül az EGSZB hangsúlyozza, hogy az Európai Számvevőszék elemzése szerint a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás támogatására kialakított meglévő uniós finanszírozás – például a NER 300 program – keretében „egyetlen sikeres szén-dioxid-leválasztási és -tárolási projekt sem valósult meg”⁽¹²⁾. Ezért sok a bizonytalanság a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás technológiai megvalósíthatóságát illetően, emellett a szén-dioxid-leválasztást és -tárolást a nyilvánosság nem támogatja egyértelműen.

3.7. Az EGSZB tudomásul veszi, hogy az Európai Bizottság becslése szerint a CO₂ tonnánkénti árának 55–90 euró között kellene lennie ahhoz, hogy a szén-dioxid-leválasztás alkalmazásával előállított, fosszilis alapú hidrogén versenyképessé váljon a fosszilis alapú hidrogénnel szemben, és kéri az Európai Bizottságot, hogy ismertesse az ilyen kompenzációs költséghez vezető beruházások pénzügyi modelljét, különös tekintettel a magasabb költségű projekteket eredményező magánberuházások által igénybe vett tőke költségének hatására. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy részletezze azokat a becsléseket, melyek a tiszta hidrogén árának oly módon való meghatározására vonatkoznak, amely szükségtelenné tennék a támogatásokat, valamint hogy – különösen az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer (EU ETS) következő felülvizsgálata során – tanulmányozza az említett ár eléréséhez szükséges mechanizmusokat.

3.8. Az EGSZB emlékeztet továbbá arra, hogy ahhoz, hogy a megújuló hidrogén valóban fel tudja venni a versenyt a fosszilis alapú hidrogénnel, valamint a szén-dioxid-leválasztás alkalmazásával előállított, fosszilis alapú hidrogénnel, mindenekelőtt versenyképesnek kell lennie a fosszilis energiával szemben. Ehhez pedig költségének 1 USD/kg⁽¹³⁾ alá kell csökkennie. A zöld hidrogén beruházási költségének (*capex*) csökkentése ezért kulcsfontosságú tényező. Az EGSZB nyomatékosan kéri, hogy az Európai Bizottság adja meg a hidrogénnel kapcsolatos forgatókönyveket a zöld hidrogénre irányuló projektekhez igénybe vett pénzügyi tőke költségének függvényében.

3.9. Az EGSZB ezenkívül emlékeztet arra, hogy a hidrogénalapú gazdaság fellendítésére irányuló korábbi kísérletek kudarcot vallottak, elsősorban azért, mert soha nem valósult meg a hidrogén iránti kereslet. Ezért üdvözi az EGSZB azt, hogy az Európai Bizottság világosan meghatározta a végfelhasználói ágazatokat, amelyek a hidrogént használnák: ezek az ipar és bizonyos közlekedési módok, valamint a helyhez kötött villamosenergia-tárolás ágazata, amely kiegészíti az akkumulátoros tárolást.

3.10. A tiszta hidrogént ezért csak olyan esetekben szabad használni, amikor más meglévő szén-dioxid-mentesítési lehetőségek nem jöhetnek szóba, és az EGSZB kéri ezért az Európai Bizottságot, hogy összpontosítsa a beruházásokat azokra az alkalmazásokra, ahol a hidrogén jelentős szerepet játszhat, ideértve az ipart, a mobilitást (tengeri, illetve légi közlekedés), valamint a megújuló energiából származó tárolást. Mindazon esetekben, amikor az akkumulátor működésképes – különösen a stratégiában említett személygépkocsik, taxik, autóbuszflották, kisteherautók és városi áruszállítók esetében – a hidrogén kevésbé jövedelmező megoldásokat nyújthat. Ez a távolsági közúti áru fuvarozás szén-dioxid-mentesítésének egyik lehetséges módja is lehet⁽¹⁴⁾.

3.11. A Covid19-világjárvány súlyosbította és növelte a társadalmunkban tapasztalható egyenlőtlenségeket, és fokozta a szegénységet Európában. Ezért fontos, hogy a klímasemleges Európa megvalósítását célzó hidrogénstratégiából senki ne maradjon ki. Az EGSZB kéri ezért az Európai Bizottságot, hogy kövesse nyomon és becsülje meg, milyen szerkezetátalakításra van szükség a foglalkoztatás tekintetében a hidrogénstratégiához kapcsolódóan.

4. Részletes megjegyzések

A szociális dimenzió

4.1. A Covid19-világjárvány és az abból következő gazdasági válság következtében az EU-ban várhatóan 9 %-ra fog nőni a munkanélküliség, ami különösen a fiatalokat és az alacsony képzettségű munkavállalókat sújtja. Az EGSZB ezért hangsúlyozza a munkavállalók magas színvonalú képzésének fontosságát, valamint azt, hogy az energiaágazatot vonzóbbá kell tenni az európai fiatalok számára. E célból az Európai Unió európai kiválósági központokat hozhat létre a gyakornokok számára az energetikai átalakuláshoz kapcsolódó munkahelyeken (pl. energiaauditok elvégzése, hőszivattyúk telepítése). Azzal, hogy támogatásokat ítél oda és kiterjeszti az ErasmusPro programot, az EU az energetikai átállás kulcsszereplőivé teheti a fiatal európaiakat, különösen a tiszta hidrogén területén.

4.2. A munkahelyteremtésnek a megújuló hidrogén elterjesztéséből adódó elősegítése maga után vonja az európai kis- és középvállalkozások (kkv-k) támogatását, amelyek az európai nem pénzügyi magánszektoron belüli foglalkoztatás közel kétharmadát adják⁽¹⁵⁾. Az EGSZB kéri az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki egységes pénzügyi eszközöket a kkv-k támogatására⁽¹⁶⁾.

⁽¹²⁾ Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak: Tiszta bolygót mindenkinek – Európai hosszú távú stratégiai jövőkép egy virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaságról (HL C 282., 2019.8.20., 51. o.).

⁽¹³⁾ A földgáz átalakításával előállított hidrogén költsége körülbelül 1 USD/kg. Forrás: Platts Hydrogen Assessments.

⁽¹⁴⁾ Lásd: T&E 2019. évi éves jelentése.

⁽¹⁵⁾ <https://www.touteurope.eu/actualite/les-entreprises-dans-l-union-europeenne.html>.

⁽¹⁶⁾ Például területi beruházási alapok, 60 %-os állami kezességvállalás a fejlődésüket szolgáló zöld finanszírozásra, biztosítási eszközök a zöld hidrogén területén végrehajtott fejlesztéssel kapcsolatos kockázataik fedezésére.

4.3. Az EGSZB megjegyzi továbbá, hogy az EU versenyképességének javításához és rezilienciájának erősítéséhez meg kell őrizni az uniós eszközök és iparágak feletti ellenőrzést, valamint meg kell akadályozni a világ más részeiből érkező ipari dömpinget.

4.4. Végezetül az EGSZB kéri az Uniót, hogy teljes mértékben használja ki az új üzleti modelleket, amelyek fenntarthatóbbak és az összes érdekelt fél közötti párbeszédre alapulnak, és ennek keretében különösen erőteljesen bevonják a munkavállalókat a vállalati stratégiába ⁽¹⁷⁾.

Az Unión belüli beruházási szükségletek

4.5. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az uniós alapoknak nem szabad fosszilis tüzelőanyagokat támogatniuk, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy az MFF+, az InvestEU, az uniós helyreállítási alap és az állami támogatások keretében nyújtott valamennyi közfinanszírozásra alkalmazza az úgynevezett „ne árts” elvet. Mindenesetre a közvetlenül vagy közvetve szén-dioxid-leválasztási és -tárolási eljárás révén előállított hidrogén nem támogatható az európai finanszírozás zöld taxonómiája keretében.

4.6. Az EGSZB határozottan üdvözli, hogy az új helyreállítási és rezilienciaépítési mechanizmus támogatja a tagállamok beruházásait és reformjait, amelyek – különösen a megújuló hidrogén ágazatában – elengedhetetlenek a fenntartható fellendüléshez. Az EGSZB kéri az Európai Bizottságot annak szavatolására, hogy a tagállamok helyreállítási és rezilienciaépítési terveinek irányát az európai zöld megállapodás és a nemzeti energia- és klímatervek határozzák meg. Ennek érdekében gondoskodni kell arról, hogy a tagállami projektek értékelése során elengedhetetlen feltétel legyen a zöld átálláshoz való hozzájárulás.

4.7. A Tisztahidrogén-szövetség alapvető szerepet fog játszani a hidrogén európai elterjesztésében, különösen azáltal, hogy kidolgozza a beruházási tervet és kialakítja a regionális, nemzeti és európai projektcsatornát. Az EGSZB szerint ezért fontos, hogy biztosított legyen valamennyi érdekelt fél méltányos képviselete, beleértve a civil társadalom összes dimenzióját, a munkavállalókat és a nem kormányzati szervezeteket. Jelenleg a szövetség túlnyomó többségben magánszereplőket tömörít ⁽¹⁸⁾. Az EGSZB-t mint a szervezett civil társadalom tényleges képviselőjét hivatalból be kell vonni a tanácskozásokba és a konzultációk folyamatába.

A kereslet ösztönzése és a termelés növelése

4.8. Az EGSZB meg van győződve arról, hogy a különbözőzeti ügyletek fontos szerepet játszanak annak biztosításában, hogy az ipari folyamatok minél előbb átváltsanak a hidrogénre. A különbözőzeti ügyletek pozitív jelzést küldhetnek a befektetőknek és az iparnak ⁽¹⁹⁾. Az EGSZB azonban az alábbi két pontot szeretné kiemelni.

4.8.1. Hangsúlyozva a különbözőzeti ügyletek jelentőségét, az Európai Bizottság elismeri, hogy a meglévő uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer (EU ETS) nem képes elég erős árjelzéseket küldeni ahhoz, hogy elindítsa a klímasemlegesség eléréséhez vitathatatlanul szükséges beruházásokat. Ez egyrészt annak tudható be, hogy a fosszilis nyersanyagok továbbra is jelentős támogatásban részesülnek az EU-ban. Az Európai Bizottság energiatámogatásokról szóló jelentése szerint valójában nőtt a szén-dioxid-leválasztással és -tárolással (CLT) történő hidrogéngyártásra felhasznált földgáz támogatása ⁽²⁰⁾. Ezért jelentős piaci torzulás áll fenn, amely akadályozza az éghajlatvédelmi technológiákba, például a zöld hidrogénbe történő beruházásokat, vagy szükségtelenül költségesé teszi azokat. Ráadásul az EU ETS még a reformja után sem tükrözi a szén-dioxid tényleges árát. A fosszilis nyersanyagok támogatásának megszüntetése és az EU ETS további javítása nélkül semmilyen különbözőzeti ügyletre sincs szükség. Ezért e két feladat kell, hogy legyen az Európai Bizottság elsődleges prioritása.

4.8.2. Amennyiben ennek ellenére szükség van a különbözőzeti ügyletekre, a pályázatot úgy kell megtervezni, hogy a hidrogén elektrolízissel történő előállítása csak akkor legyen finanszírozható, ha a megújuló forrásokból előállított villamos energia többletét használják fel erre a célra ⁽²¹⁾. Az EGSZB ezért hangsúlyozza, hogy egy a megújuló hidrogénre vonatkozó európai finanszírozási rendszer és egyedi pályázati felhívások szükségesek ahhoz, hogy a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás (CLT) alkalmazásával előállított fosszilis alapú hidrogén fejlesztése ne lassuljon le.

⁽¹⁷⁾ Az EGSZB 2020. június 11-i állásfoglalása: „Az EGSZB javaslatai a Covid19-válság utáni újjáépítésről és helyreállításról” (HL C 311., 2020.9.18., 1. o.).

⁽¹⁸⁾ Lásd a Tisztahidrogén-szövetség tagjainak listáját.

⁽¹⁹⁾ Ezek az árverések az Egyesült Királyságban jelentősen hozzájárultak a tengeri szélenergia fejlesztéséhez, mivel alacsony ajánlatokat eredményeztek.

⁽²⁰⁾ Lásd a COM(2020) 950 final 2. mellékletét.

⁽²¹⁾ Például, ha az elektrolizálókat üzemeltetője bizonyítja, hogy közvetlenül egy újonnan épített megújulóenergia-erőműtől kap villamos energiát elektrolízis céljából, vagy olyan villamosenergia-ellátási szerződéssel rendelkezik, amelyet csak akkor aktiválnak, ha a nagykereskedelmi piaci árak negatívak.

Nemzetközi vonatkozások

4.9. Az EGSZB szerint kérdéses azon jövőbeni energiaügyi partnerségek típusa, amelyek célja 40 GW elektrolizátor-kapacitás telepítése megújuló hidrogén termelésére irányulóan az Unió szomszédságában ⁽²²⁾. Egy olyan időszakban, amikor a tagállamok vezetői nagyobb európai szuverenitást sürgetnek, az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy koherens megközelítést dolgozzon ki.

4.10. Az EGSZB emellett rámutat arra, hogy nehéz európai beruházókat vonzani a politikailag instabil országokba. Az EGSZB javasolja ugyanakkor, hogy az uniós csatlakozási folyamatban részt vevő nyugat-balkáni országokat vonják be a hidrogénstratégia megvalósításával kapcsolatos valamennyi eszmecserebe és fellépésbe.

4.11. Emellett az EGSZB kéri az Európai Bizottságot, hogy szolgáljon pontosabb információkkal a jövőbeni partnerségek keretében ezekben az országokban kialakítandó kapacitásokkal kapcsolatban, mivel a stratégia jelenleg olyan különböző országokra terjed ki, mint Algéria, Egyiptom, Izrael, Jordánia, Libanon, Líbia, Marokkó, Palesztina ⁽²³⁾, Szíria és Tunézia, amelyek energetikai átállással és megújulóenergia-fejlesztéssel kapcsolatos politikái nagyon eltérőek. Ezekben az országokban előnyben kell részesíteni az EGSZB által javasolt, a kkv-k számára pénzügyi támogatást nyújtó eszközöket is, tekintettel a kkv-k ezen országokban fennálló magas arányára és a bankok jelentős közvetítő szerepére.

4.12. Az EGSZB számára kérdéses, hogy képesek-e ezek az országok elegendő elektrolizátort kiépíteni megújuló hidrogén termelése céljából ahhoz, hogy a hazai keresleten felül az európai keresletet is kielégítsék. Észak-Afrikában és Ukrajnában ugyanis 40 GW kiépítéséhez 2030-ra 76 GW megújuló energiára lenne szükség, ami azt jelentené, hogy 10 év alatt megháromszorozódna ezen országok kapacitása ⁽²⁴⁾.

Kelt Brüsszelben, 2021. január 27-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

⁽²²⁾ Ideértve a Nyugat-Balkánt, Ukrajnát és a déli szomszédság országait.

⁽²³⁾ Ez a megnevezés nem értelmezhető a palesztin állam elismeréseként és nem érinti az egyes tagállamok e kérdésre vonatkozó álláspontjait.

⁽²⁴⁾ https://www.irena.org/-/media/Files/IRENA/Agency/Publication/2020/May/SDG7Tracking_Energy_Progress_2020.pdf.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a 95/93/EGK tanácsi rendeletnek a Közösség repülőterein alkalmazandó résidő-felhasználási szabályokra vonatkozóan a Covid19-világjárvány miatt bevezetett ideiglenes könnyítés tekintetében történő módosításáról

[COM(2020) 818 final – 2020/0358 (COD)]

(2021/C 123/07)

Főelőadó: **Thomas KROPP**

Felkérés: Európai Parlament, 2021.1.18.
Tanács, 2021.1.21.

Jogalap: az Európai Unió működéséről szóló szerződés 100. cikkének (2) bekezdése és 304. cikke

Illetékes szekció: „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció

Plenáris ülésen történő elfogadás 2021.1.27.
kelte:

Plenáris ülés száma: 557.

A szavazás eredménye: 225/1/4
(mellette/ellene/tartózkodott)

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az Európai Bizottság 2020. december 16-án új módosító rendeletre ⁽¹⁾ tett javaslatot, amely a 2021. március 27. utáni időszakra ideiglenes könnyítést biztosít a „használd vagy elveszíted” szabály alól. Az Európai Bizottság javaslatának lényege az, hogy a „használd vagy elveszíted” szabályt ismét alkalmazni kell, de a résidő felhasználásának küszöbértékét egy korlátozott időszakra 80 % helyett 40 %-ban kell megállapítani. Az Európai Bizottság emellett azt is javasolta, hogy kapjon felhatalmazást arra, hogy a válság időtartamához és intenzitásához kapcsolódó különféle kritériumoknak megfelelően meghosszabbítsa a résidő-felhasználásra vonatkozó könnyítést.

1.2 Az EGSZB elismeréssel illeti az Európai Bizottság azon kezdeményezését, hogy meghosszabbítaná a résidőkiosztásról szóló rendeletben foglalt európai közösségi szabályok alóli ideiglenes könnyítést, és támogatja azt a javaslatot, amely felhatalmazza az Európai Bizottságot a küszöbértéknek a 2024/2025-ös téli időszakig történő kiigazítására.

1.3 Igazán rugalmas reagálási mechanizmus azonban csak akkor jönne létre, ha a javaslat a légitársaságok teljes résidő-sorozathoz való visszatérésre vonatkozó jogát változó felhasználási küszöbértékekkel ötvözné.

1.4 A meghosszabbítás azért indokolt, mert a 2021 elején tapasztalt globális gazdasági válság rosszabb, mint ahogy arra 12 hónappal ezelőtt, 2020 első negyedévében számítani lehetett. A várakozásokkal ellentétben a Covid19-világjárványt egyelőre nem sikerült megfékezni. Sőt, a fertőzések exponenciális növekedésének 2020 második felében indult második hulláma már most súlyosabb egészségügyi, társadalmi, gazdasági és pénzügyi következményekkel járt, mint az első európai hullám. A közlekedés, a kereskedelem és az idegenforgalom a legsúlyosabban érintett gazdasági ágazatok közé tartozik. Ezenkívül Európában jelenleg terjed a vírus egy rendkívül fertőző mutációjára. Az Egyesült Királyság a közelmúltban harmadik alkalommal vezetett be kijárási korlátozást a vírus „harmadik hullámának” a megfékezésére.

1.5 Az EGSZB sürgeti az Európai Bizottságot és a társjogalkotókat, hogy a légitársaságokból, repülőterekből és résidő-koordinátorokból álló Légitársaságok Globális Résidőtestülete (World Airline Slot Board, WASB) által kidolgozott ajánlások fényében vizsgálják felül az Európai Bizottság javaslatát. A WASB a 2021. nyári menetrendi időszakra vonatkozó résidőkönnyítéssel kapcsolatos ajánlásait ⁽²⁾ (amelyeket az IATA, az A4E, az ACI-Europe és az EUACA is támogat) 2020. november 20-án tette közzé. Az ajánlások az alábbiak ötvözetét tartalmazzák: i. a „használd vagy elveszíted” szabály alóli

⁽¹⁾ COM(2020) 818 final.

⁽²⁾ A WASB ajánlása: Airport slot alleviation measures for Northern Summer 2021, <https://www.iata.org/contentassets/4820c05b19f148e2855db91f2a579369/wasb-northern-summer-21-recommendation-for-slot-use-relief.pdf>.

teljes körű mentesség az olyan teljes résidősorozatok esetében, amelyeket az időszak kezdete előtt visszaszolgáltattak, és ii. 50 %-os felhasználási küszöb azon résidősorozatok esetében, amelyeket a légitársaságok megtartanak. A javaslat tartalmaz továbbá bizonyos feltételeket és rendelkezéseket a résidőknek a Covid19-válság miatti, indokolt fel nem használására vonatkozóan.

1.6 Az EGSZB véleménye szerint feltétlenül meg kell tartani az alábbiak között: a légiközlekedési ágazatnak a válságból való talpraállásra való képességét kedvezőtlenül befolyásoló intézkedések elkerülésének szükségessége, a légitársaságok azon hosszú távú célja, hogy a repülőtereken megtartsanak bizonyos költséges résidőket, valamint az, hogy biztosítani kell a szóban forgó szűkös résidőkért zajló, megfelelő szintű versenyt.

1.7 Végül az EGSZB sajnálja, hogy az Európai Bizottság láthatólag az EU résidőkiosztási szabályainak könnyítését célzó intézkedésekre összpontosít, és figyelmen kívül hagyja, hogy ezeket az intézkedéseket a világ más részei globális szinten át fogják venni. Ezért előnyösebb olyan működési szempontból megvalósítható és globálisan elfogadott módosításokra törekedni, mint amilyenek például a WASB ajánlásai.

2. Általános megjegyzések

2.1 A 793/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽³⁾ által részben módosított 95/93/EGK tanácsi rendelet⁽⁴⁾ meghatározza az EU repülőterein alkalmazandó résidőkiosztás eljárásait és szabályait. E rendelet 10. cikke előírja, hogy a légi fuvarozóknak az adott menetrendi időszakban részükre kiosztott résidők legalább 80 %-át fel kell használniuk ahhoz, hogy ezeket a résidőket a következő év azonos menetrendi időszakában is megtarthassák (a továbbiakban: „használd vagy elveszítéd”).

2.2 Az Európai Unió 2020. március 30-án elfogadta a résidőkiosztásról szóló rendelet abból a célból történő módosítását⁽⁵⁾, hogy mentességet biztosítson a „használd vagy elveszítéd” szabály alól a teljes 2020. nyári menetrendi időszakra, amely 2020. október 24-én ért véget. Ez a módosítás arra is felhatalmazta az Európai Bizottságot, hogy 2021. április 4-ig meghosszabbítsa a mentességgel érintett időszakot. Az Európai Bizottság 2020. október 14-én felhatalmazáson alapuló jogi aktust fogadott el⁽⁶⁾, amely a „használd vagy elveszítéd” szabály alóli mentesség időtartamát a 2020/2021-es téli menetrendi időszak végéig, 2021. március 27-ig meghosszabbította.

2.3 Az EGSZB 2020. március 25-én elfogadott álláspontot kifejtő dokumentumában támogatta a repülőtéri résidőkiosztásra vonatkozó uniós szabályok felfüggesztésére vonatkozó javaslatot. Ez a jelentés a légitársaságok tervezési stabilitását és annak lehetőségét is támogatta, hogy gyorsan és rugalmasan tudjanak reagálni a piaci fejleményekre anélkül, hogy elveszítenék a működő hálózatok helyreállításához szükséges résidőket.

2.4 A „használd vagy elveszítéd” szabály szokásos alkalmazásához való visszatérési lehetőség biztosításának szükségességére hivatkozva az Európai Bizottság azt javasolta, hogy a 2021. nyári menetrendi időszaktól kezdve ismét a résidőkiosztásról szóló rendelet szerinti résidő-kihasználási követelményeket alkalmazzák, de a küszöböt 80 % helyett 40 %-ban határozzák meg. Ezen túlmenően az Európai Bizottság a 2024/2025-ös téli időszakkal bezárólag felhatalmazással rendelkezik a résidőkönnyítés olyan módon történő további meghosszabbítására, hogy a résidő-felhasználás mértékét számos mutató, például a tényleges és az előrejelzett légiforgalmi adatok, a férőhely-kihasználtság és a flottakihasználtság alapján kiigazítja. A javaslat tartalmaz még bizonyos feltételeket, többek között az újonnan kiosztott és elcserélt résidők kizárása, valamint a résidők visszaszolgáltatásának határideje tekintetében.

2.5 2020. november 20-án a légitársaságokból, repülőterekből és résidő-koordinátorokból álló WASB bejelentette, hogy megállapodásra jutott a 2021. nyári menetrendi időszakra érvényes résidőkönnyítésre vonatkozó ajánlásokról⁽⁷⁾. Az IATA, az A4E⁽⁸⁾, az ACI-Europe és az EUACA támogatja a WASB ajánlását. Az Európai Bizottság javaslatával szemben az ajánlás

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 793/2004/EK rendelete (2004. április 21.) a Közösség repülőterein alkalmazandó résidőkiosztás egységes szabályairól szóló 95/93/EGK tanácsi rendelet módosításáról (HL L 138., 2004.4.30., 50. o.).

⁽⁴⁾ A Tanács 95/93/EGK rendelete (1993. január 18.) a Közösség repülőterein alkalmazandó résidőkiosztás egységes szabályairól (HL L 14., 1993.1.22., 1. o.).

⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/459 rendelete (2020. március 30.) a Közösség repülőterein alkalmazandó résidőkiosztás egységes szabályairól szóló 95/93/EGK tanácsi rendelet módosításáról (HL L 99., 2020.3.31., 1. o.).

⁽⁶⁾ A Bizottság (EU) 2020/1477 felhatalmazáson alapuló rendelete (2020. október 14.) a 95/93/EGK tanácsi rendeletnek a Covid19-világjárvány következményeinek kezelése érdekében hozott rendkívüli intézkedések ideiglenes meghosszabbítása tekintetében történő módosításáról (HL L 338., 2020.10.15., 4. o.).

⁽⁷⁾ A WASB ajánlása: Airport slot alleviation measures for Northern Summer 2021, <https://www.iata.org/contentassets/4820c05b19f148e2855db91f2a579369/wasb-northern-summer-21-recommendation-for-slot-use-relief.pdf>.

⁽⁸⁾ A Ryanair, amely az A4E tagja, nem osztja ezt az álláspontot, és külön fogja közzétenni a nézeteit.

az alábbiak ötvözetét tartalmazza: i. a „használd vagy elveszíted” szabály alóli teljes körű mentesség az olyan teljes résídsorozatok esetében, amelyeket az időszak kezdete előtt idejében visszaszolgáltattak, és ii. 50 %-os felhasználási küszöb azon résídsorozatok esetében, amelyeket a légitársaságok megtartanak. A javaslat tartalmaz továbbá bizonyos feltételeket és rendelkezéseket a résídsorozatok a Covid19-válság miatti, indokolt fel nem használására vonatkozóan.

2.6 Az EGSZB támogatja az EU résídkiosztásról szóló rendeletében foglalt „használd vagy elveszíted” szabály alóli, a 2021 nyári időszakra vonatkozó további könnyítést. Úgy véli azonban, hogy az Európai Bizottság javaslatának a küszöbérték csökkentése mellett tartalmaznia kell a teljes résídsorozatok visszaszolgáltatásának lehetőségét is. Az összeköttetések közép- és hosszabb távon történő fenntartását tulajdonképpen inkább az szolgálja, ha a légitársaságok támogatást kapnak pénzügyi talpraállásukhoz, és a forgalom visszatérését követően képesek helyreállítani hálózatukat. Ezenkívül a résídfelhasználási szabály alóli mentességek harmadik országokban gyakran a kölcsönösség a feltétele, vagyis globálisan kompatibilis megközelítésre van szükség.

2.7 Az EGSZB támogatja a WASB 2020. november 20-án közzétett ajánlásainak alapvetését, amely szerint többek között a légitársaságok a válság idején lehetőséget kapnának teljes résídsorozatok visszaszolgáltatására. Az Európai Bizottság láthatólag az EU résídkiosztási szabályainak könnyítését célzó intézkedésekre összpontosít, és figyelmen kívül hagyja, hogy ezeket az intézkedéseket a világ minden más része át fogja venni. Ezért előnyösebb működési szempontból megvalósítható és globálisan elfogadott módosításokra törekedni. Az EGSZB sürgeti az Európai Bizottságot és a társjogalkotókat, hogy a WASB ajánlásainak fényében vizsgálják meg az Európai Bizottság javaslatát.

3. Részletes megjegyzések

3.1 Az európai légi forgalom a Covid19-világjárvány miatt 2020. december 31-ig összesen 6,1 millió járatot, illetve 1,7 milliárd egyéni utat veszített el az előző évhez képest⁽⁹⁾.

3.2 A vírus terjedésének lassítása érdekében a kormányok jelentős korlátozásokat vezettek be a nemzetközi légi közlekedés terén, és korlátozták polgáraik mobilitását is. A légi fuvarozóknak jelentős mértékben kellett csökkenteniük a kapacitásukat és törölniük a járataikat. Több uniós tagállamban vannak légitársaságok, amelyek átmenetileg az összes járatukat törölték.

3.3 Ez a helyzet 2021-ben is változatlan, ami súlyos nyomást gyakorol a légi közlekedés összes érdekelt felének, különösen a szociális partnereknek a pénzügyi életképességére, akik mind jogosan aggódnak a foglalkoztatás jövője miatt. Bár találtak vakcinát, és az EU-ban 2020. december 27. óta már oltanak, a lakosság átoltottsága csak 2021 végén, esetleg csak 2022-ben lesz olyan mértékű, hogy az általános korlátozásokat és a fertőzések csökkentését célzó intézkedéseket meg lehessen szüntetni⁽¹⁰⁾. Semmi sem utal arra, hogy a kereslet a 2021-es nyári időszakban ismét megközelíti majd az elmúlt évek szintjét. A jelenlegi bizonytalanság megmarad, sőt tovább fokozódhat a Covid19 új, még fertőzőbb vagy halálosabb változatainak megjelenésével. Az ágazati előrejelzések szerint a talpraállás időszaka legalább 2024-ig vagy 2025-ig is eltarthat⁽¹¹⁾.

3.4 A résídfelengedhetetlenek a légi járatoknak a túlterhelt repülőterekre történő érkezéséhez és onnan történő indulásához, és azért fontosak a légi fuvarozók számára, hogy a szűkös repülőterei kapacitáshoz hozzáférve fenntarthatassák hálózataikat és az ügyfelek számára biztosított összeköttetéseket. Évekbe telt, hogy a fuvarozók kialakítsák hálózataikat, és megszerezzék az Európán belüli, az interkontinentális és a csatlakozó forgalomhoz szükséges résídfelengedést. Ha tehát nincs olyan rendelkezés, amely az úgynevezett „használd vagy elveszíted” szabályt érvénytelenítené, és a légi fuvarozók meg szeretnék tartani résídfelengedést, akkor rendkívül alacsony üldhely-kihasználtság mellett is tovább kell üzemeltetniük a járatokat, ami csak tovább növeli pénzügyi veszteségeiket, és fölösleges környezeti terhet jelent.

3.5 Minden 2020-ban végrehajtott intézkedés azon a feltételezésen alapult, hogy azok rövid, de legalábbis előrelátható időn belül elősegítik a vírus további terjedésének eredményes megfékezését. Ezek az elvárások mindaddig nem teljesültek. Az igazság az, hogy az e példátlan válságból való talpraállás folyamatát egyelőre nem sikerült megbízható módon előre jelezni.

⁽⁹⁾ Ugyanott.

⁽¹⁰⁾ Kérdések és válaszok: A Covid19 elleni védőoltás az EU-ban, 2020. december 21., https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/qanda_20_2467.

⁽¹¹⁾ Az európai légi közlekedés talpraállásával foglalkozó légiközlekedési kerekasztal jelentése, 2020. november, <https://www.aci-europe.org/downloads/resources/Aviation%20Round%20Table%20DECLARATION%20FINAL%2016.11.2020.pdf>.

3.6 A légi szolgáltatások iránti kereslet nem javult tartósan azóta, hogy az EU 2020 márciusában bevezette a Covid19 miatti eredeti mentességet. Bár a forgalom a nyári hónapokban enyhén, az előző évi forgalomtól 51 %-kal elmaradó mértékre nőtt, 2020 nyara után a világvjárvány második hulláma és a tagállamok által bevezetett új lezárási intézkedések miatt ismét lelassult. 2020. szeptember 14-én az Eurocontrol jelentős negatív kiigazításokat alkalmazott az előrejelzésében. Azonban még a forgalomra vonatkozó módosított forgatókönyv is túl optimistának bizonyul. A novemberi forgalom 62 %-kal, a decemberi pedig 60 %-kal maradt el az előző évitől, szemben az Eurocontrol 58 %-os, illetve 54 %-os csökkenést tartalmazó előrejelzésével. Az Eurocontrol előrejelzése januárra 60 %-os, februárra pedig 50 %-os csökkenést jósol ⁽¹²⁾.

3.7 Tekintettel a vírus folyamatos és újbóli terjedésére és a kormányok által a járvány megfékezése érdekében tett szigorú intézkedésekre, a légi szolgáltatások iránti kereslet még mindig igen alacsony, ami jelentős, akár a fennmaradást is veszélybe sodró pénzügyi nyomást gyakorol a légiközlekedési ágazatra. Az EGSZB véleménye szerint a „használd vagy elveszíted” szabály terhe alóli könnyítés ezért indokolt és szükséges lépés.

3.8 Az EGSZB elismerését fejezi ki azért, hogy az érdekelt felek, vagyis a légitársaságok, a repülőterek és a résidő-koordinátorok összefogtak a WASB keretében, hogy kompromisszumos megoldás szülessen. Az EGSZB tisztában van azzal, hogy a résidők általános szabályozása vitatott kérdés az érdekelt felek számára. Az EGSZB véleménye szerint a WASB ajánlása megfelelően kezeli az Európai Bizottság általános és konkrét célkitűzéseit, amelyek a javaslatához csatolt európai bizottsági szolgálati munkadokumentumban is szerepelnek ⁽¹³⁾.

3.9 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság általános célkitűzését, ami a teljes időszakban alkalmazandó mentességgel kapcsolatos bizonyos hiányosságok és kihívások leküzdése, az összeköttetések ösztönzése, a verseny bátorítása és a résidőkönnyítés fokozatos megszüntetésének előmozdítása. Az EGSZB az Európai Bizottság konkrét célkitűzéseit is támogatja, különös tekintettel arra, hogy minimalizálni kell a nagyon alacsony férőhely-kihasználtságú járatok üzemeltetése által a környezetre gyakorolt káros hatásokat.

3.10 A 10a. cikk új (2a) bekezdéssel való kiegészítésére irányuló javaslatában az Európai Bizottság pusztán arról rendelkezik, hogy a 2021. március 28. és 2021. október 30. közötti időszakra kiosztott résidősorozatok esetében a légi fuvarozó, ha a szóban forgó résidősorozat 40 %-át felhasználta, a következő azonos menetrendi időszakra jogosultságot szerez ugyanerre a résidősorozatra. Ez azt jelenti, hogy a fuvarozóknak még a gazdaságtalan és rendkívül alacsony férőhely-kihasználtságú járatoknak is legalább a 40 %-át üzemeltetniük kell ahelyett, hogy a szóban forgó résidőket elvesztésük veszélye nélkül visszaszolgáltathatnák. A légitársaságoknak a nagyrészen üres repülőgépek üzemeltetésére való ösztönzése nem egyeztethető össze az Európai Bizottság által a környezetre káros hatások minimalizálására vonatkozóan kitűzött céllal. Ezt azzal lehetne orvosolni, ha a légitársaságok visszaszolgáltathatnák azokat a teljes résidősorozatokot, amelyekre tudomásuk szerint alacsony lesz a kereslet (pl. az alacsony forgalmú napokon vagy csúcspont nélküli időszakokban).

3.11 Az Európai Bizottság javaslata ráadásul a légitársaságok hatékony üzemeltetésének és a repülőtéri kapacitás hatékony felhasználásának biztosítására vonatkozóan megfogalmazott céljának sem tesz eleget. Ha nem engedélyezik teljes résidősorozatok visszaszolgáltatását, akkor a légitársaságokat nem ösztönzik arra, hogy a résidőket idejében visszaszolgáltassák, ami pedig lehetővé tenné a résidők optimalizált újbóli kiosztását, valamint a tervezést a repülőterek, a légitársaságok és a fogyasztók számára. A teljes résidősorozatok visszaszolgáltatásának lehetősége révén a repülőterek megfelelőbben kiigazíthatják saját működésüket. Így mindenképp lehetővé válik a résidők újbóli kiosztása és eseti felhasználása például teherszállítás céljára, az igények változásától függően. A rendelet 10a. cikkének új (7) bekezdéssel való javasolt kiegészítése, amely a résidők visszaszolgáltatására háromhetes határidőt ír elő, ilyen hatást nem tud kifejteni ⁽¹⁴⁾. Viszont így fennáll annak a veszélye, hogy az alacsonyabb küszöbérték önmagában történő alkalmazása erősen foghíjas menetrendeket eredményezhet, ami hátrányosan érinti a néhány megmaradt ügyfelet.

3.12 Noha az EGSZB támogatja az Európai Bizottság általános célkitűzéseit, vagyis az összeköttetések támogatását, a verseny ösztönzését és a résidőkönnyítés fokozatos megszüntetésének előmozdítását, úgy véli, hogy továbbra is messzebbre kell tekinteni. Az összeköttetések fennmaradása és a (különösen az EU-n kívüli fuvarozókkal fennálló) verseny közép- és hosszú távon úgy biztosítható a legjobban, ha gondoskodunk arról, hogy az egyébként életképes vállalkozások túléljék a jelenlegi válságot anélkül, hogy elveszítenék a forgalom helyreállításakor szükségessé váló eszközeiket. Ugyanakkor a szabályozás túlzottan védelmező jellegét is el kell kerülni az alaptalan elégedettség megelőzése és a verseny megóvása

⁽¹²⁾ Eurocontrol, Think Paper #8: What COVID-19 did to European Aviation in 2020, and Outlook 2021, 2021. január 1. <https://www.eurocontrol.int/publication/what-covid19-did-european-aviation-2020-outlook-2021>.

⁽¹³⁾ SWD(2020) 341 final.

⁽¹⁴⁾ Ezenkívül ez a rendelkezés azért is hatástalan, mivel be nem tartásának nincsenek következményei. A résidőkiosztás a következő időszakban attól függ, hogy a légitársaságok elérik-e a küszöbértéket, függetlenül attól, hogy a résidőket a háromhetes időszakon belül visszaszolgáltatták-e vagy sem.

érdekében. Figyelembe véve, hogy a kereslet bizonytalanul alakul a nyári időszakban, valamint szem előtt tartva az Európai Bizottság saját feltételezését, miszerint a forgalom szintje a 2019. évi forgalom 50 %-a lesz⁽¹⁵⁾, az EGSZB túl korainak tartja a résidőkiosztásról szóló rendelet szerinti, akár 40 %-os résidő-felhasználási követelmények újbóli alkalmazását. Ugyanakkor a teljes körű mentesség fenntartása sem felel meg a kihívásoknak, és nem érné el az Európai Bizottság által helyesen meghatározott célokat. Az EGSZB úgy véli, hogy a WASB ajánlása, amely a teljes körű mentességgel járó könnyítéseket a küszöbérték alkalmazásának ellenőrző hatásaival ötvözi, szilárd alapot jelent a résidő-felhasználásra vonatkozó követelmények szokásos alkalmazásához való visszatéréshez.

3.13 A 10a. cikk (4) bekezdésében javasolt felhatalmazáson alapuló jogi aktus egyrészt arra hatalmazná fel az Európai Bizottságot, hogy a 10a. cikk (2a) bekezdésében említett százalékos értékeket módosítsa, másrészt arra, hogy a teljes résidősorozat visszaszolgáltatásának lehetőségét az adott időszak kezdetéig meghosszabbítsa. Noha az Európai Bizottság javaslata lehetővé teszi a résidő-felhasználás alóli teljes mentességet (azaz 0 % felhasználását), nem rendelkezik a két elem ötvözésének lehetőségéről. Márpedig csak ez jelent valóban rugalmas reagálási mechanizmust.

3.14 A résidő-koordináció globális kérdés. A résidőkiosztásról szóló uniós rendeletnek ezért összeegyeztethetőnek kell lennie a harmadik országok szabályozásaival, amelyek gyakran követelnek meg kölcsönösséget. Teljes mentesség esetén ez nem jelent problémát, mivel ez a lehető legtágabb eszköz a résidő-felhasználás feltételeinek könnyítésére. A WASB ajánlása várhatóan szintén globális elismerésben részesül majd⁽¹⁶⁾.

3.15 Az EGSZB úgy véli, hogy az ellenálló képesség és az intelligens szabályozás érdekében mérlegelni kell olyan rendelkezések bevezetését, amelyek nemcsak a Covid19 kapcsán, hanem a légiközlekedési ágazatra jelentős hatást gyakorló jövőbeli események vonatkozásában is lehetővé teszik a 95/93/EGK rendelet szerinti résidő-felhasználásra vonatkozó szabályozás enyhítését. Nem most kell először módosítani a 95/93/EGK rendeletben foglalt résidő-felhasználási szabályt, mivel erre sor került már

- 2002-ben, a szeptember 11-i terrortámadásokat követően (894/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁷⁾);
- 2003-ban, a SARS járványa nyomán (1554/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁸⁾); valamint
- 2009-ben, a globális pénzügyi válság alatt (545/2009/EK bizottsági rendelet⁽¹⁹⁾).

A szóban forgó rendszernek magában kell foglalnia a külön szabályozás nélkül történő gyors reagálás lehetőségét, amely rugalmas választ tesz lehetővé a teljes körű mentességtől és a kiigazított küszöbértékektől kezdve a résidők időben történő visszaszolgáltatásának és a küszöbértékeknek az ötvözéséig, ahogy azt a WASB a 2021. nyári időszakra javasolta.

3.16 Az EGSZB ismét megerősíti, hogy kész hozzájárulni az arról folytatandó további megbeszélésekhez, hogy miként lehetne a legjobban újraépíteni egy életképes és versenyképes európai légiközlekedési ágazatot. Az erre vonatkozó megközelítésnek átfogónak kell lennie, és magában kell foglalnia a Covid19-válság által súlyosan érintett valamennyi érdekelt féllel, különösen a szociális partnerekkel folytatott megbeszéléseket. Egy ilyen jellegű, átfogó megközelítésnek magában kell foglalnia minden olyan szabályozás vagy intézkedés felülvizsgálatát, amely indokolatlan terhet ró a légiközlekedési ágazatra.

Kelt Brüsszelben, 2021. január 27-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

⁽¹⁵⁾ Lásd a 7. lábjegyzetben említett dokumentum (11) preambulumbekzdését.

⁽¹⁶⁾ E jelentés elkészítésekor Új-Zéland, Malajzia és Kanada (Vancouver) már 2021 nyarára vonatkozóan elfogadta a WASB-javaslatot. Brazília meghosszabbította a 2020/2021 téli időszakra vonatkozó mentességet a résidőszabályok alól. Az USA-ban az FAA konzultációt kezdeményezett, amely (csak) a két következő lehetőséget vizsgálta: a meglévő (teljes körű) mentesség meghosszabbítása és a WASB javaslata.

⁽¹⁷⁾ HL L 142., 2002.5.31., 3. o.

⁽¹⁸⁾ HL L 221., 2003.9.4., 1. o.

⁽¹⁹⁾ HL L 167., 2009.6.29., 24. o.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az Atlanti-óceán térségére vonatkozó tengerstratégia új megközelítése – Atlanti cselekvési terv 2.0. – Az Európai Unió atlanti térségének fenntartható, reziliens és versenyképes kék gazdaságára vonatkozó aktualizált cselekvési terv

(COM(2020) 329)

(2021/C 123/08)

Előadó: **Carlos Manuel Trindade**

Felkérés:	Európai Bizottság, 2020.9.23.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Illetékes szekció:	„Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2021.1.11.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2021.1.27.
Plenáris ülés száma:	557.
A szavazás eredménye:	257/0/7
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB osztja az Európai Bizottság véleményét, mely szerint az Atlanti-óceán térségben található olyan tengeri területek, amelyek az EU tagállamainak fennhatósága alá tartoznak kulcsfontosságú tényezők a tagállamok és az EU egészségének gazdasági és társadalmi fejlődésében. Az Európai Bizottság közleményében is megtalálható legfrissebb elérhető adatok szerint az Atlanti-óceánhoz kapcsolódó kék gazdaság 73,4 milliárd EUR bruttó hozzáadott értéket generált, és az ágazat mintegy 1,29 millió embert foglalkoztatott 2017-ben⁽¹⁾.

1.2 Az EGSZB a környezeti fenntarthatóságot illetően azt is hangsúlyozza, hogy az EU és az Egyesült Nemzetek szintjén egyaránt elismerik az óceán alapvető szerepét, amelyet a dekarbonizáció, az oxigéntermelés, az emberi élelmezés, valamint az éghajlatváltozással és az elsavasodással szembeni küzdelem terén játszik.

1.3 A Covid19-váltsággal összefüggésben azt is elismerik, hogy a kék gazdaság szerepe jelentősebb lett Európa helyreállítása, a munkahelyteremtés és a meglévő munkahelyek védelme terén.

1.4 Az EGSZB üdvözli az Atlanti cselekvési terv 2.0 kialakítását, mivel ez hozzá fog járulni a gazdaság helyreállításához, munkahelyek teremtéséhez és megőrzéséhez, ugyanakkor megszilárdítja a part menti és tengeri ökoszisztémák megőrzését, valamint hozzájárul az éghajlatváltozás hatásainak mérsékléséhez, illetve az azokhoz való alkalmazkodáshoz.

1.5 Az Atlanti cselekvési terv 2.0 kapcsolatban áll az európai zöld megállapodás alapelveivel, ami kiemeli a kék gazdaság központi szerepét a fenntarthatósági célok elérésében.

1.6 Az EGSZB üdvözli továbbá az Európai Bizottság atlanti térséggel kapcsolatos megközelítésének következő szempontjait: a kikötők szerepe a part menti turizmus, az akvakultúra, a hajóépítés, a megújuló óceáni energiaforrások és az innováció fenntartható fejlődésében; a kék készségek fejlesztése az óceánnal kapcsolatos minőségi oktatás melletti elköteleződés által; a megújuló tengeri energiaforrásoknak az energetikai átalakulás hajtóerejeként betöltött szerepe; valamint az egészséges óceánok és reziliens partvidékek mellett való elköteleződés.

1.7 Ugyanakkor az EGSZB olyan globálisabb elképzelést javasol, amely lehetővé teszi a különböző pillérekhez kapcsolódó területek közötti természetes együttműködést elősegítő projekteket.

⁽¹⁾ A statisztikák késedelve miatt nehéz olyan európai szakpolitikákat kialakítani, amelyek a tagállamok valós helyzetéhez igazodnak, ez pedig akadályozza a nyomon követésüket. Az EGSZB úgy véli, hogy határozott fellépés szükséges ezen a területen.

1.8 Az EGSZB azt is javasolja, hogy nagyobb hangsúly kerüljön a tengeri területek rendezésére és kezelésére, mivel megfelelően rendezett tengeri területek nélkül nehéz biztosítani a kék gazdaság fenntartható fejlődését mind a környezetvédelem, mind a projektekbe való beruházások szempontjából. Az EGSZB úgy véli, hogy az egyes tevékenységek közötti konfliktusok jobb kezelésének és a különböző tengeri tevékenységek közötti fokozottabb szinergiáknak köszönhetően a megfelelő tengeri területrendezés elősegíti a tengeri gazdaságok fenntartható fejlődését és a tengeri erőforrások felhasználását, ami összhangban van az Európai Parlament 2020. január 15-i állásfoglalásával, amely kék dimenzióval szándékozik felruházni az európai zöld megállapodást.

1.9 Mivel az Atlanti-óceán medencéjéhez több partvidék tartozik, valamint az óceán nem rendelkezik határokkal, és bár egyetértés van arról, hogy a kék gazdaság fejlesztése az EU parti tagállamainak felségterületéhez tartozó projektek előmozdítását tűzi ki célul, az EGSZB szerint a cselekvési tervnek átfogó iránymutatásokat kell meghatároznia a transzatlanti partnerségek kiépítéséhez.

1.10 Az EGSZB helyteleníti a halászattal és a turizmussal kapcsolatos célkitűzések és intézkedések hiányát, és azt ajánlja az Európai Bizottságnak, hogy helyezzen nagyobb hangsúlyt ezekre a tevékenységekre a cselekvési tervben.

1.11 Az EGSZB hibának tartja azt is, hogy az Európai Bizottság nem határozott meg egyedi intézkedéseket és célokat a szigetcsoportokra vonatkozóan. Ezek a térségek ugyanis legkülső régiók, amelyekben a tengeri gazdaság súlya még jelentősebb, mint az Atlanti-óceán térségének többi részén. Javasoljuk ezért, hogy az Európai Bizottság ilyen intézkedésekkel és célokkal is egészítse ki a cselekvési tervet.

1.12 Ami a tagállamok közötti és nemzetközi partnerségeket illeti, az EGSZB szerint egyértelműen meghatározott célokra és szabályokra van szükség. Úgy véli, hogy a tagállamok egymás között meghatározott szabályai mellett külön figyelmet kell szentelni az európai harmadik országokkal – például az Egyesült Királysággal, Norvégiával és Izlanddal – kötött partnerségekre. Az EGSZB szerint különösen az Egyesült Királyság esetében kiemelt figyelmet kell fordítani azokra az intézkedésekre, amelyek megakadályozzák az információvesztést vagy az együttműködés aláadását.

1.13 Az EGSZB úgy gondolja, hogy egy olyan stratégiai dokumentum, mint az Atlanti-óceán térségére vonatkozó tengerstratégia nem merülhet ki a finanszírozási források összegének meghatározásában, hanem általános iránymutatásokat is kell adnia a projektek jóváhagyásához.

1.14 Az EGSZB azt javasolja, hogy a finanszírozási döntésekben meghatározó szerepet játszó feltételek között egy jól meghatározott mutatókat tartalmazó mátrixot követve szerepeljen az innováció, a tudományos kutatás, az ökológiai fenntarthatóság, a társadalmi fejlődéshez való hozzájárulás és az, hogy adott projekt megfelelően rendezett tengeri területeken valósul-e meg.

1.15 Az EGSZB erősen szorgalmazza, hogy az egyéb, európai közfinanszírozásban részesülő ágazatokhoz hasonlóan külön finanszírozási csatornával rendelkezzenek a 2.0-ás cselekvési tervben meghatározott projektek, máskülönben háttérbe fognak szorulni, ha olyan finanszírozási programokra pályáznak, amelyeknek nem ők állnak a középpontjában.

1.16 Az EGSZB úgy véli, hogy az ebben a véleményben a projektek finanszírozásával és értékelésével, illetve támogatásával és nyomon követésével kapcsolatban megfogalmazott ajánlások figyelembevétele hozzájárulhat ahhoz, hogy az atlanti térségre vonatkozó 2.0-ás cselekvési terv végrehajtása által elért társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi eredmények színvonalasabbak és jelentősebbek legyenek.

1.17 Végezetül az EGSZB úgy véli, hogy a korábbi véleményeiben, különösen az atlanti makrorégió létrehozásáról és az Atlanti Fórum visszaállításáról szóló véleményekben megfogalmazott ajánlásainak teljesítése megnöveli annak esélyét, hogy a terv végrehajtása sikeres lesz.

2. Háttér és keret

2.1 Az Atlanti-óceán térségére vonatkozó tengervédelmi stratégiát⁽²⁾ 2011-ben fogadták el azért, hogy az Atlanti-óceán partján fekvő uniós tagállamokban előmozdítsa a kék gazdaság fenntartható fejlesztését. Végrehajtásának elősegítése érdekében az Európai Bizottság 2013-ban cselekvési tervet terjesztett elő az atlanti térségre vonatkozóan⁽³⁾.

⁽²⁾ COM(2011) 782 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX:52011DC0782>.

⁽³⁾ COM(2013) 279 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX:52013DC0279>.

2.2 Az EGSZB valamennyi eszközt megvizsgált, és két véleményt bocsátott ki. Ezekben a témájukkal kapcsolatos – továbbra is időszerű és fontos – következtetések és ajánlások találhatók ⁽⁴⁾, amelyek közül néhány stratégiai jelentőséget tulajdonít Európa gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi fejlődésének, különösen egy atlanti makrorégió létrehozásának a balti-tengeri régió és a Duna régió mintájára.

2.3 Azóta több ágazati stratégiát meghatároztak, amelyek hatással voltak az Atlanti-óceán térségére vonatkozó tengerstratégia céljainak megvalósítására, illetve a cselekvési tervének végrehajtását is erősítették. Ilyen többek között az európai zöld megállapodás ⁽⁵⁾, amelyet az Európai Bizottság 2019 decemberében fogadott el, a 2030-ig tartó időszakra szóló biodiverzitási stratégia ⁽⁶⁾, valamint a „termelőtől a fogyasztóig” stratégia ⁽⁷⁾.

2.4 Ezeknek az előrelépéseknek a figyelembevételével, illetve a Covid19-járvány által kiváltott példa nélküli társadalmi-gazdasági válság elleni fellépés érdekében az Európai Bizottság szükségesnek találja a regionális együttműködés prioritásainak aktualizálását, valamint azt, hogy új lendületet adjon a munkahelyteremtésre képes, fenntartható tengergazdaságoknak.

2.5 Részben ebből a célból az Európai Bizottság intézkedéseket fogadott el, hogy segítse a koronavírus-járvány okozta gazdasági és társadalmi károk rendezését, az európai helyreállítás beindítását, valamint hogy fellépjen a munkahelyek védelmében és új munkahelyek létrehozása érdekében, és előterjesztette a Next Generation EU névre keresztelt új helyreállítási eszközt ⁽⁸⁾.

2.6 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az EU erőfeszítései a fenntarthatóságon alapulnak, és arra irányulnak, hogy 2050-re Európa legyen az első klímasegélyes földrész.

2.7 Az újabb ágazati stratégiák kiemelik a kék gazdaságnak az EU és a bolygó fenntartható fejlődésének és az éghajlatváltozás által kifejtett hatások csökkentésének létfontosságú mozgatórugójaként betöltött központi szerepét.

2.8 Az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának szóló európai bizottsági közlemény előterjeszti az Atlanti-óceán térségére vonatkozó tengerstratégia új megközelítését (Atlanti cselekvési terv 2.0). Ez tartalmazza az Európai Unió atlanti térségének fenntartható, reziliens és versenyképes kék gazdaságára vonatkozó aktualizált cselekvési tervet ⁽⁹⁾ ⁽¹⁰⁾.

2.9 Az Európai Bizottság felhívja a figyelmet arra, hogy ez a felülvizsgált cselekvési terv az előzmények féltős felülvizsgálatán ⁽¹¹⁾, valamint az érdekelt felekkel és az atlanti régió tagállamaival folytatott konzultációkon alapul. A felülvizsgálat igazolta, hogy az előző terv több mint 200 új tengeri projektet és közel 6 milliárd EUR összegű beruházást eredményezett, többnyire uniós költségvetésből.

2.10 Az EGSZB megjegyzi, hogy a felülvizsgálat egyik következtetése hangsúlyozza, hogy „[...] javítani kell a terv tematikus fókuszát, az irányítási struktúrát, valamint nyomonkövetési keretet kell bevezetni” ⁽¹²⁾. Ezek az ajánlások az EGSZB már említett véleményeiben is megfogalmazódtak.

3. Az Atlanti-óceán térségére vonatkozó tengerstratégia új megközelítése – Atlanti cselekvési terv 2.0

3.1 Az Európai Bizottság az atlanti térségre vonatkozó 2.0-ás cselekvési terv fő céljának tűzte ki a kék gazdaság lehetőségeinek növelését és kiaknázását az atlanti régióban, mivel a part menti közösségek magas munkahely-teremtési potenciállal rendelkeznek. Mindezt párhuzamosan a tengeri ökoszisztémák megőrzésével és az éghajlatváltozás hatásainak mérséklésével, a fenntartható fejlődésre irányuló globális kötelezettségvállalásokkal, illetve a 2019–2024-es időszak szakpolitikai prioritásaival – különösen az európai zöld megállapodással – összhangban.

3.2 A 2.0-ás cselekvési terv négy tematikus pillérre épül abból a célból, hogy hét célkitűzést teljesítsen az atlanti térség valamennyi érdekelt felének mozgósítása által.

3.3 Az **I. pillér** az atlanti kikötők mint a kék gazdaság kapui és csomópontjai támogatásán alapul.

⁽⁴⁾ Az EGSZB alábbi véleményei: Az EU atlanti régióra vonatkozó stratégiája (HL C 229., 2012.7.31., 24. o.), valamint Az atlanti térségre vonatkozó tengerstratégia cselekvési terve (HL C 341., 2013.11.21., 77. o.).

⁽⁵⁾ COM(2019) 640 final.

⁽⁶⁾ COM(2020) 380 final.

⁽⁷⁾ COM(2020) 381 final.

⁽⁸⁾ COM(2020) 456 final.

⁽⁹⁾ COM(2020) 329 final.

⁽¹⁰⁾ SWD(2020) 140 final.

⁽¹¹⁾ SWD(2018) 49 final, https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/sites/maritimeaffairs/files/swd-2018-49_en.pdf.

⁽¹²⁾ Lásd ugyanott.

3.3.1 Eszerint a pillér szerint a kikötők és kikötő-üzemeltetők kiemelt szerepet játszhatnak abban, hogy fenntarthatóan fejlődjenek a kék gazdaság középpontjában lévő tevékenységek: a part menti turizmus, az akvakultúra, a hajóépítés és olyan egyéb fellendülő ágazatok, mint például a megújuló tengeri energiaforrások az említett tevékenységek és más kék tevékenység innovációjának katalizátoraiként.

3.3.2 Egyetértés van arról, hogy a kikötők egymással együttműködve képesek lesznek az intelligens infrastruktúrák számára forrásokat mozgósítani, valamint hozzájárulni a tengeri források dekarbonizációjához.

3.3.3 A tervben foglalt konkrét intézkedések két egyedi célkitűzés teljesítését teszik lehetővé: „a kikötők mint az Atlanti-óceán kereskedelmi kapui”, valamint „a kikötők mint a vállalkozások katalizátorai”.

3.4 A **II. pillér** a jövőben szükséges megfelelő kék kompetenciák megteremtésére és az óceán ismeretére helyezi a hangsúlyt, hogy fiatal tehetségeket vonzzon a kék gazdaságba, és a versenyképességet is fokozza.

3.4.1 Ennek a pillérnek a középpontjában a képzetesebb és tájékozottabb generációk nevelésének szükségessége áll.

3.4.2 Ennek érdekében a 2.0-ás cselekvési terv a pillér konkrét célkitűzéseiként „minőségi oktatást, képzést és egész életen át tartó tanulást”, valamint „az óceánokkal kapcsolatos ismeretek” megszilárdítását nevezi meg.

3.5 A **III. pillér** a megújuló tengeri energiára mint a klímasemleges gazdaságra való átállás központi elemeire helyezi a hangsúlyt.

3.5.1 A közlemény megemlíti, hogy az EU atlanti térsége vezető szerepet tölt be és egyben kísérleti terep is az új típusú megújuló tengeri energiaforrások fejlesztésében. Azt is megemlíti, hogy „a fejlesztés következő lépcsőfokának eléréséhez, amely nevezetesen a sikeres prototípusok kereskedelmi érettsége, alapvető fontosságú a technológiai vezető szerep megőrzése, a tehetségek megtartása és megfizethető tiszta energiák biztosítása, figyelembe véve a tengeri környezetre gyakorolt lehetséges hatásokat és mérséklésük módját”.

3.5.2 A 2.0-ás cselekvési terv szerint a következő célkitűzést konkrét és kellően meghatározott intézkedésekkel kell megvalósítani: „a karbonsemlegesség előmozdítása megújuló tengeri energia révén”.

3.6 A **IV. pillér** az egészséges óceánokra és a reziliens partvidékekre vonatkozik.

3.6.1 Az EU atlanti partvidéke veszélyeztetett terület, figyelembe véve az ezen a területen folytatott nagyszámú emberi tevékenységet.

3.6.2 Ehhez még hozzáadódnak a heves viharok, az esőzések, az erózió és a tengerszint folyamatos, gyorsuló ütemben történő emelkedésének negatív hatásai, amelyek egyre inkább súlyosbodnak, mivel az éghajlatváltozás az extrém meteorológiai jelenségek szaporodását okozza.

3.6.3 A zaj és a tengeri szennyezés – különösen a műanyagokból eredően – rendkívül magas szintet ér el, ami károsítja a természeti kincseket és a gazdasági tevékenységeket.

3.6.4 A cselekvési terv szerint az éghajlati kockázatok kezelésére és az azokhoz való alkalmazkodás érdekében intézkedéseket kell hozni. Emellett intézkedéseket kell hozni például a körforgásos gazdaság, a szennyezőanyag-mentesség, az energiahatékonyság és a biológiai sokféleség megőrzése mint a fejlődés és a munkahelyteremtés vezérelve érdekében.

3.6.5 E megközelítés érdekében a 2.0-ás cselekvési terv a pillér konkrét célkitűzéseiként „a partvidékek fokozott rezilienciáját” és „a tengerszennyezés elleni küzdelmet” határozza meg.

3.7 A **cselekvési terv irányítását** illetően a terv koordinációs, végrehajtási és jelentéstételi intézkedéseket, illetve forrás- és pénzeszköz-mozgósítási intézkedéseket javasol.

3.7.1 A **koordinációt** tekintve két szintről beszélhetünk: a szakpolitikai koordinációról, amely az atlanti régióban részt vevő országok tengeri ügyekért felelős kijelölt minisztereinek feladata, illetve a regionális koordinációról, amelyet az atlanti stratégia bizottsága biztosít. Ez a bizottság magában foglalhatja a part menti és egyéb régiók képviselőit.

3.7.2 A **végrehajtás és jelentéstétel** folyamatát szabályok határozzák meg az eljárások tisztázására.

3.7.2.1 Az állami és magánszektor érdekelt feleinek a cselekvési terv végrehajtására, valamint a nyomonkövetési és jelentéstételi mechanizmusra vonatkozó több előfeltételnek kell megfelelniük. Az EU és az érintett tagállamok megosztott felelőssége szintén kiemelt figyelmet kap.

3.7.2.2 A nyomonkövetési és értékelési mechanizmus célja a cselekvési terv előrehaladásának követése, valamint annak felmérése, hogy mennyire sikerül teljesítenie a célkitűzéseit. Ez a terv esetleges jövőbeli módosításait alapozhatja meg.

3.7.3 **A források és pénzeszközök mozgósítását** tekintve ki kell emelni néhány szempontot.

3.7.3.1 Kiemelten szerepel a tervben, hogy az uniós költségvetésben nincsenek források elkülönítve az atlanti térségre vonatkozó cselekvési tervre, amely elsősorban olyan forrásokra és pénzügyi eszközökre hagyatkozik, amelyek nemzeti vagy európai uniós szinten mozgósíthatók.

3.7.3.2 A dokumentum megadja azoknak a forrásoknak, programoknak és mechanizmusoknak a listáját, amelyekre az EU és a part menti régiók támaszkodhatnak.

4. Általános észrevételek

4.1 Az EGSZB helyesli, hogy az Európai Bizottság olyan felülvizsgált cselekvési tervet nyújt az atlanti régióknak, amely magába építi a nemrég elfogadott különböző európai ágazati stratégiákat.

4.2 Az EGSZB üdvözli, hogy az Európai Bizottság belefoglalta ebbe a felülvizsgált tervbe az atlanti régió tengerstratégiájáról és az előző cselekvési tervről készített véleményeiben található megfigyeléseit és ajánlásait, különösen a tematikus fókusszal, az irányítási struktúrával és a nyomonkövetési kerettel kapcsolatban.

4.3 Az EGSZB üdvözli a 2.0-ás cselekvési tervhez elfogadott strukturáltabb megközelítést, amely tematikus fókuszot követ a végrehajtandó intézkedések alulról építkező konzultációk féлдős értékelésének eredményeként történő megállapításához.

4.4 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a kiválasztott tematikus területek megfelelnek az európai fenntarthatósági célkitűzéseknek, amelyek érintik a kék gazdaság tevékenységeinek fejlődését, a képzettséget igénylő munkahelyek létrehozását és az óceánokkal kapcsolatos ismereteket, a dekarbonizáció és a tiszta energiára való áttérés elősegítését, illetve a természeti kincsek és part menti ökoszisztémák helyreállítását és védelmét.

4.5 Az EGSZB azt ajánlja, hogy a kék készségek kifejlesztése kapcsán vezessenek be olyan intézkedéseket, amelyek a tengerészeti szakmák tanterveinek meghatározásakor nagyobb mértékben teszik lehetővé a szakmai tapasztalat beszámítását.

4.6 Az EGSZB ugyanakkor helyteleníti a halászat és a turizmussal kapcsolatos célkitűzések és intézkedések hiányát, hiszen a kék gazdaságon belül ennek a két ágazatnak a legnagyobb a jelentősége a bruttó hozzáadott értékhez és a munkahelyteremtéshez történő hozzájárulás, illetve az atlanti régió által közvetlenül lefedett területek tengeri ökoszisztémájára kifejtett hatás tekintetében. Azt ajánlja ezért az Európai Bizottságnak, hogy helyezzen nagyobb hangsúlyt ezekre a tevékenységekre a cselekvési tervben, és így hidalja át ezt a hiányt.

4.7 Az EGSZB hibának tartja azt is, hogy az Európai Bizottság nem határozott meg egyedi intézkedéseket és célokat a szigetcsoportokra vonatkozóan. Ezek a térségek ugyanis legkülső régiók, amelyekben a tengeri gazdaság súlya még jelentősebb, mint az Atlanti-óceán térségének többi részén. Javasoljuk ezért, hogy az Európai Bizottság ilyen intézkedésekkel és célokkal is egészítse ki a cselekvési tervet.

4.8 Az EGSZB kiemeli, hogy a nyomonkövetési keret megvalósításának köszönhetően javulni fog a minőség és az átláthatóság. Ez lehetővé fogja tenni a terv jövőbeli módosításainak kiigazítását aszerint, hogy a végrehajtás mennyire hatékony, és a célkitűzések mennyire sikeresen teljesülnek.

4.9 Az EGSZB sajnálattal állapítja meg, hogy az Európai Bizottság nem fontolta meg a korábbi véleményeiben megfogalmazott, az atlanti makrorégióknak a balti-tengeri régió és a Duna régió mintájára való létrehozásáról, illetve az Atlanti Fórum visszaállításáról szóló ajánlásait.

5. Részletes megjegyzések

5.1 Az EGSZB úgy véli, meg kell vizsgálni, hogy a 2.0-ás cselekvési terv összeegyeztethető-e az európai tengerügyi stratégiával, azaz az Európai Unió **integrált tengerpolitikájával** ⁽¹³⁾.

5.2 Az integrált tengerpolitika egy olyan szakpolitikai keret, amelynek célja valamennyi tengeri tevékenység és part menti régió fenntartható fejlődése az óceánokkal, a tengerekkel, a szigetekkel, a part menti és a legkülső régiókkal, valamint a tengeri ágazatokkal kapcsolatos szakpolitikák összehangolása által, illetve horizontális támogatások alkalmazásával.

5.3 Az integrált tengerpolitika fő céljai és cselekvési területei a következők: az óceánok és tengerek fenntartható használatának maximalizálása; a tengerpolitika tudás- és innovációs alapjának felépítése; az életszínvonal javítása a part menti régiókban; az EU-nak a nemzetközi tengerügyek terén betöltött vezető pozíciójának elősegítése a nemzetközi óceánpolitikai irányítás szintjén való megerősített együttműködés által, valamint – európai szinten – az európai szomszédságpolitika által; végezetül pedig a tengeri Európa láthatóságának növelése.

5.4 Az integrált tengerpolitika a következő egymással összefüggő cselekvési területekre terjed ki: kék növekedés ⁽¹⁴⁾; tengeri adat- és tudásbázis ⁽¹⁵⁾; tengeri területrendezés; továbbá integrált tengerfelügyelet.

5.5 Az EGSZB azt ajánlja, hogy az ebben az összefüggésben előállított információk, adatok és ismeretek legyenek szabadon és ingyenesen, de adott esetben titoktartási feltételekkel vagy fenntartásokkal hozzáférhető a szervezetek, a tudomány és az oktatás, valamint a tengerrel kapcsolatos projektek számára. Ennek kapcsán az EGSZB javasolja, hogy hatékony, hozzáférhető és interoperábilis adatbázisok létrehozása céljával hangolják össze jobban az atlanti régió különböző ellenőrző szerveinek munkáját.

5.6 Az EGSZB szerint a stratégiai dokumentumoknak, így az atlanti régió tengerstratégiájának is egyértelműnek és tömörnek kell lennie a célkitűzések és az elérésükhöz javasolt szabályok megfogalmazását illetően. Ezért az EGSZB azt javasolja, hogy a dokumentum a hozzá hasonló stratégiai dokumentumok szempontjából alapvető kérdések mentén legyen kidolgozva.

5.7 Az EGSZB szerint a 2.0-ás cselekvési terv nagy jelentőséggel bír a kék gazdaság és a növekedés szempontjából, valamint elismeri azok értékét, ami pozitív. Ugyanakkor az EGSZB ajánlja, hogy megfelelő mértékben vegyék figyelembe a tengeri területek rendezésének és kezelésének, valamint a nemzetközi partnerségeknek a fontosságát.

5.8 **A tengeri területek rendezését és kezelését** illetően az óceánokra gyakorolt emberi befolyás fokozódása, valamint a tengeri területek iránti kereslet és az értük való verseny gyors fokozódása – többek között halászati tevékenységek, megújuló energiaellátásra szolgáló tengeri létesítmények és az ökoszisztémák védelme céljából – egyértelművé tette, hogy sürgősen szükség van az óceánok integrált kezelésére, illetve egy tengeri területrendezésre szolgáló keret megalkotására ⁽¹⁶⁾.

5.8.1 Az EGSZB úgy véli, hogy a konfliktusok jobb kezelésének és a különböző tengeri tevékenységek közötti fokozottabb szinergiáknak köszönhetően a megfelelő tengeri területrendezés elősegíti a tengeri gazdaságok fenntartható fejlődését és a tengeri erőforrások felhasználását, ami összhangban van az Európai Parlament 2020. január 15-i állásfoglalásával, amely kék dimenzióval szándékozik felruházni az európai zöld megállapodást.

5.8.2 Egy közös európai tengeri területrendezési keretnek számos előnye van: elősegíti az ágazatok közötti konfliktusok rendezését, valamint szinergiát teremt a különböző tevékenységek között; ösztönzi a beruházásokat kiszámíthatóság, átláthatóság és egyértelmű szabályok biztosítása által; érvényesíti a tagállamok közötti határokon átnyúló együttműködést az energiatermelő hálózatok és platformok, a tengeri utak, a földgázvezetékek, a tengeralatti kábelek és egyéb tevékenységek megtervezése terén, illetve a védett területek összefüggő hálózatának megvalósítása terén is; továbbá védi a környezetet a környezeti hatások, illetve a területek sokrétű felhasználási lehetőségeinek korai felismerése által.

5.8.3 A tengeri területrendezési programok meghatározása, valamint a területrendezés fejlesztése a megvalósításának 2021-es határidejét betartva, továbbá a területrendezési programok különböző tagállamok közötti összehangolása hozzájárul az atlanti régió tengerstratégiájában és az integrált tengerpolitikában megfogalmazott, környezeti, társadalmi és gazdasági fenntarthatóságra vonatkozó célkitűzések megvalósulásához.

⁽¹³⁾ COM(2007) 575.

⁽¹⁴⁾ COM(2012) 494; COM(2014) 254; COM(2008) 768; COM(2013) 229; COM(2014) 008; COM(2014) 086; Stratégiai ütemterv: „Building Energy efficiency for Europe”.

⁽¹⁵⁾ Stratégiai ütemterv: „Marine Knowledge 2020” [SWD(2014) 0149].

⁽¹⁶⁾ 2014/89/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 257., 2014.8.28., 135. o.).

5.8.4 Az EGSZB úgy gondolja, hogy a tengeri területrendezést be kell építeni az atlanti térség tengeri stratégiájának részét képező 2.0-ás cselekvési tervbe. Enélkül nehéz biztosítani a kék gazdaság fenntartható fejlődését mind a környezetvédelem és a társadalom, mind a projektekbe való beruházások szempontjából.

5.8.5 Az EGSZB azt javasolja, hogy a 2.0-ás cselekvési terv helyezzen hangsúlyt arra, hogy a tengeri területrendezés fontos a kék gazdaság fejlődése szempontjából, különösen az I., II. és IV. pillér tekintetében.

5.8.6 Az EGSZB azt is javasolja, hogy a tervezett nyomon követés és értékelés a tengeri területrendezés keretében történjen a releváns mutatók szerint, valamint hogy a finanszírozáshoz való hozzáférés előfeltételeként írják elő, hogy a projektek megfelelően kezelt tengeri területeken valósuljanak meg.

5.9 Ami a **tagállamok közötti és nemzetközi partnerségeket** illeti, az EGSZB szerint egyértelműen meghatározott célokra és szabályokra van szükség.

5.9.1 Az Atlanti-óceán medencéjéhez több partvidék tartozik, és az óceán nem rendelkezik határokkal. Az EGSZB ezért úgy véli, hogy a 2.0-ás cselekvési terv négy pillérének keretében partnerségeket kellene tervezni társadalmi, környezetvédelmi és gazdasági téren, illetve az innováció és a tudományos kutatás terén is.

5.9.2 Úgy véli, hogy a tagállamok egymás között meghatározott szabályai mellett külön figyelmet kell szentelni az európai harmadik országokkal – például az Egyesült Királysággal, Norvégiával és Izlanddal – kötött partnerségekre. Az EGSZB szerint különösen az Egyesült Királyság esetében kiemelt figyelmet kell fordítani azokra az intézkedésekre, amelyek megakadályozzák az információvesztést vagy az együttműködés aláadását.

5.9.3 Annak ellenére, hogy a kék gazdaság fejlesztése az EU parti tagállamainak felségterületéhez tartozó projektek előmozdítását tűzi ki célul, az EGSZB ajánlása szerint az atlanti térség tengeri stratégiájának részét képező cselekvési terv határozza meg átfogó iránymutatásokat a transzatlanti partnerségekhez, illetve az Amerika atlanti-óceáni partján elhelyezkedő államokkal és az afrikai országokkal való partnerségek kialakításához ⁽¹⁷⁾.

5.10 **A források és pénzeszközök mozgósítását** illetően az EGSZB azt javasolja, hogy a 2.0-ás cselekvési terv egyértelműen és ellentmondások nélkül határozza meg a finanszírozási forrásokat, a források kiosztásának szabályait és a projektek teljesítményének nyomon követésével és értékelésével kapcsolatos szabályokat.

5.10.1 Az EGSZB üdvözli, hogy – ahogy azt az Európai Bizottság közleménye is jelezte – a cselekvési tervben meghatározott intézkedések végrehajtásának sikerességéhez a nemzeti és európai uniós költségvetésből, illetve magánforrásokból eredő közberuházások egyaránt szükségesek.

5.10.2 Ezért a közlemény felsorol olyan forrásokat és programokat, amelyekre a tagállamok és régióik támaszkodhatnak. Az EGSZB azt ajánlja, hogy ez a lista legyen teljes, és tartalmazzon más finanszírozási mechanizmusokat is, így például az Európai Gazdasági Térség (EGT) támogatási mechanizmusát ⁽¹⁸⁾, amely különösen hasznos a harmadik országokkal a jövőben kialakítandó európai partnerségekben.

5.10.3 Az EGSZB úgy gondolja, hogy egy stratégiai dokumentum, például az Atlanti-óceán térségére vonatkozó tengerstratégia nem merülhet ki a finanszírozási források összegének meghatározásában, hanem általános irányt is ki kell jelölnie a projektek jóváhagyásához.

5.10.4 Az EGSZB azt javasolja, hogy a finanszírozási döntések megalapozásához alakítsanak ki egy jól meghatározott mutatókból álló nyomonkövetési és értékelési mátrixot, amely kifejezetten figyelembe veszi többek között az innovációt, a tudományos kutatást, az ökológiai fenntarthatóságot, illetve a társadalmi fejlődéshez és a rendezett tengeri környezetbe történő integrációhoz való hozzájárulást.

⁽¹⁷⁾ Példa bevált gyakorlatra az óceánokkal való fenntartható gazdálkodással foglalkozó magas szintű munkacsoport (High Level Panel for a Sustainable Ocean Economy), amelynek 14 ország – köztük kettő (Portugália és Norvégia) európai állam – a tagja.

⁽¹⁸⁾ EGT-támogatások – Az EGT és Norvégia támogatásai azzal magyarázhatók, hogy Izland, Liechtenstein és Norvégia részt vesz a belső piacon az EGT-megállapodásban meghatározott területeken.

5.10.5 **Az EGSZB határozottan javasolja egy olyan különálló finanszírozási csatorna létrehozását, amely más európai medencék és egyéb, európai közfinanszírozásban részesülő ágazatok számára már elérhető.** Az atlanti térségre vonatkozó cselekvési terv végrehajtása valójában nem elsődleges célja a listán szereplő egyik forrásnak vagy programnak sem, ami csökkenti megvalósulásának esélyét.

Kelt Brüsszelben, 2021. január 27-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

I. MELLÉKLET

AZ ATLANTI TÉRSÉG ⁽¹⁾

⁽¹⁾ ECO/306 – CESE 1298/2012.

AZ ATLANTI TÉRSÉG – legkülső régiók

II. MELLÉKLET

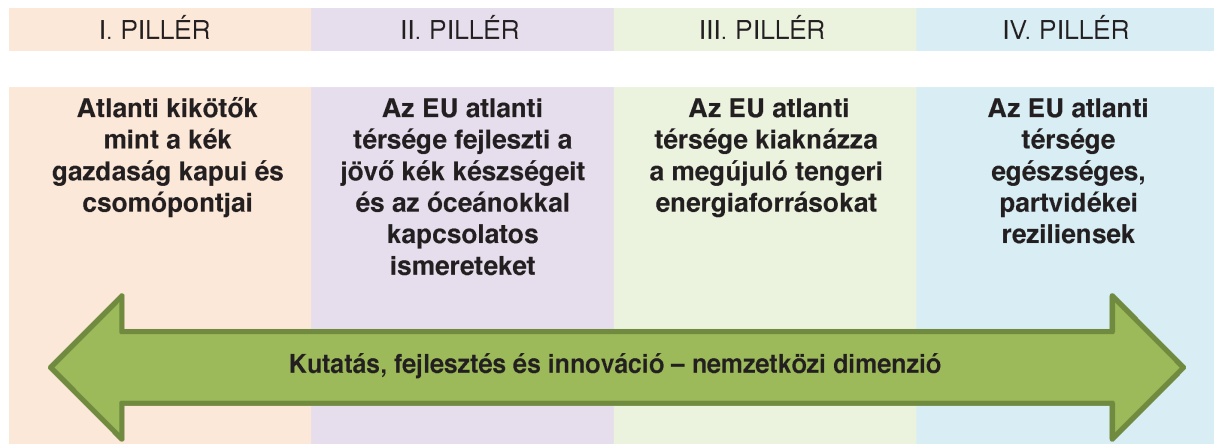
**EGY FŐRE JUTÓ REGIONÁLIS (NUTS II SZINTŰ) GDP
PPS, EU-28**

RÉGIÓ	2009	2017
PORTUGÁLIA		
Észak-Portugália	63,6	65
Algarve	84,6	83
Közép-Portugália	66,5	67
Lisszaboni régió	112,4	100
Alentejo	72,2	72
Azori-szigetek autonóm régió	75,2	68
Madeira autonóm régió	104,9	73
SPANYOLORSZÁG		
Kanári-szigetek	87,3	75
Andalúzia	79,1	68
Galicia	92,7	82
Asztúria	95,8	82
Kantábria	100,0	83
Baszkföld	134,4	121
FRANCIAORSZÁG		
Aquitania	96,3	91
Poitou-Charentes	86,4	83
Loire mente	96,4	94
Bretagne	90,5	88
Alsó-Normandia	84,1	81
Felső-Normandia	93,0	88
EGYESÜLT KIRÁLYSÁG		
Cornwall és Scilly-szigetek	71,9	68
Devon	86,5	77

RÉGIÓ	2009	2017
Hampshire és Wight-sziget	110,3	104
Dorset és Somerset	93,5	81
Kelet-Wales	99,3	94
Nyugat-Wales és a Völgyvidék	68,4	66
Gloucestershire, Wiltshire és Bristol/Bath térsége	114,1	106
Merseyside	79,2	79
Lancashire	83,4	84
Cheshire	113,1	128
Cumbria	87,6	89
Délnyugat-Skócia	99,9	
Skót-felföld és skót szigetek	84,4	93
Észak-Írország	83,0	81
ÍRORSZÁG		
Határ menti régió, Közép-Írország és Nyugat-Írország	88,6	
Dél-Írország és Kelet-Írország	142,0	

Forrás: Eurostat. Egy főre jutó GDP 2009-ben és 2017-ben.

III. MELLÉKLET

A 2.0-ÁS CSELEKVÉSI TERV TEMATIKUS PILLÉREI ⁽¹⁾

⁽¹⁾ COM(2020) 329 final.

IV. MELLÉKLET

A 2.0-ÁS CSELEKVÉSI TERV CÉLJAI ÉS INTÉZKEDÉSEI

I. PILLÉR: ATLANTI KIKÖTŐK MINT A KÉK GAZDASÁG KAPUI ÉS CSOMÓPONTJAI

A pillér **két egyedi célt** és számos intézkedést tartalmaz:

1. cél: A kikötők mint az Atlanti-óceán kereskedelmi kapui

Intézkedések

- A TEN-T tengeri gyorsforgalmi utak fejlesztése az atlanti térségben
- Zöld kikötők hálózatának létrehozása 2025-ig
- Rövid távú tengeri fuvarozási útvonalak támogatása az atlanti térségben Írország hatékonyabb bevonása érdekében
- A cseppfolyósított földgázra vonatkozó atlanti stratégia elindítása
- Ökológiai ösztönző programok kidolgozása a kikötői infrastruktúra korszerűsítése érdekében
- Hulladékgazdálkodási tervek közös kidolgozása az atlanti kikötők számára

2. cél: A kikötők mint a vállalkozások katalizátorai

Intézkedések

- Kék akceleratorprogram kidolgozása az atlanti kikötők számára az innovatív vállalkozások fejlesztése érdekében
- A bevált gyakorlatok megosztása, eszmecsere, közös problémamegoldás
- Az adatgyűjtés kiterjesztése a nem hagyományos (logisztikai) adatokra
- A kommunikáció javítása és a kikötők gazdasági lehetőségeire vonatkozó adatok rendelkezésre állásának fokozása

II: PILLÉR: A JÖVŐ KÉK KÉSZSÉGEI ÉS AZ ÓCEÁNOKKAL KAPCSOLATOS ISMERETEK

A pillér **két egyedi célt** és számos intézkedést tartalmaz:

3. cél: Minőségi oktatás, képzés és egész életen át tartó tanulás

Intézkedések

- A kék készségek tekintetében az EU atlanti térségében mutatkozó hiányok feltérképezése
- Adatgyűjtés összehangolása a kék életpályák területén
- Üzleti intelligencia rendszer létrehozása és kapcsolattartó központok támogatása a vállalkozások és a képzésszolgáltatók közötti hatékonyabb együttműködés érdekében

- A társaktól való tanulás révén azoknak az inspirációként szolgáló bevált gyakorlatoknak az azonosítása, amelyek lehetővé teszik a munkáltatók és az álláskeresők összekapcsolását
- A munkalehetőségeket kínáló meglévő információs platformok előnyeinek kihasználása és a bennük rejlő lehetőségek kiaknázása a kék munkahelyek vonatkozásában

4. cél: Óceánokkal kapcsolatos ismeretek

Intézkedések

- Az Atlanti-óceánnal kapcsolatos ismeretekre vonatkozó kísérleti tanterv bevezetése
- 25 kék iskola létrehozása az atlanti térségben 2025-ig
- Az óceánokkal kapcsolatos ismeretekkel összefüggő projektelem (az ismeretek terjesztése) megvalósítása a kapcsolódó projektekből
- Az Atlanti-óceán egészére kiterjedő ifjúsági fórum kihasználása
- A polgárok bevonása az óceánnal kapcsolatos fellépésekbe az EU atlanti térségében
- A polgárok bevonása a Tengerszéli Európai Napjára, az Óceánok Világnapjára, valamint a jövőben létrehozandó EU4Ocean platform égisze alatt szervezett tevékenységekbe

III. PILLÉR: MEGÚJULÓ TENGERI ENERGIA

A pillér **egy egyedi célt** és számos intézkedést tartalmaz:

5. cél: A karbonsemlegesség előmozdítása megújuló tengeri energia révén

Intézkedések

- Egyedi célkitűzések meghatározása megújuló tengeri energia hasznosítására vonatkozóan az atlanti térségben, figyelembe véve azok környezeti hatásait
- A legalkalmasabb helyek meghatározása a megújulóenergia-termelő berendezések (köztük offshore szélparkok) és a szomszédos kikötők számára az atlanti térségben, figyelembe véve a tengeri környezetre gyakorolt lehetséges hatásokat
- Ösztönzők bevezetése a megújuló energia előállítására szolgáló innovatív létesítmények telepítése vonatkozásában
- Különböző, az atlanti térségre kiterjedő, megújuló tengeri energiával kapcsolatos kezdeményezések összevonása az európai stratégiai energiatechnológiai terv (SET-terv) filozófiájára alapozva és elősegítve az abban megfogalmazott célkitűzések megvalósulását
- Megfelelő kommunikációs eszközök útján a nyilvánosság tájékoztatása az atlanti térség megújuló tengeri energiaforrásairól
- Az együttműködés szorosabbra fűzése az európai óceánenergia-közösségen belül
- Egyedi óceánenergia-keret kialakítása az atlanti térségben lévő uniós szigetek számára

IV. PILLÉR: EGÉSZSÉGES ÓCEÁN ÉS REZILIENS PARTVIDÉKEK

A pillér **két egyedi célt** és számos intézkedést tartalmaz:

6. cél: A partvidékek fokozott rezilienciája

Intézkedések

- Az éghajlatváltozás miatt egyre gyakoribbá váló viharok és áradások kezelésére szolgáló átfogó figyelmeztető és megfigyelő rendszer bemutatása
- Szinergiák kialakítása a part menti területek megfigyelésére és védelmére, valamint a figyelmeztetésre és nyomon követésre meglévő uniós infrastruktúrák között, valamint a helyszíni óceánmegfigyelő-állomások létrehozásának elősegítése
- Vizsgálati terek és kísérleti területek létrehozása a partvidékek védelmét szolgáló módszerek tesztelése és a természet alapú megoldások előmozdítása érdekében
- A fenntartható gyakorlatok előmozdítása a part menti és a tengeri turizmusban
- A part menti területek éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodására vonatkozó nemzeti és regionális stratégiák és intézkedések nyilvántartásának elkészítése, összekapcsolása a kockázatértékelésekkel és a kockázatkezelési tervekkel, valamint a bevált gyakorlatok megosztása
- Tájékoztató kampányok szervezése az atlanti térség part menti közösségei számára
- A fiatalok és a part menti közösségek felvilágosítása a partvonal alakulásával és a tengerszint-emelkedéshez való alkalmazkodás módjaival kapcsolatban
- A tengeri területrendezés part menti területek alkalmazkodása, rezilienciája tekintetében történő alkalmazásával kapcsolatos bevált gyakorlatok és a vonatkozó környezeti hatásvizsgálatok (KHV⁽¹⁾, SKV⁽²⁾, MV⁽³⁾) megosztása.
- A part menti vizes élőhelyek feltérképezése megőrzésük, valamint szénelnyelő szerepük megfigyelése érdekében

7. cél: A tengerszennyezés elleni küzdelem

Intézkedések

- A „hulladékmentes” part menti közösségekre vonatkozó kísérleti projekt kidolgozása
- A rendelkezésre álló eszközök felhasználása a tengeri hulladék főbb forrásainak, útvonalainak és képződési helyeinek meghatározásához csakúgy, mint a véletlen vagy szándékos szennyezés észleléséhez
- A körforgásos gazdaságon alapuló üzleti kezdeményezések támogatása, ösztönzők és környezetvédelmi tanúsítási rendszerek kidolgozása

(¹) Az Európai Parlament és a Tanács 2011. december 13-i 2011/92/EU irányelve az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról (HL L 26., 2012.1.28., 1. o.), a 2014/52/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 124., 2014.4.25., 1. o.) módosított szövegváltozatában.

(²) Az Európai Parlament és a Tanács 2001/42/EK irányelve (2001. június 27.) bizonyos tervek és programok környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról (HL L 197., 2001.7.21., 30. o.).

(³) A Tanács 1992. május 21-i 92/43/EGK irányelve a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről (HL L 206., 1992.7.22., 7. o.), a 97/62/EK tanácsi irányelvvel (HL L 305., 1997.11.8., 42. o.), az 1882/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL L 284., 2003.10.31., 1. o.), a 2006/105/EK tanácsi irányelvvel (HL L 363., 2006.12.20., 368. o.) és a 2013/17/EU tanácsi irányelvvel (HL L 158., 2013.6.10., 193. o.) módosított szövegváltozatában.

- Közös kezdeményezések elindítása a probléma nyilvánosság általi felismerésének elősegítése érdekében, pl. strandnapok, amelyeken a közösségek összegyűlnek és megtisztítják a strandot
  - Hulladékhalászó kezdeményezések támogatása, amelyek arra ösztönzik a halászokat, hogy a rendes halászati tevékenységük végzése során a hálókba akadt hulladékot kivigyék a partra
  - Az OSPAR-egyezmény keretében a tengeri hulladékról szóló regionális cselekvési tervben foglalt kollektív intézkedések végrehajtásának vállalása
  - A tengervédelmi stratégiáról szóló uniós keretirányelvben az uniós tagállamok számára előírt, a tengeri hulladékkal és a víz alatti zajjal szembeni összehangolt és hatékony fellépések végrehajtásának támogatása
  - Az uniós polgári védelmi mechanizmus, valamint a lisszaboni megállapodás és a Bonni Megállapodás keretében a szándékos és véletlen szennyezés hatékony megelőzése, valamint az arra való felkészültség és válaszadás érdekében végzett munka támogatása
  - Az ágazatok közötti együttműködés támogatása az összehangolt tengeri és partvidéki válaszadás érdekében
-

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az EU 2030-ra vonatkozó éghajlatvédelmi törekvésének fokozása – Beruházás a klímasemleges jövőbe az európai polgárok érdekében

(COM(2020) 562 final)

(2021/C 123/09)

Előadó: **Arnold Puech d'Alissac (FR/I)**

Társelőadó: **Jan Dirx (NL/III)**

Felkérés:	Európai Bizottság, 2020.11.11.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Illetékes szekció:	„Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2021.1.11.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2021.1.27.
Plenáris ülés száma:	557.
A szavazás eredménye:	216/6/3
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB melegen üdvözlí *Az EU 2030-ra vonatkozó éghajlatvédelmi törekvésének fokozása – Beruházás a klímasemleges jövőbe az európai polgárok érdekében* című európai bizottsági közleményt. Az Európai Bizottság azon döntése, hogy az üvegházhatásúgáz-kibocsátás 2030-ig történő csökkentésére vonatkozó célértéket 55 %-ra növelte, nagyrészt összhangban van az EGSZB európai klímarendeletről szóló korábbi véleményével.

1.2 A köztes célértékekből kiindulva nettó nulla kibocsátással dolgozni csak azzal a feltétellel lehetséges, hogy garantált a rendszer integritása, beleértve a kibocsátás és a szén-dioxid-elynyelés pontos kiszámítását.

1.3 Az EGSZB nagyon fontosnak tartja, hogy a polgároknak és a szociális partnereknek módjuk legyen megismerni, hogy e kibocsátási célok hogyan valósíthatók meg, és hogy ez mit jelent munkájukra és életükre nézve. Ez alapvető az összes jövőbeli intézkedés támogatása szempontjából. Ezért olyan intézkedéseket kell hozni, amelyek garantálják, hogy a kockázatokban és lehetőségekben mindenki egyenlően osztozzon a biztonság és a stabilitás megteremtése érdekében.

1.4 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a Covid19-válságot követő helyreállítással összefüggő kiadásokat ambiciózus éghajlat-politikai intézkedésekkel kell ötvözni. Ez azért szükséges, hogy elkerüljük a pazarlást és az eszközök értékvesztését, amelyek később további erőforrásokat emésztene fel. Biztosítani kell, hogy ezeket a beruházásokat ténylegesen a fenntartható éghajlat-politika szellemében használják fel, amely a polgárokat állítja a középpontba.

1.5 Az Európai Bizottság 2021 júniusáig kívánja előterjeszteni a szükséges részletes jogalkotási javaslatokat. Az EGSZB arra kéri a társjogalkotókat, hogy ne lépjék túl ezt az időkeretet, és 2021 decemberéig zárják le a jogalkotási folyamatot, mert máskülönben a 2030-as célérték elérésére rendelkezésre álló időkeret túlságosan szoros lesz.

1.6 Az EGSZB javasolja, hogy az Európai Bizottság adjon elsőbbséget a megújuló tüzelőanyagokra való átállásra vonatkozó európai jogszabályok aktualizálásának.

1.7 Az EGSZB szerint a taxonómiai rendelethez tartozó felhatalmazáson alapuló jogi aktusban tükröződniük kell a Next Generation EU helyreállítási alap keretében a mezőgazdaság tekintetében meghatározott új éghajlat-politikai célkitűzéseknek, biztosítva egy méretezhető átállást. A jelenlegi javaslatok szerint a felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak a réstermelés számára irányoz elő az átállást célzó eszközöket. Csak az éghajlatbarát mezőgazdaságra való holisztikus átállás fogja biztosítani a jövőben az élelmiszer-ágazat fenntarthatóságát. Az élelmiszerláncnak növelnie kell a fenntartható beruházások és támogatások mértékét, hogy lendületet adjon az átállásnak.

1.8 Az EGSZB célzott uniós biogazdasági programot szorgalmaz, amely megkönnyíti a beruházást, és a közösségeken és a mezőgazdasági üzemeken alapuló ellátási láncokat hoz létre.

1.9 Az EGSZB felhívja a figyelmet a hatásvizsgálatban szereplő következtetésre, amely szerint az üvegházhatásúgáz-kibocsátás 55 %-os csökkentése 2030-ig nemcsak ráállítaná az EU-t a klímasemlegességhez vezető útra, hanem az uniós vállalkozásokat és ipart is globális úttörővé tenné. Ennek során az EU-nak gondoskodnia kell arról, hogy kereskedelempolitikája és kereskedelmi megállapodásai összhangban álljanak az éghajlatpolitikai törekvéseivel. Ajánljuk továbbá az Európai Bizottságnak, hogy fordítson külön figyelmet az alacsony jövedelmű harmadik országbeli állampolgárokat érintő lehetséges következményekre.

1.10 Az EGSZB határozottan egyetért az Európai Bizottság azon kijelentésével, hogy a polgárok „[s]zövetségeseink az éghajlatváltozás elleni küzdelemben”, mert meggyőződésünk, hogy „a társadalom minden részének” aktív részvétele elengedhetetlenül szükséges ahhoz, hogy az éghajlat-politika sikeres legyen az EU-n belül. Ezért is ismételjük meg az európai éghajlati paktumban érdekelt feleket tömörítő platform létrehozására vonatkozó javaslatunkat.

1.11 Az EGSZB kéri továbbá a tagállamokat hogy az energiaszegénység jobb mérése felé vezető első lépésként javasolja közös európai szintű kritériumok és mutatók bevezetését, az energiaszegénységről szóló, 2020. október 14-i európai bizottsági ajánlásnak [C(2020) 9600 final] megfelelően.

1.12 Az EGSZB gratulál az Európai Bizottságnak, amely joggal szorgalmazza, hogy gazdaságunk átalakítását számos szakmacsoport esetében az átképzésbe és a továbbképzésbe, valamint az állandó tanulásba való beruházás kísérfje. Továbbá, intézkedéseket kell hozni annak biztosítása érdekében, hogy az új foglalkoztatási lehetőségek elindítsák a tisztességes bérezést és jó munkafeltételeket kínáló munkahelyek számának növekedését.

2. Általános megjegyzések

2.1 Az EGSZB melegen üdvözli Az EU 2030-ra vonatkozó éghajlatvédelmi törekvésének fokozása – Beruházás a klímasemleges jövőbe az európai polgárok érdekében című európai bizottsági közleményt. Az Európai Bizottság azon döntése, hogy az üvegházhatásúgáz-kibocsátás 2030-ig történő csökkentésére vonatkozó célt 55 %-ra növeli, nagyrészt összhangban van az EGSZB európai klímarendeletről szóló korábbi véleményével⁽¹⁾.

2.2 Ellentétben azzal, amit az Európai Bizottság most első alkalommal a 2030-as csökkentési célértékek kapcsolatban javasol, az EGSZB véleményében szereplő 55 %-os csökkentési célérték nem nettó célérték volt – szemben az Európai Bizottság célértékével. Ez azt jelenti, hogy az Európai Bizottság az általunk javasolt célnál alacsonyabbra teszi a léceet.

2.3 Az EGSZB-nek meggyőződése, hogy – mivel az Európai Bizottság az európai klímarendeletben nulla nettó célértéket alkalmaz – a szénelnyelőket végső soron teljes mértékben figyelembe kellene venni. Ennek elérésén munkálkodva logikus a köztes célértékekből kiindulva nulla nettó célértékkel dolgozni. Ez azonban csak azzal a feltétellel lehetséges, hogy garantált a rendszer integritása, beleértve a kibocsátás és a szén-dioxid-elnyelés pontos kiszámítását is.

2.4 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság azon következtetését, amely szerint az üvegházhatásúgáz-kibocsátás 2030-ig történő csökkentésére vonatkozó uniós célértéket 55 %-ra kell növelni. Az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentése javíthatja az életkörülményeket és az egészséget, munkahelyeket teremthet, és csökkentheti az energia-számlákat, feltéve, hogy a szükséges magán- és közberuházások a helyes fenntartható irányban megvalósíthatók, és meg is valósítják őket. Az ambiciózusabb ághajlatváltozási célok kitűzésével az EU globális felelősségvállalásáról is tanúbizonyságot tesz. Úgy gondoljuk azonban, hogy fontos és szükséges rövid időn belül tisztázni, hogyan érhető el az új cél a 2030-ig még hátralevő, viszonylag rövid idő alatt.

2.5 Azt is elismerjük, hogy semmiképpen sem teljesen világos, hogy a meglévő és az új 2030-as célérték elérése során az európai polgároknek és vállalkozásoknak egyéni szinten milyen társadalmi és gazdasági következményekkel kell majd számolniuk. Az EGSZB nagyon fontosnak tartja, hogy a polgároknek és a szociális partnereknek módjuk legyen megismerni, hogy e célok hogyan valósíthatók meg, és hogy ez mit jelent munkájukra és életükre nézve. Ez valamennyi meghozandó intézkedés támogatottsága szempontjából elengedhetetlen, mivel azok tagállamonként és régióként eltérő módon érintik majd az európai polgárokat. Ezért olyan intézkedéseket kell hozni, amelyek garantálják, hogy az e folyamattal összefüggő kockázatokban és lehetőségekben mindenki egyenlően osztozzon a biztonság és a stabilitás megteremtése érdekében.

⁽¹⁾ HL C 364., 2020.10.28., 143. o.

2.6 Ajánljuk az Európai Bizottságnak, hogy fordítson külön figyelmet az alacsony jövedelmű harmadik országbeli állampolgárokat érintő lehetséges következményekre. Az EU-nak törekednie kell arra, hogy minden negatív következményt mérsékeljen. Az EU-nak támogatnia kell a fejlődő országok klímasemlegesség felé tartó fejlődését, szem előtt tartva, hogy a Párizsi Megállapodás szerint jogosultak arra, hogy észszerűség határain belül növeljék üvegházhatásúgáz-kibocsátásaikat.

2.7 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a világiárvány, amellyel most szembe kell néznünk, nem lehet ürügy arra, hogy félretegyük az éghajlatváltozás kezelését. Ellenkezőleg, mint azt az Európai Bizottság is írja, „[a] Covid19-re adott példátlan európai gazdasági válasz egyedülálló lehetőséget kínál arra, hogy a szükséges átalakulásba beruházva felgyorsítsuk a klímasemleges gazdaságra való átállást”. Ahhoz, hogy e helyzetben a lehető leghatékonyabban tudjuk alakítani a szakpolitikát, az EGSZB azt ajánlja az Európai Bizottságnak, hogy az üvegházhatású gázok kibocsátásainak jelenlegi csökkenésével kapcsolatban alaposan vizsgálja meg, hogy hogyan működik a piaci stabilizációs tartalék mechanizmusa (EU ETS) és a vállaláselosztási megközelítés, azzal a céllal, hogy bizonyos mértékben csökkentse a kibocsátások kihasználatlan jogszabályi lehetőségeit.

2.8 Ha most lendületesen dolgozunk a 2030-ig megvalósítandó megemelt csökkentési célérték elérése érdekében, az megkönnyíti a jövő nemzedékei számára, hogy valóban elérjék a klímasemlegesség tekintetében meghatározott 2050-es célértéket. Ugyanis minél kevesebbet tesz az EU a következő tíz évben, annál meredekebb és nehezebb utat kell majd bejárni 2030 után. Az EGSZB ezért örömmel várja az 55 %-os célérték 2030-ig való elérését célzó javaslatokat, amelyeket az Európai Bizottság legkésőbb 2021. júniusig terjeszt majd elő. Változatos eszközkészletet alkalmazó megközelítést ajánlunk, amely a jogszabályokon túlmenően olyan pénzügyi eszközöket is tartalmaz, mint például a referenciamutatókról szóló rendelet és a taxonómiai rendelet. Ezen új megközelítések hatását gondosan értékelni kell.

2.9 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy „[a] gazdaságélénkítési kiadásokat ambiciózus éghajlat-politikai intézkedésekkel kell ötvöznünk, hogy elkerüljük a pazarlást és az eszközök értékvesztését, amelyek később további erőforrásokat emésztenének fel”. Biztosítani kell, hogy ezeket a beruházásokat ténylegesen a fenntartható éghajlat-politika szellemében használják fel, amely a polgárokat állítja a középpontba. Az EGSZB ezzel a Covid19-válság utáni újjáépítésről és helyreállításról szóló javaslatait tartalmazó állásfoglalásában⁽²⁾ már részletesen foglalkozott.

2.10 Az Európai Bizottság a tiszta energiákra való átállás egyik előnyeként említi a fosszilis tüzelőanyagok behozatalától való függőség csökkentését (6. o.). Az EGSZB azonban a legteljesebb mértékben figyelembe kívánja venni ezt a nemzetközi kereskedelmi vonatkozást. A nemzetközi kereskedelmi megállapodásoknak és értékláncoknak meg kell felelniük az ökológiai és fenntartható fejlődés követelményeinek, és a vállalatokra vonatkozó, kellő gondosság elvén alapuló kötelezettségeket kell magukban foglalniuk, vagy ahogyan az Európai Tanács megállapította legutóbbi, decemberi ülésén: „Az EU gondoskodni fog arról, hogy kereskedelempolitikája és kereskedelmi megállapodásai összhangban álljanak az éghajlat-politikai törekvéseivel”. Rendkívül kívánatosnak tartjuk ennek alapos megvizsgálását.

2.11 A hatásvizsgálatok készítése mellett azt is fontos szem előtt tartani, hogy a koronavírus-válság példátlan gazdasági, társadalmi és környezeti következményekkel jár, amelyek maguk is befolyásolják azokat az intézkedéseket, amelyeket az éghajlatváltozás mérséklésére fogunk hozni.

2.12 Az EGSZB hangsúlyozza annak elsődleges fontosságát, hogy az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére vonatkozó cél növelését úgy határozzák meg, hogy azt európai szinten a forrásokkal kellőképpen ellátott Méltányos Átállást Támogató Alap segítse, valamint a polgárok, a munkavállalók és a vállalkozások jövőbeli változásokhoz való alkalmazkodásának támogatását célzó intézkedések egészítsék ki. Az EGSZB-nek kétségei vannak afelől, hogy a többéves pénzügyi keretből rendelkezésre bocsátott 7,5 milliárd euró és a Next Generation EU helyreállítási eszközökből rendelkezésre bocsátott 10 milliárd euró elegendő lesz-e.

3. Jogszabályok

3.1 Az Európai Bizottság 2021 júniusáig kívánja előterjeszteni a szükséges részletes jogalkotási javaslatokat. Az EGSZB sürgeti az Európai Bizottságot, hogy ne lépje túl ezt az időkeretet, és 2021 decemberéig zárja le a jogalkotási folyamatot, máskülönben túlságosan szoros lesz a 2030-as célérték elérésére rendelkezésre álló időkeret. Lehetőség van a rendeletek viszonylag egyszerű módosítására, így például emelni lehet az EU ETS felső határértékének lineáris csökkentési tényezőjét, illetve a közös kötelezettségvállalási rendelet esetében százalékosan csökkenteni lehetne a tagállamonkénti kibocsátási egységeket.

3.2 Az EGSZB a méltányos átállás elveinek szem előtt tartása mellett ajánlja, hogy az Európai Bizottság részesítse előnyben a megújuló tüzelőanyagokra való átállásra vonatkozó európai jogszabályok aktualizálását. A fenntartható energiaforrások fejlesztésének felgyorsításához a fosszilis tüzelőanyagok – például adómentességen és adócsökkentéseken keresztül megvalósuló – közvetlen és közvetett támogatására szánt kiadásokat kell felhasználni. Vagy ahogyan azt a Párizsi Megállapodás (2. cikk) kimondja: „arra [kell törekedni], hogy a pénzügyi források áramlása összhangban álljon az üvegházhatású gázok alacsonyabb szintű kibocsátására és az éghajlatváltozással szembeni ellenálló képesség fejlesztésére irányuló erőfeszítésekkel”. Kitartunk azonban a mellett, hogy ezek az intézkedések nem válhatnak az élelmiszer-termelés kárára, mint azt a Párizsi Megállapodás (a 2. cikk (1) bekezdésének b) pontja) is kimondja.

⁽²⁾ HL C 311., 2020.9.18., 1. o.

3.3 Feltéve, hogy nem kerül veszélybe a rendszer megbízhatósága (nyomon követés, jelentéstétel, ellenőrzés), az EGSZB támogatja az Európai Bizottság azon szándékát, hogy a fosszilis tüzelőanyagok elégetéséből származó összes kibocsátást az EU ETS hatálya alá vonják. Mérlegelni kell azonban a kibocsátási egységek csökkentésének mértékét (a felső határ csökkentése), mert az EU ETS csak így lesz hatékony.

3.4 Az EGSZB üdvözli a károkozás elkerülésének elvét mint kiindulási pontot (5. o.). Ezt a megközelítést az Európai Bizottság a nyolcadik általános uniós környezetvédelmi cselekvési tervre vonatkozó javaslatában (COM(2020) 652 final) is előterjeszti, amelyben kimondja, hogy „az összes uniós kezdeményezés[nek meg kell felelnie] a károkozás elkerülésére vonatkozó környezetvédelmi vállalásnak”. Ennek az „eskünek” a jelentése „a szakpolitikák kialakítására és végrehajtására vonatkozó integrált megközelítés megerősítésé[hez kapcsolódik], különösen azáltal, hogy valamennyi releváns kezdeményezésben és projektben nemzeti és uniós szinten érvényesíti a fenntarthatóság szempontjait”. A 2030-ig megvalósítandó éghajlat-politikai célok növelését illetően egyetértünk az általános érvényesítés és az integráció fontosságával, azonban érdeklődéssel várjuk, hogy az Európai Bizottság milyen intézkedéseket kíván hozni ennek megvalósítása érdekében. Arra is kíváncsiak vagyunk, hogy a megközelítést miért nevezik „elvnek” (miközben az Európai Bizottság más dokumentumaiban „eskü” megnevezéssel említik), és hogy ez az „elv” hogyan viszonyul az EUMSZ 11. cikkéhez és az EUMSZ 191. cikkében rögzített elvekhez.

3.5 Az EGSZB támogatja, hogy az Európai Bizottság a kibocsátáshelyezés elkerülésére szolgáló egyik eszközként – az alacsony szén-dioxid-kibocsátású termékek piacának megteremtése, költség-versenyképes karbonsemleges energiaforrások rendelkezésre állása és finanszírozási programok mellett – az importárúk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmust kíván bevezetni abban az esetben, ha partnereink nem emelik az EU-hoz hasonló mértékben éghajlat-politikai célértékeiket. Fontos figyelmet fordítani a mechanizmus hatékonyságára és megalapozottságára, illetve e mechanizmus alkalmazásának a fejlődő országok esetében jelentkező hatásaira. Ha ezek az intézkedések fékezik bizonyos országok gazdasági fejlődését, akkor kompenzációs intézkedések, például technológiaátadás válhat kívánatosá.

3.6 Az EGSZB azt tanácsolja Európai Bizottságnak, hogy nyújtson aktuális tájékoztatást a jelenlegi uniós éghajlat-politikai és energetikai jogszabályoknak való megfelelés arányáról, valamint arról, hogy milyen kötelezettségsegési eljárások indultak e tekintetben. Javasoljuk továbbá az Európai Bizottságnak, hogy nyújtson világos tájékoztatást honlapján a megújulóenergia-irányelv és az energiahatékonysági irányelv tagállamok általi betartásáról is. Tudna az Európai Bizottság az Európai Környezetvédelmi Ügynökség segítségével éves átfogó, naprakész tájékoztatást nyújtani a jelenlegi éghajlat-politikai és energetikai jogszabályok (az összes ilyen jogszabály) eredményességéről, beleértve a meg nem felelési problémák megemlítését is?

3.7 Hatásvizsgálat keretében meg kell vizsgálni, hogy a mezőgazdasági talajokban, erdőkben és bioanyagokban milyen lehetőségek vannak a hatékonyabb üvegházhatásúgáz-nyelők kialakítására. A szén-dioxid-eltávolítások növelése érdekében ki kell dolgozni a Parlament szén-dioxid-jóváírási rendszerekre vonatkozó álláspontját. Az a lehetőség, hogy új üzleti modelleket hozzunk létre a piaci alapú széngazdálkodási intézkedések és a magánfinanszírozású szén-dioxid-jóváírási rendszerek révén, lehetőséget ad a termelékenység éghajlat-politikai, biológiai sokféleséget érintő és a talaj termelőképességével kapcsolatos célokkal összhangban lévő, fenntartható növelésére, valamint az elszívagodás kockázatának csökkentésére. Úgy véljük továbbá, hogy a szénelnyelők és a szén-dioxid-kreditek tulajdonjogát azoknak kell élvezniük, akik a szükséges beruházásokat megvalósították, legyen szó magán- vagy állami felekről.

4. Mezőgazdaság

4.1 Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást erősíteni kell, és az EU-nak alkalmazkodási stratégiákat kell kidolgoznia és végrehajtania. Az alkalmazkodási intézkedésekben tükröződnie kell az erdőgazdálkodás, a mezőgazdaság és az élelmiszerrendszerek éghajlatváltozás káros hatásaival szembeni sebezhetőségének.

4.2 Az EU zöld megállapodása, „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia és az európai klímarendelet egyaránt a klímasegesség 2050-ig való megvalósítására összpontosít – e célt az Európai Parlament, az Európai Bizottság és a Tanács is jóváhagyta. Ennek kezelése azonban megköveteli, hogy a többéves pénzügyi keretben, a KAP költségvetésében és a Next Generation EU helyreállítási alaphoz elegendő forrást bocsássonak rendelkezésre. Más különben a mezőgazdasági termelők nem várható el, hogy megtegyék a kitűzött célok eléréséhez szükséges intézkedéseket. Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású termékek értékét a szén-dioxid-piacokon keresztül kell megteremteni, ha nem lehet erre forrásokat felszabadítani. A mezőgazdasági termelőknek szerep hárul a megoldásban, és szükség esetén több finanszírozást fognak kérni.

4.3 A jelenlegi Covid19-válság azt mutatja, hogy az élelmiszerbiztonság nem tekinthető magától értetődőnek az EU-ban, és az élelmiszer-termelés külön figyelmet igényel a 2030-as éghajlat-politikai cél kapcsán. A Covid19 utáni helyzetről szóló, fent említett állásfoglalásunkban kijelentettük, hogy „[...] fokozni[...] kell élelmiszerrendszerünk ellenálló képességét és fenntarthatóságát azáltal, hogy a gazdálkodási modelleket diverzifikáltabb formában építi[k] újjá, ösztönzi[k] a helyi élelmiszer-elosztó központok létrejöttét és a rövidebb ellátási láncokat, továbbá javítja[ák] a mezőgazdasági kistermelők, az alacsony környezeti hatású halászzattal foglalkozók és az akvakultúra-termelők piacra jutási lehetőségeit”. A fenntartható agrár-élelmiszeripari láncok ugyanakkor azért is nélkülözhetetlenek, mert globálisan növelik az élelmiszerbiztonságot a világ növekvő népessége számára.

4.4 Az EGSZB szerint a taxonómiai rendelethez tartozó felhatalmazáson alapuló jogi aktusban tükröződniük kell a Next Generation EU helyreállítási alap keretében a mezőgazdaság tekintetében meghatározott új éghajlat-politikai célkitűzéseknek, biztosítva egy méretezhető átállást. A jelenlegi javaslatok szerint a felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak a réstermelés számára irányoz elő az átállást célzó eszközöket. Csak az éghajlatbarát mezőgazdaságra való holisztikus átállás fogja biztosítani a jövőben a fenntartható élelmiszer-ágazatot. Az élelmiszerláncnak növelnie kell a fenntartható beruházást és támogatást, hogy lendületet adjon az átállásnak. Az éghajlat-politikai célok eléréséhez rendkívül fontos, hogy egyszerű, költséghatékony és hozzáférhető intézkedéseket hajtsanak végre, mint amilyenek a biogázüzemek, a vízgazdálkodás és a szén-dioxid-jóváírás (sövények, a talajban történő szénmegkötés).

4.5 Az EGSZB egy olyan szén-dioxid-kibocsátási jóváírási rendszerekre vonatkozó keretet támogat, amely iránymutatásként szolgálhat az éghajlat-politikai célok megvalósításához, ahogyan azt az Európai Parlament klímarendeletről szóló jelentése is rögzíti. A szén-dioxidnak is árral kell rendelkeznie a biogazdaságban. Támogatni kell továbbá a kutatást és az innovációt, hogy technikai és fenntartható megoldásokat találjanak arra, hogy a lehető legnagyobb mértékben csökkentsék a mezőgazdaságban az üvegházhatásúgáz-kibocsátást, és ösztönözzék a szénmegkötést.

4.6 A metán elszámolásának módja jelenleg nem tükrözi a tudomány naprakész állását. Az élelmiszerek éghajlatra gyakorolt hatásainak értékelésekor alapvető a legújabb tudományos módszertan alkalmazása. A kibocsátások 2050-ig nulla nettó értékre való csökkentésében tényezőként figyelembe kell venni a metán éghajlati hatását. E rövid életű üvegházhatású gáz kibocsátásának nem kell nettó nullának lennie a klímasegesség megvalósításához, illetve ahhoz, hogy ne gyakoroljon pótlólagos melegítő hatást.

4.7 A mezőgazdasági ágazatban elsőbbséget kell adni az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és az éghajlatváltozás mérséklése terén folyó kutatás és innováció megfelelő finanszírozásának. Az ÜHG-kibocsátások csökkentése érdekében bátorítani és ösztönözni kell az innovatív gyakorlatokba és a költséghatékony termelési technológiákba és módszerekbe való beruházásokat, fenntartva ugyanakkor a javítások lehetőségét az uniós állattenyésztési potenciál szempontjából, hogy garantálni lehessen a lakosság számára a kiegyensúlyozott étrendet. A jövőben még nagyobb szükség lesz a vízgazdálkodásra és a szántóterületek öntözésére. Ösztönözni kell az olyan rendszerekbe való beruházásokat, amelyek nagyobb hatékonysággal működnek, és megakadályozzák a vízszennyezést.

4.8 Az éghajlat-politikai célértékek megvalósításakor el kell ismerni az új technológiákat és innovációkat. Az uniós élelmiszerlánc globális léptékben máris versenyképes az éghajlat szempontjából. Az ágazat éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásával és az éghajlatváltozás negatív hatásaival szembeni ellenálló képességének kiépítésével biztosítható, hogy tovább csökkenjen az uniós élelmiszer-termelés szénlábnyoma. E tekintetben az uniós élelmiszerrendszer ellenállóvá tételéhez kulcsfontosságú pl. az új nemesítési technikák (NBT stb.) elterjedése, a termelés súlypontjának az állati fehérjékről a növényi fehérjékre való áthelyezése, az intelligens és digitális gazdálkodási technológiák és az innováció.

4.9 Az EGSZB egy célzott uniós biogazdasági programot szorgalmaz, amely megkönnyíti a beruházást, és a közösségeken és a mezőgazdasági üzemeken alapuló ellátási láncokat hoz létre. A megújuló energia (biogáz előállítás) és a trágyagazdálkodás közötti szinergiák előmozdítása rendkívül fontos a decentralizált megújulóenergia-termeléshez, amely szintén támogatja a vidéki megélhetést.

5. Ipar, anyagok, energiaügy és közlekedés

5.1 Az EGSZB üdvözli a hatásvizsgálatban szereplő következtetést, amely szerint az üvegházhatásúgáz-kibocsátás 55 %-os csökkentése 2030-ig nemcsak ráállítaná az EU-t a klímasegességhez vezető útra, hanem az uniós vállalkozásokat és ipart is globális úttörővé tenné. Ez magában foglalja a fenntartható acél szén helyett hidrogénből történő előállítását, ahol a hidrogént fenntartható villamos energiából állítják elő. Az első kísérleti üzem nemrég nyílt meg Svédországból e célból.

5.2 Ahogyan azt már korábbi véleményekben is megállapították, például az EGSZB nemrég elfogadott, „Valahol a transzeurópai szuperhálózat és a helyi energiaszigetek között” című véleményben, az EGSZB kiemelte, hogy le kell szögezni, az energetikai átállás nemcsak technológiai kérdés, hanem mélyreható társadalmi és politikai kihívás is. A politikai döntéshozók ígéretéhez híven és az EGSZB nyomatékos kérésének megfelelően biztosítani kell, hogy ne csak a vállalkozások, hanem a munkavállalók és a szakszervezetek, valamint a fogyasztók is részt vehessenek az energetikai átállásban. Az Európai Bizottság és a tagállamok azonban itt is több kérdést hagynak nyitva, mint amennyit megválaszolnak. Sőt: a jelenlegi energiapolitikai kezdeményezések inkább akadályozzák, mintsem elősegítik a polgárok széles körű részvételét. Az európai energetikai átalakuláshoz ugyanis mindenképp a beruházások biztonságára van szükség – mind az állami, mind a magánszereplők számára. Ez pedig csak az alapvető elvekre vonatkozó világos döntések meghozatalával érhető el.

5.3 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság „Unió stratégia az energiarendszer integrációjának megteremtéséért” című közleményében ismertetett elképzelést: a villamosenergia-rendszer hőtechnikai és közlekedési rendszerrel való integrációja elengedhetetlen ahhoz, hogy elérhető legyen a klímasemlegességi célkitűzés, az ellátásbiztonsággal kapcsolatos cél – amely az energiainport csökkentését is magában foglalja –, valamint az a célkitűzés, hogy az európai fogyasztók és gazdaság számára megfizethető árakat biztosítsanak. Természetesen elegendő állami és magánforrást kell majd rendelkezésre bocsátani az elkövetkező években, hogy megvalósulhassanak a szükséges beruházások.

5.4 A gazdasági és szociálpolitikai következményeket illetően az EGSZB megismétli azt az álláspontját, amely szerint a decentralizált energiarendszerek fontos ösztönzést adhatnak a regionális fejlődésnek, és új, jó minőségű és kvalifikált munkahelyek létrehozását idézhetik elő a régiókban.

5.5 Teljes mértékben egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy az építőipari ágazat, amely jelenleg az EU-ban a végsőenergia-fogyasztás 40 %-áért és az üvegházhatásúgáz-kibocsátás 36 %-áért felelős, jelentős költséghatékony lehetőséget kínál a kibocsátás csökkentésére. Ezt részletesebben tárgyaljuk majd az *Európai épületkorszerűsítési program – épületeink környezetbarátabbá tétele, munkahelyteremtés, javuló életminőség* című véleményünkben.

5.6 Az EGSZB üdvözlözi az Európai Bizottság azon álláspontját (16. o.), amely szerint a légi közlekedési és a tengerhasznosítási ágazat azoknak az egész gazdaságra kiterjedő intézkedéseknek a területéhez tartozik, amelyekkel a Párizsi Megállapodásra való tekintettel foglalkozni kell. Ezek azok a globális szállítási módok – bizonyos ipari kibocsátásokkal együtt –, amelyek jelenleg a legmesszebb állnak a költséghatékony, új, nem fosszilis tüzelőanyagoktól, bár folytatnak ígéretes teszteseteket e tekintetben. A légi közlekedés és a hajózás ráadásul nehezen szabályozható nemzeti vagy akár európai jogszabályok révén, és a kibocsátás nagy része az EU területén kívül történik. Mivel a hajózásból és a légi közlekedésből származó nemzetközi kibocsátások az EU-ban 1990 óta több mint 50 %-kal nőttek, határozottan támogatjuk, hogy az Európai Bizottság arra összpontosít, hogy konstruktív lehetőségeket találjon a légi közlekedés és a hajózás uniós éghajlatpolitikába történő integrációjára. A tagállamokon belüli és közötti légi közlekedés már most is kibocsátáskereskedelem részét képezi, és az Európai Bizottság jelenleg annak lehetőségét vizsgálja, hogy a hajózást is ugyanígy az ETS hatálya alá vonják. Az EU területén kívüli kibocsátásokat illetően támogatjuk az Európai Bizottság azon törekvését, hogy proaktív szerepet vállaljon az olyan ENSZ-szervezetek munkájában, mint az IMO és az ICAO, a hatékony és kötelező érvényű globális kibocsátáscsökkentő rendszerek feltárása érdekében.

5.7 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság nemrégiben közzétett, fenntartható és intelligens mobilitásra vonatkozó stratégiáját, mivel a közlekedési ágazat továbbra is lemaradásban van a kibocsátáscsökkentés tekintetében. A hatékonyabb járművek és az alacsony kibocsátású üzemanyagok és motorok bevezetése ellenére a közúti közlekedés kibocsátása 25 %-kal nőtt 1990 óta, elsősorban a növekvő szállítási kereslet miatt. A stratégia intézkedések és kezdeményezések széles spektrumát öleli fel, amelyek szükségesek a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségből a fenntartható mobilitás irányába történő átmenet felgyorsításához. A polgári szerepvállalás elengedhetetlen az intelligens átmenet szempontjából, mivel a gépkocsik mindig is a szabadság egyik fontos szimbólumának számítottak.

5.8 Ami a bioenergiát és a bioanyagokat illeti, a teljes szénelnyelő elismeréséhez teljes mértékben el kell ismerni az üvegházhatásúgáz-kibocsátás terén a mezőgazdaságban és az erdőgazdálkodásban a biogén forrásoknak köszönhetően elért megtakarításokat. A fosszilis tüzelőanyagok és egyéb anyagok helyettesítése 100 % feletti megtakarítást eredményezhet a kibocsátások terén, a fosszilis szén-dioxiddal és a nem szén-dioxiddal kapcsolatos helyettesítési hatásoktól függően.

6. Nyilvános részvétel, polgárok és fogyasztók

6.1 Az EGSZB határozottan egyetért az Európai Bizottság kijelentésével, amely szerint a polgárok „[s]zövetségeseink az éghajlatváltozás elleni küzdelemben, aktív politikai szerepvállalással, valamint fogyasztói döntéseikkel támogathatják azt”, mert meggyőződésünk, hogy „a társadalom minden részének” aktív részvétele szükséges feltétele annak, hogy az éghajlat-politika sikeres legyen az EU-n belül, tekintve, hogy a civil társadalmi szereplők (vállalkozások, munkavállalók, fogyasztók és polgárok, valamint szervezeteik) azok, akik az éghajlat-politikai célkitűzéseket a gyakorlatban végrehajtják.

6.2 Az EGSZB ezért üdvözlözi, hogy az Európai Bizottság október 29-én nyilvános konzultációt indított, hogy meghallgassa a szakpolitikák ahhoz szükséges felülvizsgálatával kapcsolatos véleményeket, hogy növelni lehessen a 2030-ra kitűzött kibocsátáscsökkentési célértéket.

6.3 Ezért szeretnénk megismételni azt a javaslatunkat is, hogy hozzanak létre egy, az európai éghajlati paktumban érdekelt feleket tömörítő platformot, az éghajlati paktumról szóló EGSZB-veleményben leírtak szerint, a társadalom minden része általi aktív részvétel megszervezése és megkönnyítése érdekében ⁽³⁾.

⁽³⁾ HL C 364., 2020.10.28., 67. o.

6.4 Az EGSZB úgy véli, hogy külön figyelmet kell fordítani az alacsonyabb jövedelmű polgárokra. Ők gyakran gyanakvóak és energetikai átállásokkal kapcsolatban, mert attól tartanak, hogy azok költségesebbé fogják tenni az életet. Ezért rendkívül fontos, amit az Európai Bizottság ezzel kapcsolatban mond: „A kiszolgáltatottabb fogyasztók védelmében ezért fontos olyan szociális és energiahatékonysági politikát folytatni, amely lehetővé teszi otthonaik felújítását és biztosítja a fűtés- és villanyszámlák megfizethetőségét.” Ezt részletesebben tárgyaljuk majd az *Európai épületkorszerűsítési program – épületeink környezetbarátabbá tétele, munkahelyteremtés, javuló életminőség* című véleményünkben ⁽⁴⁾.

6.5 Az EGSZB az energiaszegénység jobb mérése felé vezető első lépésként továbbá közös európai szintű meghatározási kritériumok és közös európai szintű mutatók bevezetését sürgeti, az energiaszegénységről szóló, 2020. október 14-i európai bizottsági ajánlásnak [C(2020) 9600 final] megfelelően. Ahhoz, hogy e fogalom meghatározás illeszkedjen a különböző nemzeti körülményekhez, a tagállamoknak több statisztikai eszközt kell kifejleszteniük, amelyek lehetővé teszik a kiszolgáltatott helyzetű háztartások hatékony megcélzását. ⁽⁵⁾

6.6 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a megújuló energiaforrások szélesebb körű használata magas fokú decentralizációt fog eredményezni, ami lehetőséget fog biztosítani a fogyasztók számára a szerepvállalásra, a termelő-fogyasztók számára az energiatermelésre, -felhasználásra és -megosztásra, a helyi és különösen a vidéki közösségek számára pedig a megújuló energiaforrásokba történő helyi beruházások ösztönzésére. Emellett helyi szinten is új munkahelyeket fog teremteni. Rá szeretnénk mutatni ugyanakkor arra, hogy figyelmet kell fordítani a polgároknak többek között a tájképben keletkező kárral vagy az életminőség megzavarásával kapcsolatos jogos aggódmaira. Ezeket az aggodalmakat mérsékelheti az aktív részvétel és a megújuló energián alapuló létesítmények pénzügyi és/vagy energetikai hozamából való közvetlen haszonszerzés. Továbbá, intézkedéseket kell hozni annak biztosítása érdekében, hogy az új foglalkoztatási lehetőségek elindítsák a tisztességes bérezést és jó munkafeltételeket kínáló munkahelyek számának növekedését.

6.7 Az Európai Bizottság joggal szorgalmazza, hogy gazdaságunk átalakítását számos szakmacsoport esetében az átképzésbe és a továbbképzésbe, valamint az állandó tanulásba való beruházás kísérje. Az EGSZB hangsúlyozni kívánja, hogy mennyire kívánatos lenne, hogy a fiatalok újra merjék szakmaként a gazdálkodást választani, mert a mezőgazdaságban megfigyelhető idősödés hosszú távon fenyegetést jelent a fenntartható élelmiszer-ellátásra. Európai és nemzeti szinten jó előfeltételekre és pénzügyi forrásokra van szükség.

Kelt Brüsszelben, 2021. január 27-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

⁽⁴⁾ COM(2020) 662 final.

⁽⁵⁾ <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/3/2020/EN/C-2020-9600-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló Aarhusi Egyezmény rendelkezéseinek a közösségi intézményekre és szervekre való alkalmazásáról szóló, 2006. szeptember 6-i 1367/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról

(COM(2020) 642 final – 2020/0289 (COD))

(2021/C 123/10)

Előadó: **Arnaud SCHWARTZ**

Társelőadó: **Isabel CAÑO AGUILAR**

Felkérés:	Európai Parlament, 2020.10.19. Tanács, 2020.10.20.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 192. cikkének (1) bekezdése és 304. cikke
Elnökségi határozat:	2020.10.28.
Illetékes szekció:	„Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2021.1.11.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2021.1.27.
Plenáris ülés száma:	557.
A szavazás eredménye:	254/2/7
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB üdvözlí az aarhusi rendeletben⁽¹⁾ foglalt belső felülvizsgálati mechanizmus megerősítésére irányuló európai bizottsági javaslatot⁽²⁾, és értékeli az abban rejlő lehetőségeket.

1.2 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság közleményében meghatározott négy kiemelt intézkedést, nevezetesen a tagállamok azon kötelezettségét, hogy teljes mértékben és helyesen ültessék át az Unió másodlagos jogából eredő, az igazságszolgáltatáshoz való joggal kapcsolatos követelményeket; azt az igényt, hogy a társjogalkotók az igazságszolgáltatáshoz való jogról szóló rendelkezéseket építsenek be a környezetvédelmi kérdésekre vonatkozó új és felülvizsgált uniós jogszabályokba; azt, hogy a tagállamoknak felül kell vizsgálniuk azokat a saját nemzeti jogszabályi és szabályozási rendelkezéseiket, amelyek akadályozzák vagy aláássák az igazságszolgáltatáshoz való jog érvényesülését; illetve a nemzeti bíróságoknak azt a kötelezettségét, hogy az uniós jognak megfelelően garantálják az egyének és a nem kormányzati szervezetek hatékony jogorvoslathoz való jogát.

1.3 Mindazonáltal az EGSZB felhívja az Európai Bizottság figyelmét arra, hogy javaslata olyan kiskapukat tartalmaz, amelyeket az intézmények felhasználhatnak az elszámoltathatóság elkerülése érdekében.

1.4 Így például az EGSZB nem támogatja az Európai Bizottságnak a „tagállami átültető intézkedéseket” maguk után vonó uniós jogi aktusok kizárására irányuló javaslatát, mivel fennáll annak a valós lehetősége, hogy egy ilyen kizárás révén az Európai Bizottság javaslata teljesen vagy részben hatástalanná válna.

1.5 Az EGSZB azt is aggasztónak találja, hogy ha a civil társadalmi szervezetek számára csak a végrehajtási intézkedések elfogadása után teszik lehetővé, hogy felülvizsgálatot végezzenek, akkor számos – ha nem a legtöbb – uniós aktus és mulasztás elkerülhetné a belső felülvizsgálatot.

1.6 Az Európai Bizottság által kifejtett érvek ellenére az EGSZB megjegyzi, hogy a jogilag nem kötelező erejű uniós jogi aktusok jelentős hatást gyakorolhatnak mind az uniós jogszabályok végrehajtására, mind azoknak az Európai Unió Bírósága (EUB) általi értelmezésére.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1367/2006/EK rendelete (2006. szeptember 6.) a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló Aarhusi Egyezmény rendelkezéseinek a közösségi intézményekre és szervekre való alkalmazásáról (HL L 264., 2006.9.25., 13. o.).

⁽²⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020PC0642&from=HU>.

1.7 A szociális partnerek környezetvédelmi kérdésekben kulcsszereplők, ezért az EGSZB sürgeti, hogy az igazságszolgáltatáshoz való jog tekintetében egyértelműen ismerjék el őket.

1.8 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az új rendeletnek lehetővé kell tennie az állami támogatásokról szóló európai bizottsági határozatok belső felülvizsgálatát.

1.9 Az EGSZB úgy véli, hogy a civil társadalmi szervezetek többletterhekkel (például további költségekkel vagy bürokratikus intézkedésekkel) szembeni védelmét mind nemzeti, mind uniós szinten megfelelően biztosítani kell annak érdekében, hogy a bírósági felülvizsgálat a gyakorlatban is hozzáférhető legyen.

2. Háttér-információk

2.1 *Dióhéjban az Aarhusi Egyezményről és az Európai Bizottság jogalkotási javaslatáról*

2.1.1 Az ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága (ENSZ EGB) által kidolgozott, a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló egyezményt („Aarhusi Egyezmény”) 1998. június 25-én fogadták el⁽³⁾. Az egyezmény számos jogot állapít meg a nyilvánosság (egyének és szervezeteik) számára a környezet tekintetében. Az egyezmény három pillérből áll:

- **mindenki arra vonatkozó joga, hogy a közigazgatási szervek birtokában lévő környezeti információkról tájékoztatást kapjon** („a környezeti információkhoz való hozzáférés”). Ez tartalmazhat a környezet állapotára, illetve a végrehajtott politikákra vagy intézkedésekre, valamint az emberi egészség és biztonság állapotára vonatkozó információkat is, amennyiben a környezeti állapot ezt befolyásolhatja. A kérelmezők jogosultak a kérelmüktől számított egy hónapon belül megkapni ezeket az információkat, anélkül, hogy kérelmüket meg kellene indokolniuk. Ezenkívül – az egyezmény értelmében – a közigazgatási szervek kötelesek aktívan terjeszteni a birtokukban lévő környezeti információkat;
- **a környezeti döntéshozatalban való részvétel joga**. A közigazgatási szerveknek intézkedéseket kell hozniuk annak érdekében, hogy a nyilvánosság és a környezetvédelmi nem kormányzati szervezetek például a környezetet érintő projektekre vonatkozó javaslatokra vagy a környezettel kapcsolatos tervekre és programokra vonatkozóan észrevételeket tehessenek, és hogy ezeket az észrevételeket megfelelően figyelembe vegyék a döntéshozatal során. Emellett a közigazgatási szerveknek tájékoztatást kell nyújtaniuk a végső döntésekről és azok okairól („a nyilvánosság részvétele a környezeti döntéshozatalban”);
- **a felülvizsgálati eljáráshoz való jog** a fent említett két jog vagy általában a környezetvédelmi jogszabályok tiszteletben tartása nélkül hozott állami döntések megtámadására („az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés”).

2.1.2 Az EU az Aarhusi Egyezmény részes fele. A 2006-ban elfogadott aarhusi rendelet⁽⁴⁾ hozzájárul az egyezményből az uniós intézmények és szervek számára fakadó kötelezettségek végrehajtásához.

2.1.3 Az Európai Bizottság az európai zöld megállapodásról szóló közleményében⁽⁵⁾ kötelezettséget vállalt arra, hogy „fontolóra fogja venni az aarhusi rendelet felülvizsgálatát, hogy azok a polgárok és nem kormányzati szervezetek, amelyek kétségbe vonják valamely környezeti hatással bíró határozat jogszerűségét, jobban érvényesíteni tudják az uniós szintű közigazgatási és bírósági felülvizsgálathoz fűződő jogukat”, valamint hogy „lépéseket fog tenni annak érdekében is, hogy valamennyi tagállamban javuljanak a nemzeti bíróságok előtti igazságszolgáltatáshoz való joguk érvényesítésének lehetőségei”.

2.1.4 Az Európai Bizottság 2020. október 14-én jogalkotási javaslatot fogadott el az aarhusi rendelet módosításáról⁽⁶⁾, amelynek megfogalmazott célja „az Aarhusi Egyezmény végrehajtásának javítása” és „a nem kormányzati szervezetek érdekében létrehozott” belső felülvizsgálati mechanizmus felülvizsgálata „az uniós intézmények és szervek igazgatási aktusaira és mulasztásaira tekintettel”.

2.1.5 Az Európai Bizottság javaslatában – az EUB-nak az Aarhusi Egyezmény uniós jogrendben érvényes relevanciájával kapcsolatos ítéletei alapján – hangsúlyozta, hogy a környezetvédelmi jog területén az igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréshez kapcsolódó bírósági és közigazgatási eljárások „elvben” a tagállamok joga alá tartoznak. Ezért a közigazgatási és bírósági felülvizsgálathoz való jog biztosításának bármilyen uniós szintű javítása csak kiegészítheti az uniós környezeti ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való jognak a tagállamok nemzeti bírósági szintjén történő biztosítását.

⁽³⁾ Az Aarhusi Egyezmény szövege: <https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/documents/cep43hu.pdf>.

⁽⁴⁾ 1367/2006/EK rendelet.

⁽⁵⁾ Az Európai Bizottság közleménye: Az európai zöld megállapodás – COM(2019) 640 final.

⁽⁶⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020PC0642&from=HU>.

2.1.6 A nemzeti bíróságok az Egyezmény 9. cikkének (2) és (3) bekezdése értelmében az uniós környezetvédelmi jog végrehajtásakor is kötelesek biztosítani az igazságszolgáltatáshoz való jogot. Ha azonban az érintett nem kormányzati szervezetek nemzeti szinten hiányosságokat tárnak fel az elfogadott közigazgatási eljárásokban, először a tagállam illetékes nemzeti bíróságához kell fordulniuk jogorvoslatért. Ezt követően a nem kormányzati szervezetek az EUMSZ 267. cikkében leírt előzetes döntéshozatali eljárás keretében fordulhatnak az EUB-hoz. Ez az eljárás az uniós intézmények jogi aktusainak érvényességét is érintheti.

2.2 Az európai bizottsági dokumentum lényegi tartalma

2.2.1 Az Európai Bizottság által javasolt módosítások célja elsősorban az, hogy javítsák a környezetvédelmi nem kormányzati szervezetek azon lehetőségeit, hogy az uniós intézményeket felkérjék az aktusok felülvizsgálatára, amennyiben a nem kormányzati szervezetek úgy ítélik meg, hogy azok ellentmondanak a környezetre vonatkozó uniós jogszabályoknak.

2.2.2 Ennek elő kell mozdítania a nyitottságot és az elszámoltathatóságot a környezetvédelem terén, hozzá kell járulnia a nagyobb átláthatósághoz és az EU környezetvédelmi célkitűzéseinek hatékonyabb megvalósításához, és ezáltal elő kell segítenie az európai zöld megállapodás által megkövetelt rendszerszintű társadalmi változások megvalósítását.

2.2.3 A javaslat módosítja az 1367/2006/EK rendeletet, amelyet az Európai Parlament és a Tanács 2006-ban fogadott el, miután az EU 2005-ben ratifikálta az Aarhusi Egyezményt.

2.2.4 2017-ben az egyezmény keretében működő Megfelelési Bizottság megállapította, hogy az EU nem teljesítette a környezeti ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréssel kapcsolatos kötelezettségeit. Az Európai Bizottság jogalkotási javaslatával reagálni kíván ezekre a megállapításokra.

2.2.5 A jogalkotási javaslatot egy európai bizottsági közlemény⁽⁷⁾ kíséri, amelynek célja a környezetvédelmi ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés megkönnyítése az egyének és a nem kormányzati szervezetek számára az EU tagállamaiban.

2.2.6 A nemzeti hatóságok és a helyi önkormányzatok számos fontos döntést hoznak az EU környezetvédelmi jogszabályainak alkalmazásakor, például amikor engedélyt adnak olyan infrastrukturális projektek vagy ipari létesítmények számára, amelyek szennyezhetik a természetet, a talajt, a levegőt vagy a vizet.

2.2.7 Fontos ezen döntések nyilvánosság általi ellenőrzésének javítása is. Az Európai Bizottság intézkedéseket fog hozni, például a képzés, az információcsera és a kapacitásépítés terén, hogy segítse a tagállamokat rendszereik fejlesztésében, de készen áll arra is, hogy jogi lépéseket tegyen az uniós jog megsértése esetén.

2.3 Következő lépések

2.3.1 Az Európai Bizottság javaslatát most az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak kell megtárgyalnia és elfogadnia. Az Európai Bizottság konstruktív módon együtt fog működni mindkét intézménnyel, elősegítendő, hogy a felülvizsgált aarhusi rendeletet még az Aarhusi Egyezmény feleinek 2021. októberi találkozója előtt el tudják fogadni.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az EGSZB emlékeztet „Az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosítása nemzeti szinten az uniós környezetvédelmi jogszabályokat végrehajtó intézkedésekkel kapcsolatosan” című korábbi véleményének következtetéseire⁽⁸⁾:

3.1.1 elismeri, hogy az igazságszolgáltatáshoz való jog egész Unióban érvényesülő egységessége elengedhetetlen az egységes piac támogatásához és az uniós jogból származtatható jogok egész Unióban való következetes érvényesítéséhez, továbbá megteremti a szükséges egyértelműséget és jogbiztonságot a piacok és a befektetők számára;

3.1.2 **támogatja az Aarhusi Egyezményt és annak az Unió által és az Unióban történő teljes körű végrehajtását.** Ezért továbbra is fontos, hogy a felek teljes mértékben elfogadják az Aarhusi Egyezmény Megfelelési Bizottságának – melyet a felek neveznek ki – a megféleléssel kapcsolatos megállapításait;

⁽⁷⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0643&from=HU>.

⁽⁸⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: Az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosítása nemzeti szinten az uniós környezetvédelmi jogszabályokat végrehajtó intézkedésekkel kapcsolatosan (közlemény) (HL C 129., 2018.4.11., 65. o.).

3.1.3 tekintve, hogy a környezetvédők jelenleg világszerte sok esetben zaklatásnak és üldöztetésnek vannak kitéve, kéri az EU-t, hogy vállaljon vezető szerepet az igazságszolgáltatáshoz való jog érvényesítésének előmozdításában;

3.1.4 megállapítja, hogy a környezetvédelmi területen működő NGO-kkal és általában a civil társadalommal közösen egy széles körű és ambiciózus megközelítés keretében tisztázni kell, hogyan és milyen területeken javíthatja az Unió az egyezmény végrehajtását és az igazságszolgáltatáshoz való jognak az uniós intézményeken belüli, illetve azok általi biztosítását. Az igazságszolgáltatáshoz való jog uniós intézményeken belüli és azok általi biztosításával kapcsolatos párhuzamos és kiegészítő megközelítést, illetve a kapcsolódó iránymutatást és a megvalósítási tevékenységeket is meg kell vizsgálni.

3.2 Az EGSZB emlékeztet az *Unió intézkedések a környezetvédelmi megfelelés és irányítás javítására* című véleményben foglalt azon álláspontjára is ⁽⁹⁾, hogy **a jelenlegi hiányosságok aláássák a polgároknak az uniós jogszabályok hatékonyságába vetett bizalmát**, ezért arra kéri a tagállamokat és az Európai Bizottságot, hogy a környezetvédelmi irányítás és a vonatkozó jogszabályok végrehajtásának nyomon követése érdekében teremtsék elő a további személyzet felvételéhez szükséges jelentős forrásokat.

3.3 Az EGSZB, hivatkozva a *Hogyan játszhat a civil társadalom konstruktívabb szerepet a környezetvédelmi jogszabályok végrehajtásában* című véleményére ⁽¹⁰⁾, ismét kéri az Európai Bizottságot, hogy:

3.3.1 tegyen erőfeszítéseket a civil társadalom igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréseinek javításáért, hogy például a civil szervezeteknek jogában álljon a Bírósághoz fordulni, és szakosodott bírának és ügyészek legyenek uniós, nemzeti és helyi szinten;

3.3.2 tegye lehetővé az egyének számára, hogy közvetlenül a Bírósághoz forduljanak – ahogy az az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) esetében lehetséges –, amikor az uniós jog nemzeti jogba történő átültetése a kérdés, és a hazai jogorvoslati lehetőségek kimerültek;

3.3.3 fontolja meg egy, a környezetvédelmi jogsértés megszüntetésére irányuló eljárás bevezetését, amelyet a tagállamoknak követniük kell, és amelynek alapján – szükséghelyzetek kivételével – a munkát az elsőfokú bíróság döntéséig fel kell függeszteni abban az esetben, ha azonnali környezetkárosítás fenyeget;

3.3.4 hozzon létre megfelelő mechanizmust annak érdekében, hogy a környezeti károk okozása miatt befizetett büntetéseket a környezetvédelem támogatását célzó intézkedésekre fordítsák.

4. Részletes megjegyzések

4.1 Az EGSZB üdvözli az aarhusi rendeletben foglalt belső felülvizsgálati mechanizmus megerősítésére irányuló európai bizottsági javaslatot, és értékeli az abban rejlő lehetőségeket.

4.2 Az EGSZB támogatja az **Európai Bizottság közleményében** meghatározott négy kiemelt intézkedést, nevezetesen a tagállamok azon kötelezettségét, hogy teljes mértékben és helyesen ültessék át az Unió másodlagos jogából eredő, az igazságszolgáltatáshoz való joggal kapcsolatos követelményeket; azt az igényt, hogy a társjogalkotók az igazságszolgáltatáshoz való jogról szóló rendelkezéseket építsenek be a környezetvédelmi kérdésekre vonatkozó új és felülvizsgált uniós jogszabályokba; azt, hogy a tagállamoknak felül kell vizsgálniuk azokat a saját nemzeti jogszabályi és szabályozási rendelkezéseiket, amelyek akadályozzák vagy aláássák az igazságszolgáltatáshoz való jog érvényesülését; illetve a nemzeti bíróságoknak azt a kötelezettségét, hogy az uniós jognak megfelelően garantálják az egyének és a nem kormányzati szervezetek hatékony jogorvoslathoz való jogát.

4.3 Az EGSZB ugyanakkor hangsúlyozza, hogy ezek az intézkedések nem helyettesítik a belső felülvizsgálati kérelem révén az EUB-hoz való megfelelő hozzáférést, és nem teszik feleslegessé egy, az igazságszolgáltatáshoz való tagállami szintű hozzáférést szabályozó horizontális irányelv kidolgozását sem.

4.4 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy erősíteni kell az EU környezetvédelmi jogszabályainak tagállami és uniós intézmények általi végrehajtását és betartását, mivel a Európai zöld megállapodásnak teljesítenie kell célkitűzéseit és ígéreteit.

⁽⁹⁾ Az EGSZB véleménye: Intézkedések a környezetvédelmi megfelelés és irányítás javítására (HL C 283., 2018.8.10., 83. o.).

⁽¹⁰⁾ Az EGSZB véleménye: Hogyan játszhat a civil társadalom konstruktívabb szerepet a környezetvédelmi jogszabályok végrehajtásában? (HL C 47., 2020.2.11., 50. o.).

4.5 Az EGSZB ezért figyelmezteti az Európai Bizottságot arra, hogy ez a javaslat **problematikus kiskapukat** tartalmaz, amelyeket az intézmények felhasználhatnak az elszámoltathatóság elkerülésére.

4.6 Az EGSZB emlékezteti az Európai Bizottságot arra, hogy a civil társadalmi szervezetek – és köztük valamennyi szociális partner is – erős végrehajtási mechanizmusokat kérnek az EU-tól, amelyek lehetővé teszik számukra az uniós intézmények számonkérését, ha nem sikerül elérniük a környezettel és az emberi egészséggel kapcsolatos célokat.

4.7 Az EGSZB úgy véli, hogy megfelelő változtatások nélkül ez a javaslat nem teszi elszámoltathatóvá az uniós intézményeket, és nem biztosítja az EU nemzetközi jogi kötelezettségvállalásainak betartását.

4.8 Az EGSZB nem támogatja az Európai Bizottságnak azt a javaslatát, hogy ki kell zárni azokat az uniós jogi aktusokat, amelyek „tagállami átültető intézkedésekkel” járnak. Fennáll annak tényleges veszélye, hogy ez a kizárás teljesen hatástalanná vagy kevésbé hatékonyra teheti az Európai Bizottság javaslatát.

4.9 Mivel gyakran nem világos, hogy mely uniós jogi aktusok vannak maguk után végrehajtási intézkedéseket, az EGSZB úgy véli, hogy a késelem és a jogbizonytalanság elkerülhető lenne, ha a javaslat lehetővé tenné a civil szervezetek számára, hogy ne csak a végrehajtási intézkedések elfogadását követően kérhessék az ilyen jogi aktusok felülvizsgálatát. Az EGSZB aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a javaslat megfogalmazása miatt sok, ha nem a legtöbb uniós eljárás és mulasztás esetében nem kerülhetne sor belső felülvizsgálatra. Az EGSZB e tekintetben hangsúlyozza, hogy az előzetes döntéshozatal lehetőségével a nemzeti bíróságokhoz való hozzáférés nem helyettesíti a belső felülvizsgálati mechanizmushoz való hozzáférést.

4.10 Az EGSZB úgy véli, hogy az igazgatási aktusok meghatározását össze kell hangolni az Európai Unió Bíróságának (EUB) régóta kialakult ítélkezési gyakorlatával, hogy minden „jogilag kötelező érvényű” aktus a belső felülvizsgálati mechanizmus hatálya alá tartozzon, köztük az olyan előkészítő aktusok is, amelyek a rendeletek alapját képezik, és így megfelelünk az elővigyázatosság elvének, amely a környezetvédelmi jogvitákban alapvető fontosságú.

4.11 Az EGSZB úgy véli továbbá, hogy a közigazgatási és bírósági ellenőrzés hatálya alá tartozó igazgatási aktusok meghatározása nem kimerítő, ezért kifejezett pontosításra van szükség abban az értelemben, hogy a **környezettel kapcsolatos** valamennyi igazgatási aktust meg lehet vizsgálni.

4.12 Az EGSZB úgy véli továbbá, hogy a jogilag nem kötelező erejű uniós jogi aktusok jelentős hatást gyakorolhatnak mind az uniós jogszabályok végrehajtására, mind azok EUB általi értelmezésére. Az ilyen típusú jogi aktusokra ezért a belső felülvizsgálati mechanizmusnak is ki kell terjednie.

4.13 Az EGSZB hangsúlyozza továbbá, hogy a javaslatnak lehetővé kell tennie az állami támogatásokról szóló európai bizottsági határozatok belső felülvizsgálatát. Ahogyan azt az EUB megerősítette ⁽¹¹⁾, az Európai Bizottságnak be kell tartania az uniós környezetvédelmi jogszabályokat az állami támogatási határozatok meghozatalakor. Ezért alapvető fontosságú, hogy e döntéseket a civil szervezetek megtámadhassák, amennyiben úgy ítélik meg, hogy az Európai Bizottság nem teljesítette ezt a követelményt.

4.14 Az EGSZB úgy véli, hogy a civil társadalmi szervezetek többletterhekkel (például további költségekkel vagy bürokratikus intézkedésekkel) szembeni védelmét mind nemzeti, mind uniós szinten megfelelően biztosítani kell annak érdekében, hogy a bírósági felülvizsgálat a gyakorlatban is hozzáférhető legyen.

4.15 Az aarhusi rendeletnek elő kellene írnia, hogy az EUB belső felülvizsgálati határozatokhoz kapcsolódó bírósági jogorvoslatának ki kell terjednie a határozat érdemi és eljárásbeli jogszerűségére.

4.16 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy koherens szabályozásra van szükség abban az értelemben, hogy a közigazgatási és/vagy bírósági ellenőrzésre vonatkozó eljárási határidők csak akkor alkalmazandók, ha a környezetvédelmi jog által védett jelentős közérdekekkel kapcsolatos megtámadott igazgatási aktus tartalma már ismert, és visszafordíthatatlan ökológiai károkról van szó. Erre az olyan gyakorlatok elkerülése érdekében van szükség, amelyek sérthetik az Aarhusi Egyezmény 9. cikkét és ellentétben állhatnak az EUB ítélkezési gyakorlatával (lásd a C-261/18. sz., Bizottság kontra Írország ügyet ⁽¹²⁾), és így önkényességhez vezethetnek.

⁽¹¹⁾ C-594/18. P. sz. ügy, *Ausztria kontra Bizottság*, ECLI:EU:C:2020:742, 42–46. szakasz.

⁽¹²⁾ C-261/18. sz., *Európai Bizottság kontra Írország (Derrybrien szélérőműpark)* ügy (ECLI:EU:C:2019:955), 80. és 95. pont.

4.17 Végül, de nem utolsósorban, a szociális partnerek környezetvédelmi kérdésekben kulcsszereplők, ezért az EGSZB kéri, hogy az igazságszolgáltatáshoz való jog tekintetében egyértelműen ismerjék el őket. Az EGSZB úgy véli, hogy az aarhusi rendelet 11. cikke jelenleg összeegyeztethetetlen az Aarhusi Egyezmény 2. cikkének (5) bekezdésével, és hogy azt úgy kell módosítani, hogy ne korlátozza a civil társadalmi szervezetek igazságszolgáltatáshoz való jogát, úgy rendelkezve, hogy elegendő, ha egy nem kormányzati szervezetnek a környezetvédelem is a céljai közé tartozik.

Kelt Brüsszelben, 2021. január 27-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a kékuszójú tonhalra (*Thunnus thynnus*) vonatkozó fogási dokumentációs program létrehozásáról és a 640/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről

(COM(2020) 670 final – 2020/0302 (COD))

(2021/C 123/11)

Önálló előadó: **Florian MARIN**

Felkérés:	Európai Parlament, 2020.11.11. Tanács, 2020.11.11.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 3. cikke (1) bekezdésének d) pontja és 304. cikke
Illetékes szekció:	„Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2021.1.11.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2021.1.27.
Plenáris ülés száma:	557.
A szavazás eredménye:	250/0/9
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB fontosnak és helyénvalónak tartja az Atlanti Tonhálfélék Védelmére Létrehozott Nemzetközi Bizottság (ICCAT) ajánlásainak átvételét, hiszen az EU 1986 óta az ICCAT szerződő fele, és biztosítania kell, hogy az uniós jogszabályok megfeleljenek az ICCAT által elfogadott valamennyi intézkedésnek.

1.2. Az EGSZB azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság és a tagállamok továbbra is kezeljék prioritásként azt, hogy megkönnyítsék és garantálják a halászok és az ellátási láncok szereplői számára a hozzáférést az eBCD-rendszer (elektronikus kékuszójútonhal-fogási dokumentációs rendszer) használatához szükséges információforrásokhoz és technikai segítségnyújtáshoz.

1.3. A [18-13.] számú ICCAT-ajánlás szintjén meghatározott határidőknek szem előtt kell tartaniuk a Covid19-világjárvány hatását és aktuális helyzetét, ideértve az esetleges késedelmeket az ICCAT által előírt jelentéstételi követelmények teljesítése terén.

1.4. Az EGSZB szerint minden szükséges erőfeszítést meg kell tenni annak érdekében, hogy biztosítsák a megfelelést, a helytállóságot és a szinergiákat a BCD-k és az eBCD-k között, illetve garantálják a hatékony nyomonkövethetőségi, hitelesítési és ellenőrzési folyamatot.

1.5. Az EGSZB úgy véli, hogy a 4. cikk egy részét a [18-13.] számú ajánlás II. részének (BCD-k hitelesítése) 11. pontjából vették át, így a hitelesítési folyamatot minden egyes tonna kifogott, kirakodott, ketrecbe helyezett, lehalászott, átrakott, belső kereskedelem tárgyát képező vagy exportált tonhalra vonatkozóan minden egyes alkalommal el kell végezni, amikor a kékuszójú tonhalat kifogják, kirakodják, ketrecbe helyezik, lehalásszák, átrakják, belső kereskedelmi forgalomba bocsátják vagy exportálják.

1.6. Az EGSZB azt ajánlja, hogy terjesszék ki a [18-13.] számú ICCAT-ajánlás II. részének (BCD-k hitelesítése) 12. pontján alapuló javaslatot, amely azokat az eseteket szabályozza, amikor a BCD formátumának adott szakaszában nincs elég hely a kékuszójú tonhal kifogástól értékesítésig történő teljes nyomon követésére. Ilyenkor melléklet csatolható az eredeti BCD-hez az eredeti BCD formátumát és számozását követve.

1.7. Az EGSZB javasolja, hogy a 2. cikk (5) bekezdésének b) pontját egészítsék ki a „csapdával” szóval, amint az a bekezdés a) pontjában is szerepel. Így a pont szövege a következő lenne: „az egyezmény hatálya alá tartozó területen uniós fogóhajó által, illetve csapdával fogott, az Unió területén lévő gazdaságban ketrecben tartott, tenyésztett kékuszójú tonhalnak valamely tagállam területén, illetve két vagy több tagállam között folytatott kereskedelme”.

1.8. Az EGSZB javasolja a 3. cikk (2) bekezdésének kiegészítését a „tétel” szóval. A bekezdés szövege így az alábbi lenne: „A halászhajók által vagy csapdával fogott, a halászhajókból vagy csapdákból a kikötőkben áthelyezett, kirakodott vagy átrakott, illetve a halgazdaságok által ketreche helyezett vagy lehalászott minden egyes kékúszójútonhal-tételre vonatkozóan BCD-t kell kitölteni.”

1.9. Az Európai Bizottságnak mérlegelnie kellene az 5. cikk (3) bekezdése b) pontjának végrehajtásával járó következményeket. Annak ellenére ugyanis, hogy az ICCAT egyik ajánlásáról van szó, ez arra kényszeríti a vállalkozásokat, hogy módosítsák logisztikájukat – szét kell szedniük a raklapokat és minden egyes csomagot újra kell azonosítaniuk.

1.10. Az EGSZB azt szeretné, ha az Európai Bizottság és a tagállamok fontolóra vennék, hogy az érték maximalizálása és a pazarlás elkerülése érdekében a halrészek a ketreche helyezése hitelesítése nélkül is regisztrálhatóak és hitelesíthetőek legyenek. Jelenleg abban az esetben, ha a tonhal a halgazdaságba érkezés után elpusztul, nem értékesíthető, mert a ketreche helyezést még nem hitelesítették. A ketreche helyezése egy sztereoszkopikus kamerákkal végzett értékeléstől függ, amely körülbelül két hónapot vesz igénybe. Ezeket a példányokat tehát le kell fagyasztani vagy meg kell semmisíteni. Mindez ellentétes az Európai Bizottság élelmiszer-vesztéssel és élelmiszer-pazarlással kapcsolatos kezdeményezéseivel.

2. Az Európai Bizottság javaslatának összefoglalása

2.1. A vizsgált javaslat⁽¹⁾ célja, hogy az atlanti tonhalfélék védelméről szóló nemzetközi egyezmény (ICCAT) – amelynek az Európai Unió (EU) 1986 óta szerződő fele – által elfogadott új, a kékúszójú tonhalra vonatkozó fogási dokumentációs intézkedéseket átültesse az uniós jogba.

2.2. Az ICCAT-egyezmény keretét biztosít az Atlanti-óceánban és a szomszédos tengerekben élő tonhalak és tonhalszerű fajok védelmében és a velük folytatott gazdálkodásban megvalósuló regionális együttműködéshez, valamint az ICCAT-egyezmény hatálya alá tartozó területen alkalmazandó, a szerződő felekre kötelezővé váló ajánlások elfogadásához.

2.3. Az Európai Uniónak tehát biztosítani kell, hogy az uniós jogszabályok megfeleljenek az ICCAT által elfogadott valamennyi intézkedésnek. A vizsgált rendelet hatályon kívül helyezi a 2010. július 7-i, 640/2010/EU rendeletet azáltal, hogy új ICCAT-intézkedéseket ültet át a kékúszójútonhal-fogási dokumentációs (eBCD-) rendszer használatára vonatkozóan valamennyi kékúszójú tonhal eredetének azonosítása céljából, a papíralapú BCD-eket csak kivételes esetekben engedélyezve.

2.4. A javaslat lehetővé teszi, hogy az ICCAT-ajánlások jövőbeli módosításainak az uniós jogba való mielőbbi átültetése érdekében az Európai Unió működéséről szóló szerződés 290. cikke értelmében felhatalmazáson alapuló hatásköröket ruházzanak az Európai Bizottságra.

2.5. Az uniós jogszabályoknak annak érdekében kell végrehajtaniuk az ICCAT-ajánlásokat, hogy biztosítsák az uniós és a harmadik országbeli halászok közötti egyenlő elbánást és a szabályok mindenki által történő teljes körű elfogadását és betartását.

2.6. A javaslatban előirányzott intézkedések a kékúszójútonhal-fogási dokumentum és újrakiviteli bizonyítvány technikai specifikációira, azok tagállamok általi hitelesítésére, a fogás és az azt követő értékesítési műveletek eBCD-rendszerben történő nyilvántartására és hitelesítésére, a jelölési szabályokra, az információk tagállamok általi ellenőrzésére és az ICCAT felé történő éves jelentéstételre vonatkoznak.

2.7. A fogóhajó-parancsnokok, a csapdaüzemeltetők, a halgazdaság-üzemeltetők, az eladók és az exportőrök minden kifogott, kirakodott, ketreche helyezett, lehalászott, átrakott, belső kereskedelem tárgyát képező vagy exportált kékúszójútonhal-tételre vonatkozóan kötelesek BCD-t kitölteni. Valamennyi értékesítési műveletet rögzíteni és hitelesíteni kell az eBCD-rendszerben.

2.8. Valamennyi újrakivitelre kerülő kékúszójútonhal-tételt az érintett tagállam által hitelesített kékúszójútonhal-újrakiviteli bizonyítványnak kell kísérsnie. A kékúszójútonhal-újrakiviteli bizonyítványt az újrakivitelért felelős gazdasági szereplő tölti ki, és kéri annak hitelesítését.

3. Általános megjegyzések

3.1. Az EGSZB helyénvalónak és fontosnak tartja az Atlanti Tonhalfélék Védelmére Létrehozott Nemzetközi Bizottság (ICCAT) ajánlásainak uniós jogba történő átültetését, hiszen azok hasznos szerepet töltenek be a kékúszójútonhal-állományok kezelésében. Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság és a tagállamok arra irányuló erőfeszítéseit, hogy megfeleljenek az ICCAT valamennyi feltételének és ajánlásának azzal, hogy azokat konkrét jogszabályokba ültetik át; ezeknek ugyanis tagállami szinten gazdasági és társadalmi hatásai is vannak.

⁽¹⁾ Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az Amerikaközi Trópusi tonhal-bizottság létrehozásáról szóló egyezmény hatálya alá tartozó területen alkalmazandó állománygazdálkodási, -védelmi és ellenőrzési intézkedések megállapításáról, valamint az 520/2007/EK tanácsi rendelet módosításáról (COM(2020) 308 final): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A52020PC0308&qid=1603701098515>.

3.2. Az EGSZB nagyra értékeli az Európai Bizottság, a tagállamok és a halászati ágazat arra irányuló erőfeszítéseit és áldozatvállalását, hogy az ICCAT szigorú szabályainak alkalmazásával helyreállítsák a kékúszójútonhal-állományt. Az Atlanti-óceán keleti részén és a Földközi-tengerben élő kékúszójútonhal-állományokkal való gazdálkodás sikertörténet, mivel az állományok történelmi csúcsponton vannak.

3.3. Az EGSZB általánosságban egyetért a javasolt rendelettel, mivel az az ICCAT egyik ajánlását ülteti át. Az EGSZB ugyanakkor úgy véli, hogy az elektronikus dokumentációs rendszer – amely 2017 januárja óta működik teljes mértékben – megléte és használata lehetővé tette a kékúszójú tonhal nyomomonkövethetőségére vonatkozó adatok sokkal gyorsabb összegyűjtését és felhasználását. A digitális megoldásoknak a kékúszójútonhal-állományok fenntarthatóságának ellenőrzésére történő alkalmazása megkönnyíti és hatékonyabbá teszi az adatok értelmezését.

3.4. Az EGSZB azt ajánlja, hogy tartsák be az ICCAT által elfogadott és az Európai Unió által az uniós jogba átültetett szabályokat és ajánlásokat annak érdekében, hogy tisztességes és méltányos feltételeket biztosítsanak valamennyi halász számára.

3.5. Az EGSZB azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság és a tagállamok könnyítsék meg és garantálják a halászok és az ellátási láncok szereplői számára a hozzáférést az eBCD-rendszer megfelelő, egyszerre helyes és hatékony használatához szükséges információforrásokhoz és technikai segítségnyújtáshoz

3.6. A [18-13.] számú ICCAT-ajánlás szintjén meghatározott határidőknek szem előtt kell tartaniuk a Covid19-világjárvány hatását, elismerve azt, hogy az ICCAT által előírt jelentéstételi követelmények teljesítése késedelmes lehet.

3.7. Az EGSZB azt ajánlja, hogy a kékúszójú tonhalra vonatkozó nyomomonkövetési és jelentéstételi rendszer sikeres és a szabályoknak megfelelő dokumentálásának érdekében tegyenek meg minden szükséges erőfeszítést ahhoz, hogy biztosítsák a megfelelést, a helytállóságot és a szinergiákat a BCD-k és az eBCD-k között, különösen a [18-13.] számú ajánlásban említett kivételeket és eltéréseket illetően.

4. Részletes megjegyzések

4.1. Az EGSZB úgy véli, hogy a 4. cikk egy részét a [18-13.] számú ajánlás II. részének (BCD-k hitelesítése) 11. pontjából vették át, így a hitelesítési folyamatot minden egyes tonna kifogott, kirakodott, ketrecbe helyezett, lehalászott, átrakott, belső kereskedelem tárgyát képező vagy exportált tonhalra vonatkozóan minden egyes alkalommal el kell végezni, amikor a kékúszójú tonhalat kifogják, kirakodják, ketrecbe helyezik, lehalásszák, átrakják, belső kereskedelmi forgalomba bocsátják vagy exportálják.

4.2. Az EGSZB azt ajánlja, hogy terjesszék ki a [18-13.] számú ICCAT-ajánlás II. részének (BCD-k hitelesítése) 12. pontján alapuló javaslatot, amely azokat az eseteket szabályozza, amikor a BCD formátumának adott szakaszában nincs elég hely a kékúszójú tonhal kifogástól értékesítésig történő teljes nyomon követésére. Azokban a ritka esetekben, amikor ez szükségessé válhat, melléklet lenne csatolható az eredeti BCD-hez az eredeti BCD formátumát és számozását követve.

4.3. Az EGSZB javasolja, hogy a 2. cikk (5) bekezdésének b) pontját egészítsék ki a „csapdával” szóval, hogy a pont szövege a következő legyen: „az egyezmény hatálya alá tartozó területen uniós fogóhajú által, illetve csapdával fogott, az Unió területén lévő gazdaságban ketrecben tartott, tenyésztett kékúszójú tonhalnak valamely tagállam területén, illetve két vagy több tagállam között folytatott kereskedelme”.

4.4. Az EGSZB javasolja a 3. cikk (2) bekezdésének kiegészítését a „tétel” szóval, hogy a szöveg az alábbi legyen: „A haláshajók által vagy csapdával fogott, a haláshajókból vagy csapdákból a kikötőkben áthelyezett, kirakodott vagy átrakott, illetve a halgazdaságok által ketrecbe helyezett vagy lehalászott minden egyes kékúszójútonhal-tételre vonatkozóan BCD-t kell kitölteni.”

4.5. Az Európai Bizottságnak mérlegelnie kellene az 5. cikk (3) bekezdése b) pontjának végrehajtásával járó következményeket. Annak ellenére ugyanis, hogy az ICCAT egyik ajánlásáról van szó, ez arra kényszeríti a vállalkozásokat, hogy módosítsák logisztikájukat – szét kell szedniük a raklapokat és minden egyes csomagot újra kell azonosítaniuk.

4.6. Az EGSZB azt szeretné, ha az Európai Bizottság és a tagállamok fontolóra vennék, hogy az érték maximalizálása és a pazarlás elkerülése érdekében a halrészek a ketrecbe helyezés hitelesítése nélkül is regisztrálhatóak és hitelesíthetőek legyenek. Jelenleg abban az esetben, ha a tonhal a halgazdaságba érkezés után elpusztul, nem értékesíthető, mert a ketrecbe helyezést még nem hitelesítették. A ketrecbe helyezés egy sztereoszkopikus kamerákkal végzett értékeléstől függ, amely körülbelül két hónapot vesz igénybe. Ezeket a példányokat tehát le kell fagyasztani vagy meg kell semmisíteni. Mindez ellentétes az Európai Bizottság élelmiszer-vesztéssel és élelmiszer-pazarlással kapcsolatos kezdeményezéseivel.

Kelt Brüsszelben, 2021. január 27-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra a 2030-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról

[COM(2020) 652 final – 2020/0300 (COD)]

(2021/C 123/12)

Főelőadó: **Lutz RIBBE**

Felkérés:	Európai Parlament, 2020.11.11. Tanács, 2020.11.5.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 192. cikkének (1) bekezdése és 304. cikke
Illetékes szekció:	„Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció
Elnökségi határozat kelte:	2020.12.1.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2021.1.27.
Plenáris ülés száma:	557.
A szavazás eredménye:	227/4/4
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) a nyolcadik környezetvédelmi cselekvési programról szóló, most bemutatott javaslatban csak nagyon csekély hozzáadott értéket lát. Ez a hozzáadott érték abban áll, hogy bejelentették a nyomkövetési modell és a jelentéstétel javítását. Máskülönben a javaslat erőssége inkább az általános helyzetismertetés és a szándéknyilatkozatok, semmint az érdemi tartalom és intézkedések. Azonban önmagában a jobb irányításhoz nincs szükség „cselekvési programra”.

1.2 Az EGSZB-ben felvetődik a kérdés, hogy valóban szükség van-e egy ilyen nyolcadik környezetvédelmi cselekvési programra ahhoz, hogy további lendületet adjanak az EU környezetvédelmi politikájának, amely legkésőbb az európai zöld megállapodással az uniós politika abszolút középpontjába került.

1.3 Az Európai Bizottság javaslata megerősíti az EGSZB-t abban a véleményében, amire évek óta újra és újra felhívja a figyelmet: nem arról van szó, hogy nem tudjuk, mit kellene tenni. Ami hiányzik, az az ismert, gyakran már régen elfogadott intézkedések végrehajtása, valamint a politikai akarat.

1.4 Az EGSZB hasznosnak tartaná, hogy ha például az európai zöld megállapodás végrehajtása céljából bemutatott európai bizottsági stratégiai kezdeményezéseket, mint például a biodiverzitásra irányuló stratégiát, „a termelőtől a fogyasztóig” stratégiát vagy körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervet és azok részletes követeléseit integrálnák a nyolcadik környezetvédelmi cselekvési programba, és ezekről együtt döntenének. Sőt, a Tanács és az Európai Parlament a nyolcadik környezetvédelmi cselekvési programon keresztül az európai zöld megállapodás megszilárdítására és elmélyítésére is kötelezhetnék az Európai Bizottságot, amennyiben az Európai Bizottság kifejezetten azt a megbízást kapná tőlük, hogy legkésőbb az új mandátumidőszakáig nyújtson be egy jogalkotási javaslatot a 2050-ig tartó időszakra szóló uniós menetrendre (egy módosított és kibővített 2. európai zöld megállapodásként), amely mellékletként konkrét és részletes intézkedési tervvel egészítené ki a nyolcadik környezetvédelmi cselekvési programot. Erről azonban a cselekvési program nem rendelkezik.

1.5 Az EGSZB ezért elvi vitát szorgalmaz a környezetvédelmi cselekvési program értelméről és hasznáról, és megismétli, hogy egy 2050-ig tartó időszakra szóló külön uniós fenntarthatósági menetrendet kellene kidolgozni. Úgy látja, hogy az európai zöld megállapodás jó és szilárd alapot nyújt ehhez.

2. A vélemény háttere

Az uniós környezetvédelmi cselekvési program

2.1 Az 1970-es évek kezdete óta vannak uniós szintű környezetvédelmi cselekvési programok, a hetedik környezetvédelmi cselekvési program 2020. december 31-én ért véget.

2.2 A nyolcadik környezetvédelmi cselekvési programra irányuló javaslatában az Európai Bizottság rögzítette, hogy a környezetvédelmi cselekvési programok az uniós környezetvédelmi politika irányát határozzák meg. Közvetve azonban azt is be kell ismernie, hogy a programok végső soron nem érték el az ígért hatásukat. Így az Európai Bizottság azt a következtetést vonja le, „*hogy a természetvédelemmel, az egészséggel és a szakpolitikai integrációval kapcsolatos előrehaladás nem elegendő*”. Utal emellett az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) által 2019. december 4-én az „Európai környezet – helyzetkép és kilátások 2020-ban” címen közzétett jelentésre (SOER 2020), amely szerint „*a környezettel, az éghajlattal és a fenntarthatósággal kapcsolatos jelenlegi kihívások példátlan mértéke és sürgőssége azonnali és összehangolt fellépést és rendszerszintű megoldásokat tesz szükségessé*”. Ugyanis „*a jelenlegi növekedési modell várhatóan tovább növeli a környezeti terhelést, ami közvetlen és közvetett káros hatást gyakorol az emberi egészségre és jólétre. Ez különösen igaz a legnagyobb környezeti hatással járó ágazatokra, így az élelmiszer-, a mobilitási és az energiaágazatra, valamint az infrastruktúrára és az épületekre.*”

2.3 Ez a kijelentés egybeesik az Európa fenntartható fejlődéséről szóló 2020-as jelentéssel, amelyet a Fenntartható Fejlődési Megoldásokkal Foglalkozó Hálózat (SDSN) és az Európai Környezetpolitikai Intézet mutatott be tavaly decemberben. A jelentés egyik legfontosabb következtetése: a fenntarthatósági célok (fenntartható fejlődési célok) megvalósítása során Európa a fenntartható mezőgazdaság és élelmiszer, az éghajlatvédelem és a biológiai sokféleség védelme terén áll a legnagyobb kihívások előtt.

2.4 Az Európai Bizottság egyértelművé teszi, hogy a 2019. december 11-én közzétett európai zöld megállapodás révén ambiciózus menetrendet határozott meg, amelynek segítségével az EU a) 2050-re az első klímasemleges kontinens lesz; b) védi, megőrzi és javítja az EU természeti tőkéjét; valamint c) védi a polgárok egészségét és jólétét a környezeti kockázatokkal és hatásokkal szemben.

2.5 Mindazonáltal a Tanács, az Európai Parlament és a Régiók Bizottsága felkérte az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki javaslatot egy nyolcadik környezetvédelmi cselekvési programra, amelyet aztán a Tanács és az Európai Parlament elfogad. Az Európai Bizottság ezt a 2030-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról szóló, itt tárgyalt európai parlamenti és tanácsi határozatjavaslatot (nyolcadik környezetvédelmi cselekvési program) 2020. október 14-én terjesztette elő, azaz alig egy évvel az európai zöld megállapodás után és éppen két és fél hónappal a hetedik környezetvédelmi cselekvési program lejárta előtt.

A nyolcadik környezetvédelmi cselekvési program tartalma

2.6 A nyolcadik környezetvédelmi cselekvési program mindössze 6. cikkből áll.

2.7 A 2. cikk felsorolja a már ismert és a Tanács és az Európai Parlament által is elismert uniós környezeti célkitűzéseket, mint például az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentését, a 2050-ig elérendő klímasemlegességet, az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodást, a szennyezőanyag-mentességi célkitűzést a mérgező anyagoktól mentes környezet megteremtése érdekében, a biológiai sokféleség védelmét, megőrzését és helyreállítását stb., és ezeket a nyolcadik környezetvédelmi cselekvési program „kiemelt tematikus célkitűzéseivé” nyilvánítja. Viszont a célkitűzések elérésére szolgáló konkrét eszközöket vagy intézkedéseket, illetve környezetvédelmi cselekvéseket – szemben a hetedik környezetvédelmi cselekvési programmal – nem ismert. Ez azért is meglepő, mert részben különösen nagy elvárásokat fogalmaznak meg. Kijelentik például, hogy „*egy olyan regeneratív növekedési modell felé*” kell haladni, „*amely többet ad vissza a Földnek, mint amennyit elvesz tőle*”⁽¹⁾.

2.8 A 3. cikk szintén csak a régóta ismert „előfeltételeket” említi meg, amelyek a kiemelt célkitűzések eléréséhez szükségesek. Ezek közé tartoznak többek között:

- a környezettel és az éghajlattal kapcsolatos uniós jogszabályok eredményes és hatékony végrehajtása,
- a meghatározott kiemelt célkitűzések általános érvényesítése valamennyi releváns uniós, nemzeti, regionális és helyi szintű stratégiában, jogalkotási és nem jogalkotási kezdeményezésben, programban, beruházásban és projektben, valamint
- a környezeti szempontból káros uniós és nemzeti szintű támogatások fokozatos megszüntetése.

2.9 A 4. cikk ismerteti a nyolcadik környezetvédelmi cselekvési program tulajdonképpeni súlypontját. Azt ígéri, hogy egy jobb nyomonkövetési és jelentéstételi keretet hoz létre, amely lehetővé teszi, hogy a politikai döntéshozók és a nyilvánosság jobb áttekintést kapjon az elért eredményekről (vagy a hiányosságokról). Felhívja a figyelmet többek között arra, hogy például a Tanács és az EGSZB kérte, hogy „a GDP-n túlmenően” mérjék a gazdasági teljesítményt és a társadalmi fejlődést. „Elsődleges mutatókat” is ki kell dolgozni a biológiai sokféleség vagy a körforgásos gazdaság jobb nyomon követésére. Ebben kulcsszerepe lesz az Európai Környezetvédelmi Ügynökségnek és az Európai Vegyi anyag-ügynökségnek, ezért bővíteni kell ezen ügynökségek személyzeti állományát.

⁽¹⁾ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2020:0652:FIN:HU:PDF>, 2. cikk, (2) bekezdés, c) pont.

2.10 Végezetül az 5. cikk rögzíti, hogy az Európai Bizottságnak 2029. március 31-ig értékelnie kell a nyolcadik környezetvédelmi cselekvési programot; felidős értékelést viszont nem ír elő.

2.11 A 6. cikk a hatálybalépést szabályozza.

3. Megjegyzések

3.1 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a környezetvédelmi cselekvési programok már régóta irányt adnak az uniós környezetvédelmi politikának. Ugyanakkor a 70-es, 80-as vagy 90-es évek környezetvédelmi politikája nem hasonlítható össze a maival; így felvetődik az a kérdés is, hogy milyen szerepe vagy funkciója van a környezetvédelmi cselekvési programoknak.

3.2 Emiatt az EGSZB-ben felmerül a kérdés, hogy valóban szükség van-e egy ilyen nyolcadik környezetvédelmi cselekvési programra ahhoz, hogy további lendületet adjanak az EU környezetvédelmi politikájának, amely legkésőbb az európai zöld megállapodással az uniós politika abszolút középpontjába került. Ez annál is inkább igaz, mert a nyolcadik környezetvédelmi cselekvési programra irányuló javaslatot inkább az általános helyzetismertetés és szándéknyilatkozatok jellemzik, semmint az érdemi tartalom és intézkedések. Egy cselekvési program cselekvés nélkül!

3.3 Természetesen az EGSZB sem kételkedik abban, hogy a 2. cikkben említett prioritások jók, a 3. cikkben említett, „a kiemelt célkitűzések eléréséhez szükséges előfeltételek” pedig helyesek. De mégis milyen hozzáadott értéke van a környezetvédelmi politika számára annak, ha a nyolcadik környezetvédelmi cselekvési program lényegében csak a többiek között az európai zöld megállapodásban is megemlített célokat ismétli meg, anélkül hogy akár csak megközelítően ismertetne olyan végrehajtási eszközöket és intézkedéseket, amelyeket a Tanács és az Európai Parlament határozata kötelezővé tenne? És milyen valós haszna van a régóta ismert „előfeltételek” felsorolásának, ha nem terjesztették elő és nem döntötték el az előfeltételek teljesítéséhez szükséges kötelező tervet?

3.4 Az Európai Bizottság javaslata megerősíti az EGSZB-t abban a véleményében, amire évek óta újra és újra felhívja a figyelmet: nem arról van szó, hogy nem tudjuk, mit kellene tenni. Ami hiányzik, az az ismert, gyakran már régen elfogadott intézkedések végrehajtása, valamint a politikai akarat. Az Európai Bizottság és részben az Európai Bíróság is évek óta nehezményezi, hogy a tagállamok gyakran hiányosan hajtanak végre sok érvényes környezetvédelmi előírást. Egyetlen környezetvédelmi cselekvési program sem tudja ellensúlyozni a jogszabályok hiányos átültetését és a hiányzó politikai akaratot.

3.5 Az európai intézményeknek és a tagállamoknak környezetvédelmi cselekvési program nélkül is kellő lehetőségük van arra, hogy az ígéreteiket megvalósítsák. Példa erre a biológiai sokféleséggel kapcsolatos politika.

3.6 A természet védelme, megőrzése és helyreállítása a második környezetvédelmi cselekvési program óta (1977–1981) kifejezetten „kiemelt célkitűzésként” szerepel minden (!) környezetvédelmi cselekvési programban, és most a nyolcadik környezetvédelmi cselekvési programban is. Nem állít ki jó bizonyítványt az eddigi környezetvédelmi cselekvési programokról, hogy a biológiai sokféleség már több mint 40 (!) éve e programok kiemelt részét képezi, viszont az Európai Bizottságnak a 2020. májusi biodiverzitási stratégiájában mégis azt kell megállapítania, hogy a természet „veszélyhelyzetben van”.

3.7 Mindenfajta környezetvédelmi cselekvési program mellett vannak viszont egyértelmű ötletek és javaslatok arra, hogy miként lehet orvosolni a problémákat. Például az Európai Bizottság által benyújtott biodiverzitási stratégiában (?) egy hosszú intézkedési terv található. Mind a Tanácsnak, mind az Európai Parlamentnek többek között a közös agrárpolitika (KAP) reformja során elég lehetősége lett volna arra, hogy megvalósítsa ezek konkrét követeléseit. Ezzel a lehetőséggel nem éltek. Az EGSZB nem látja, hogy a Tanács és az EP által elfogadandó nyolcadik környezetvédelmi cselekvési program min tudna javítani.

3.8 A fentiek azt mindenesetre világossá teszik, hogy hogyan tudna egy nyolcadik környezetvédelmi cselekvési program hozzáadott értéket teremteni: ha formálisan integrálnák az európai zöld megállapodás végrehajtására előterjesztett európai bizottsági biodiverzitási stratégiát és „a termelőtől a fogyasztóig” stratégiát (és más hasonló stratégiai dokumentumokat), valamint azok konkrét részletes követelményeit, és ezáltal a Tanács és az Európai Parlament kiállna a konkrét javaslatok végrehajtása mellett.

3.9 Sőt, a Tanács és az Európai Parlament a nyolcadik környezetvédelmi cselekvési programon keresztül az európai zöld megállapodás megszilárdítására és elmélyítésére is kötelezhetnék az Európai Bizottságot, amennyiben az Európai Bizottság kifejezetten azt a megbízást kapná tőlük, hogy legkésőbb az új mandátumidőszakáig nyújtson be egy jogalkotási javaslatot a 2050-ig tartó időszakra szóló uniós menetrendre (egy módosított és kibővített 2. európai zöld megállapodásként), amely mellékletként konkrét és részletes intézkedési tervvel egészítené ki a nyolcadik környezetvédelmi cselekvési programot.

(?) A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia (COM(2020) 380 final).

3.10 Mindezekről azonban jelenleg nem rendelkeztek, ezért a nyolcadik környezetvédelmi cselekvési program hozzáadott értéke arra szorítkozik, hogy bejelentették a nyomkövetési modellt és a jelentéstétel javítását. Viszont a nyomon követés és az irányítás javításához – legyenek ezek bármilyen fontosak – nincs szükség „cselekvési programra”.

4. Záró megjegyzések

4.1 Az Európai Bizottság láthatóan nagyobbra értékeli a legutóbbi környezetvédelmi cselekvési programok és a jelenlegi nyolcadik környezetvédelmi cselekvési program jelentőségét és hatását, mint az EGSZB. Az EGSZB például kifejezetten nem ért egyet az Európai Bizottság kijelentésével, miszerint a hetedik környezetvédelmi cselekvési program „előrevetítette az Egyesült Nemzetek 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendjét”. Az Egyesült Nemzetek 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendje sokkal összetettebb annál, semmint hogy azt még akár egy ilyen innovatív európai környezetvédelmi politika is tükrözni tudná. Természetesen minden környezetvédelmi politikának figyelembe kellene vennie szegénységgel, éhezéssel, képzéssel és nemek közötti esélyegyenlőséggel kapcsolatos kérdéseket, megfelelően kezelni azonban nem tudja ezeket.

4.2 Éppen ezért az EGSZB emellett áll ki, hogy az EU dolgozzon ki egy 2050-ig tartó időszakra szóló önálló uniós menetrendet, amelynek természetesen egy erőteljes környezetpolitikai dimenzióval is rendelkeznie kell. Még a jelenlegi európai zöld megállapodás sem elégséges az Egyesült Nemzetek 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendjének megvalósításához, mert nem tematizálja kellő mértékben a szociális kérdéseket, sem európai, sem globális összefüggésben. Ugyanakkor az EGSZB kifejezetten hangsúlyozni kívánja, hogy az európai zöld megállapodást egy jó és szilárd alapnak tekinti a „2050-ig tartó időszakra szóló uniós menetrend” elnevezésű átfogó fenntarthatósági stratégiához.

4.3 Az EGSZB emellett azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság dokumentumaiban ismertetett politikai törekvéseket úgy fogalmazzák meg, hogy Európa polgárainak elképzelésük legyen arról, mit jelent ezek megvalósítása. A nyolcadik környezetvédelmi cselekvési program egy „regeneratív növekedési modellt” kíván támogatni, amely „többet ad vissza a Földnek, mint amennyit elvesz tőle”. Előfordulhat, hogy sok polgár és a politikusok számára sem világos, mi értendő a „regeneratív növekedési modell” alatt, és mit jelentene a mindennapi élet valóságában az, hogy többet adunk vissza a Földnek, mint amennyit elveszünk tőle.

4.4 Végezetül pedig az EGSZB kifejezetten azt javasolja, hogy kezdeményezzenek általános vitát az esetleges jövőbeli környezetvédelmi cselekvési programokról. Ebben segítene az, ha nem a nyolcadik környezetvédelmi cselekvési program lejártá előtt kilenc hónappal végeznék el az értékelést.

Kelt Brüsszelben, 2021. január 27-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a tengerészek képzésének minimumszintjéről (kodifikáció)

(COM(2020) 739 *final* – 2020/0329 (COD))

(2021/C 123/13)

Felkérés: Európai Parlament, 2020.11.23.
az Európai Unió Tanácsa, 2020.11.27.

Jogalap: az Európai Unió működéséről szóló szerződés 100. cikkének (2) bekezdése és 304. cikke

Illetékes szekció: „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció

Plenáris ülésen történő elfogadás 2021.1.27.
kelte:

Plenáris ülés száma: 557.

A szavazás eredménye: egyhangúlag elfogadva
(mellette/ellene/tartózkodott)

Mivel az EGSZB teljes mértékben megfelelőnek tartja a javaslat tartalmát, és részéről további megjegyzést nem kíván hozzáfűzni, a 2021. január 27–28-án tartott, 557. plenáris ülésén (a január 27-i ülésnapon) egyhangúlag úgy határozott, hogy a javaslattal kapcsolatban támogató véleményt bocsát ki.

Brüsszel, 2021. január 27.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodásban említett átmeneti időszak végét követően az alapszintű közúti árufuvarozási és személyszállítási összeköttetést biztosító közös szabályokról

(COM(2020) 826 final – 2020/0362 (COD))

(2021/C 123/14)

Felkérés: az Európai Unió Tanácsa, 2020.12.11.
Európai Parlament, 2020.12.14.

Jogalap: az Európai Unió működéséről szóló szerződés 91. cikkének (1) bekezdése és 304. cikke

Illetékes szekció: „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció

Plenáris ülésen történő elfogadás 2021.1.27.
kelte:

Plenáris ülés száma: 557.

A szavazás eredménye: egyhangúlag elfogadva
(mellette/ellene/tartózkodott)

Mivel az EGSZB teljes mértékben megfelelőnek tartja a javaslat tartalmát, és részéről további megjegyzést nem kíván hozzáfűzni, a 2021. január 27–28-án tartott, 557. plenáris ülésén (a január 27-i ülésnapon) egyhangúlag úgy határozott, hogy a javaslattal kapcsolatban támogató véleményét bocsát ki.

Brüsszel, 2021. január 27.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodásban említett átmeneti időszak végét követően az alapszintű légi összeköttetést biztosító közös szabályokról

(COM(2020) 827 *final* – 2020/0363 (COD))

(2021/C 123/15)

Felkérés: az Európai Unió Tanácsa, 2020.12.11.
Európai Parlament, 2020.12.14.

Jogalap: az Európai Unió működéséről szóló szerződés 100. cikkének (2) bekezdése és 304. cikke

Illetékes szekció: „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció

Plenáris ülésen történő elfogadás kelte: 2021.1.27.

Plenáris ülés száma: 557.

A szavazás eredménye: egyhangúlag elfogadva
(mellette/ellene/tartózkodott)

Mivel az EGSZB teljes mértékben megfelelőnek tartja a javaslat tartalmát, és részéről további megjegyzést nem kíván hozzáfűzni, a 2021. január 27–28-án tartott, 557. plenáris ülésén (a január 27-i ülésnapon) egyhangúlag úgy határozott, hogy a javaslattal kapcsolatban támogató véleményt bocsát ki.

Brüsszel, 2021. január 27.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a légi közlekedés biztonságának egyes, a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodásban említett átmeneti időszak végével összefüggő vonatkozásairól

(COM(2020) 828 *final* – 2020/0364 (COD))

(2021/C 123/16)

Felkérések:	az Európai Unió Tanácsa, 2020.12.11. Európai Parlament, 2020.12.14.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 100. cikkének (2) bekezdése és 304. cikke
Illetékes szekció:	„Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció
Plenáris ülésen történő elfogadás kelte:	2021.1.27.
Plenáris ülés száma:	557.
A szavazás eredménye: (mellette/ellene/tartózkodott)	egyhangúlag elfogadva

Mivel az EGSZB teljes mértékben megfelelőnek tartja a javaslat tartalmát, és részéről további megjegyzést nem kíván hozzáfűzni, a 2021. január 27–28-án tartott, 557. plenáris ülésén (a január 27-i ülésnapon) egyhangúlag úgy határozott, hogy a javaslattal kapcsolatban támogató véleményt bocsát ki.

Brüsszel, 2021. január 27-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a közlekedésre vonatkozó jogszabályok egyes területein egyes bizonyítványok és engedélyek megújítására vagy meghosszabbítására, valamint egyes időszakos ellenőrzések és továbbképzések elhalasztására vonatkozó egyedi és átmeneti intézkedéseknek a Covid19-járványra tekintettel történő megállapításáról az (EU) 2020/698 rendeletben említett referencia-időszakokat követő referencia-időszakok tekintetében

(COM(2021) 25 *final* – 2021/0012 (COD))

(2021/C 123/17)

Felkérés: Az Európai Unió Tanácsa: 2021.1.28
Európai Parlament, 2021.2.8.

Jogalap: az Európai Unió működéséről szóló szerződés 91. cikke, 100. cikkének (2) bekezdése és 304. cikke

Illetékes szekció: „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció

Plenáris ülésen történő elfogadás 2021.1.27.
kelte:

Plenáris ülés száma: 557.

A szavazás eredménye: egyhangúlag elfogadva
(mellette/ellene/tartózkodott)

Mivel az EGSZB teljes mértékben megfelelőnek tartja a javaslat tartalmát, és részéről további megjegyzést nem kíván hozzáfűzni, a 2021. január 27–28-án tartott, 557. plenáris ülésén (a január 27-i ülésnapon) egyhangúlag úgy határozott, hogy a javaslattal kapcsolatban támogató véleményt bocsát ki.

Brüsszel, 2021. január 27.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az (EU) 2017/2403 rendeletnek az Egyesült Királyság vizein tevékenységet folytató uniós halászhajókra vonatkozó halászati engedélyek és az Egyesült Királyság halászhajói által az uniós vizeken végzett halászati műveletek tekintetében történő módosításáról

(COM(2020) 830 *final* – 2020/0366 COD)

(2021/C 123/18)

Felkérés: Európai Parlament, 2020.12.14.
Tanács, 2020.12.11.

Jogalap: az Európai Unió működéséről szóló szerződés 43. cikkének (2) bekezdése és 304. cikke

Illetékes szekció: „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció

Elfogadás a plenáris ülésen: 2021.1.27.

Plenáris ülés száma: 557.

A szavazás eredménye: egyhangúlag elfogadva
(mellette/ellene/tartózkodott)

Mivel az EGSZB teljes mértékben megfelelőnek tartja a javaslat tartalmát, és részéről további megjegyzést nem kíván hozzáfűzni, a 2021. január 27–28-án tartott, 557. plenáris ülésén (a január 27-i ülésnapon) egyhangúlag úgy határozott, hogy a javaslattal kapcsolatban támogató véleményt bocsát ki.

Brüsszel, 2021. január 27.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra a 2008/971/EK tanácsi határozatnak az Egyesült Királyságban és az Unióban előállított erdészeti szaporítóanyag egyenértékűsége tekintetében történő módosításáról

(COM(2020) 852 *final* – 2020/0378 (COD))

(2021/C 123/19)

Felkérés: Európai Parlament, 2021.1.18.
Tanács, 2021.1.8.

Jogalap: az Európai Unió működéséről szóló szerződés 43. cikkének (2) bekezdése és 304. cikke

Illetékes szekció: „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció

Elfogadás a plenáris ülésen: 2021.1.27.

Plenáris ülés száma: 557.

A szavazás eredménye: egyhangúlag elfogadva
(mellette/ellene/tartózkodott)

Mivel az EGSZB teljes mértékben megfelelőnek tartja a javaslat tartalmát, és részéről további megjegyzést nem kíván hozzáfűzni, a 2021. január 27–28-án tartott, 557. plenáris ülésén (a január 27-i ülésnapon) egyhangúlag úgy határozott, hogy a javaslattal kapcsolatban támogató véleményt bocsát ki.

Brüsszel, 2021. január 27.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra a 2003/17/EK és a 2005/834/EK tanácsi határozatnak az Egyesült Királyságban végzett szántóföldi ellenőrzések egyenértékűsége és a mezőgazdasági növényfajokra irányuló fajtafenntartó tevékenységek ellenőrzésének egyenértékűsége tekintetében történő módosításáról

(COM(2020) 853 final – 2020/0379 (COD))

(2021/C 123/20)

Felkérés: Európai Parlament, 2021.1.18.
Tanács, 2021.1.8.

Jogalap: az Európai Unió működéséről szóló szerződés 43. cikkének (2) bekezdése és 304. cikke

Illetékes szekció: „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció

Elfogadás a plenáris ülésen: 2021.1.27.

Plenáris ülés száma: 557.

A szavazás eredménye: egyhangúlag elfogadva
(mellette/ellene/tartózkodott)

Mivel az EGSZB teljes mértékben megfelelőnek tartja a javaslat tartalmát, és részéről további megjegyzést nem kíván hozzáfűzni, a 2021. január 27–28-án tartott, 557. plenáris ülésén (a január 27-i ülésnapon) egyhangúlag úgy határozott, hogy a javaslattal kapcsolatban támogató véleményt bocsát ki.

Brüsszel, 2021. január 27.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

ISSN 1977-0979 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-518X (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió
Kiadóhivatala
L-2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU